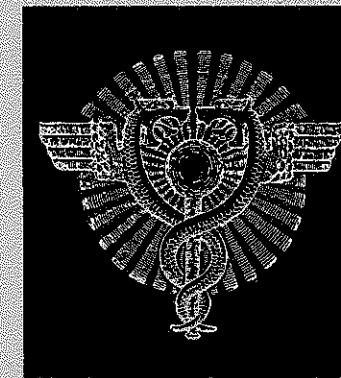

Keskus

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU 1976-1977

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU

1976—1977

HELSINGISSÄ 1977

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA 1976—77

TOIMITTANUT
KORKEAKOULUN REHTORI

ISBN 951-699-116-5

Amer-yhtymä Oy Weilin+Göösin kirjapaino Espoo 1977

HELSINGISSÄ 1977

I Hallinto, opettajat, laitokset sekä viran- ja toimenhaltijat 31.5.1977

Hallinto

Valtuusto

Puheenjohtaja: TELARANTA, K.A., professori

Varapuheenjohtaja: LARMOLA, EERO, yliassistentti

Jäsenet:

AHONEN, HELENA, ekonomi; varajäsen KUUSIOLA, MARITA, ekonomi
AKKANEN, PEKKA, tutkimusassistentti; varajäsen ASP, KARI, tutkimusassis-
tenti

ARTTO, EERO, apulaisprofessori; varajäsen KIVIMAA, KIRSTI, apulaisprofes-
sori

BÖÖS, KAIJA, ekonomi; varajäsen MÄKINEN, JUKKA, kauppat.yo

JOKI, RIKU, kauppat.yo; varajäsen TUOMINEN, NILS, kauppat.yo

KAHRI, MARKKU, amanuessi; varajäsen KORKEAMÄKI, KAARINA, kanslisti
KAINULAINEN, YRJÖ, laboratoriomestari; varajäsen LAAKSONEN, PIRJO,
amanuessi

KALLIO, MARKKU, apulaisprofessori; varajäsen LAAKSONEN, OIVA, profes-
sori

KASKIMIES, MIKA, professori; varajäsen HAKKARAINEN, HEIKKI J., apulais-
professori

KETTUNEN, RAAKEL, vt. lehtori; varajäsen HAVUKKALA, JAAKKO, lehtori

KYLÄKOSKI, KALEVI, lehtori; varajäsen DAHLSTEDT, ROY, assistentti

LARMOLA, EERO, yliassistentti; varajäsen HUHTALA, MARJA-LEENA, vt.
lehtori

LATIKKA, LAURI, ekonomi; varajäsen PIHLAINEN, RISTO, ekonomi

LEHTOVUORI, JOUKO, professori; varajäsen MANNINEN, JOUKO, apulaispro-
fessori

LEIVO, VEIKKO, professori; varajäsen PAAKKANEN, JOUKO, professori

LENKKERI, HEIKKI, kauppat.yo; varajäsen TOLONEN, ELINA, kauppat.yo

LEPISTÖ, ERKKI, kauppat.yo; varajäsen KEKKONEN, HANNELE, ekonomi

LEPONIEMI, ARVI, professori; varajäsen KELOHARJU, RAIMO, apulaisprofessori
 LILJA, KARI, assistentti; varajäsen HURME, JORMA, talonmies
 MANNERKOSKI, MAINI, tutkimussihteeri; varajäsen SOISMAA, MARGARETA, assistentti
 MÄLKÖNEN, ESA, ekonomi
 NORVAMA, PIRJO, apulaissihteeri; varajäsen HUTTUNEN, HEIKKI, ATK-päällikkö
 NYBERG, AARNI, professori; varajäsen PIHKALA, ERKKI, professori
 PALOJÄRVI, EEVA, kauppat.yo; varajäsen NAKARI, SEPPO, kauppat.yo
 PITKÄNEN, EERO, apulaisprofessori; varajäsen AALTIO, ERKKI, professori
 RAINERANTA, LEENA, kauppat.yo; varajäsen HAILI, HEIKKI, ekonomi
 TAINIO, RISTO, tutkija; varajäsen HAAPKYLÄ, TIMO, vt. assistentti
 TELARANTA, K. A., professori; varajäsen SAARSALMI, MEERI, apulaisprofessori
 UOTILA, ILPO, ekonomi; varajäsen POUTIAINEN, KUSTAA, kauppat.yo
 VUORISTO, KAI-VEIKKO, apulaisprofessori; varajäsen MATTILA, SAKARI, professori

Hallitus

Puheenjohtaja: HONKO, JAAKKO, professori, rehtori
Varapuheenjohtaja: KASKIMIES, MIKA, professori, vararehtori

Jäsenet:

ASP, KARI, tutkimusassistentti; varajäsen HUTTUNEN, HEIKKI, ATK-päällikkö
 JOKI, RIKU, kauppat.yo; varajäsen NILS TUOMINEN, kauppat.yo
 KIVIMAA, KIRSTI, apulaisprofessori; varajäsen SAARSALMI, MEERI, apulaisprofessori
 LAAKSONEN, OIVA, professori; varajäsen KALLIO, MARKKU, apulaisprofessori
 LOMMI, CAMILLA, ekonomi; varajäsen PIHLAJAMÄKI, JAAKKO J., kauppat.yo
 PALOJÄRVI, EEVA, kauppat.yo; varajäsen LEPISTÖ, ERKKI, kauppat.yo
 SALO, EIJA, lehtori; varajäsen LARMOLA, EERO, yliassistentti
 TAINIO, RISTO, tutkija; varajäsen AIRAKSINEN TIMO, assistentti
 VUORISTO, KAI-VEIKKO, apulaisprofessori; varajäsen PIHKALA, ERKKI, professori

Kansleri

WARIS, KLAUS HENRIK, FT, KTT h.c. (Helsingin kauppakorkeakoulu ja Svenska handelshögskolan), 14; 67.

Rehtori

HONKO, JAAKKO OLAVI
 Professori
 Rehtori kesäkuun 1. päivästä 1969

Vararehtori

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO
 Professori
 Vararehtori kesäkuun 1. päivästä 1975

Opetus- ja tutkimusneuvosto

Puheenjohtaja: KASKIMIES MIKA, vararehtori
Varapuheenjohtaja: PITKÄNEN EERO, apulaisprofessori

Jäsenet:

HAILI HEIKKI, ekonomi
 HELLE REIJO, professori
 HÄMÄLÄINEN HELENA, ekonomi
 KIVIMAA KIRSTI, apul. prof.
 LAAKSONEN OIVA, professori
 LEHTOVUORI JOUKO, professori
 LEIVO VEIKKO, professori
 MANNINEN JOUKO, apul. prof.
 MATTILA SAKARI, professori
 MUUKKONEN PERTTI, professori
 NIEMI EERO, lehtori
 PIHKALA ERKKI, professori
 PITKÄNEN EERO, apul. prof.
 PULKKINEN KYÖSTI, vt. apul. prof.
 REKOLA ANNUKKA, kauppat. yo
 SALMI TIMO, vs. apul. prof.
 SOMERSALMI VEIKKO, vt. lehtori
 TORKKO PAULI, yliass.
 TÖRNUDD-JALOVAARA ELISABET, lehtori
 VIITANEN JORMA, ass.
 VUORINIEMI JORMA, apul. prof.

Opettajakunta

Varsinaiset professorit

- KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 19; 59.
- HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, FT h.c., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 22; 60. Vapautettu viran hoidosta rehtorin tehtävien vuoksi. Virkaa ovat hoitaneet syyslukukaudella 1976 ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, apul.prof. ja kevätlukukaudella 1977 PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, apul.prof.
- MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.
- TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede). 15; 62.
- VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Svenska handelshögskolanin dosentti, (Kansantaloustiede). 27; 63.
- PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 63.
- MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede). 27; 63.
- LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TKT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 25; 68.
- LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, (Kansantaloustiede, erikoisalana ekonometria). 26; 69.
- NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, Turun kauppakorkeakoulun dosentti (Perustutkimuksen laitoksen johtaja). 27; 70.
- HELLE, REIJO KALERVO, FT, Oulun yliopiston dosentti, (Talousmaantiede). 31; 71.
- VOPIO, JAAKKO EENOK, OTT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede). 23; 72.
- LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, Svenska handelshögskolanin dosentti, (Liiketaloustiede, organisaatio ja henkilöhallinto). 24; 73.
- AALTIO, ERKKI AULIS, TKT, Teknillisen korkeakoulun dosentti, (Tavarateknologia). 22; 73.
- PIHKALA, RISTO ERKKI OLAVI, VTT, Helsingin yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun dosentti, (Taloushistoria). 38; 75.
- SALO, SEPPO KAARLO, TKT, (Talousmatematiikka). 46; 76. Virkavapaa lukuvuoden 1976—77, jolloin virkaa on hoitanut MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, apulaisprofessori.
- LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTT, Turun kauppakorkeakoulun dosentti, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 33; 76. Virkavapaa syyslukukauden 1976, jolloin virkaa on hoitanut PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, apul.prof.

Liiketaloustieteen (vientimarkkinointi) professorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1976—77 ÄIJÖ, TOIVO SAMUEL, Ph.D., YTK.

Liiketaloustieteen (systeemit) professorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden KALLIO, MARKKU JUHANI, Ph.D., DI, apulaisprofessori.

Apulaisprofessorit

- MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 28; 66. Virkavapaa lukuvuoden 1976—77, jolloin virkaa on hoitanut LONKA, HARRI ARVID, FT.
- VALKONEN, YRJÖ TAPANI, VTT, (Sosiologia). 41; 71. Virkavapaa kevätlukukauden 1977, jolloin virkaa on hoitanut SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, lehtori.
- ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, Turun kauppakorkeakoulun dosentti, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 71. Virkavapaa koko lukuvuoden, jolloin virkaa on hoitanut VIRTANEN, KALERVO ENSIO, yliassistentti.
- KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, DI, (Liiketaloustiede, systeemit). 28; 72.
- HAKKARAINEN, HEIKKI JUHANI, FT, Helsingin yliopiston, Turun yliopiston ja Vaasan Kauppakorkeakoulun dosentti, (Saksan kieli). 36; 73.
- SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTT, DBA, (Liiketaloustiede, markkinointi). 23; 73.
- VUORISTO, KAI-VEIKKO, FT, Helsingin yliopiston dosentti, (Talousmaantiede). 33; 73.
- KIVIMAA, KIRSTI, FT, ekonomi, (Englannin kieli). 16; 74.
- PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, (Liiketaloustiede, julkisen hallinnon laskentatoimi). 30; 75. Virkavapaa lukuvuoden 1976—77, jolloin virkaa ovat hoitaneet KYLÄKOSKI, KALEVI, KTL, lehtori, PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, KTT, yliassistentti, TORKKO, PAULI JUHANI, KTL, yliassistentti ja KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTL, assistentti.
- KALLIO, MARKKU JUHANI, Ph.D., DI, ekonomi, (Liiketaloustiede, systeemit). 45; 76. Virkavapaa lukuvuoden 1976—77, jolloin virkaa on hoitanut SALMI, TIMO YRJÖ, KTT, lehtori.
- VUORINIEMI, JORMA KUSTAVI, FT, (Suomen kieli ja tyylioppi). 24; 77. Liiketaloustieteen (hallinto) apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä ovat hoitaneet PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTT, yliassistentti ja AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, yliassistentti.

Dosentit

- ROSSI, TARU REINO KAI, FT, KTT h.c., (Kansantaloustiede). 19; 58. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

- LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.
- ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Turun yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62.
- LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 66. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, Tampereen yliopiston professori, (Liiketaloustiede, markkinointi). 28; 68.
- KOTKANSALO, ALEKSANTERI, OTT, Turun yliopiston apulaisprofessori, (Finanssioikeus). 26; 70.
- LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTT, Svenska handelshögskolanin apulaisprofessori, (Talousmaantiede). 37; 70.
- WIIO, OSMO ANTERO, YTT, (Viestintä). 28; 70.
- HELENIUS, RALF HARRY, VTT, Svenska handelshögskolanin professori, (Valtio-oppi). 38; 71. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- GRANLUND, ÅKE RAGNAR, FT, Svenska handelshögskolanin professori, (Ruotsin kieli). 14; 72.
- LINDGREN, LAURI BERNHARD, FT, Turun yliopiston professori, (Ranskan kieli). 33; 73.
- RUUHELA, REIJO TUOMAS, KTT, Vaasan kauppakorkeakoulun professori, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 35; 73. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- LAMPIKOSKI, KARI AHTI ARMAS, VTT, (Taloussosiologia). 39; 74. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- PÄHLSSON, LEIF CHRISTER, FT, Svenska handelshögskolanin apulaisprofessori, Lundin yliopiston dosentti, (Englannin kieli). 40; 75.
- MALASKA, PENTTI ENSIO, KTT, Turun kauppakorkeakoulun professori, (Talousmatematiikka). 34; 75.
- LEHTINEN, UOLEVI VALDEMAR, KTT, Teknillisen korkeakoulun apulaisprofessori, Turun kauppakorkeakoulun dosentti, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 77.

Yliassistentit

- AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 29; 61. Virkaa on hoitanut syyslukukauden 1976 MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL.
- PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTT, (Liiketaloustiede, hallinto). 21; 66. Virkaa on hoitanut kevätlukukaudella MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL.
- LARMOLA, EERO ANTERO, KTM, (Tietojenkäsittelyoppi). 37; 68.
- PASANEN, JORMA KALEVI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 11; 72.
- VIRTANEN, KALERVO ENSIO, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 41; 73. Virkaa ovat hoitaneet KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTL ja TALOLA, HEIKKI, FK.

- PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 39; 76. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden PREPULA, EERO ANTTI, KTM.
- URRILA, MATTI OLAVI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 77. Virkaa ovat hoitaneet PENTTINEN, JYRKI TAPIO, Ph.D., KTK ja GUSTAFSSON, KAJ MAURITZ, KTL.
- Liiketaloustieteen (laskentatoimi) yliassistentin virka on avoinna. Virkaa on hoitanut KYLÄKOSKI, KALEVI, KTL.

Lehtorit

- VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK, (Kielistudiokeskuksen johtaja). 23; 53.
- BINHAM, PHILIP FRANK, M.A., (Englannin kieli). 24; 53.
- VIERIKKO, ERKKI, FK, (Espanjan kieli). 24; 56.
- JUTILA, JUKKA HELJO, FM, (Tavarateknologia). 23; 57.
- VON VOLBORTH, DOROTHEA, FK, (Venäjän kieli). 25; 62.
- HAVUKKALA, JAAKKO MARTTI, FL, (Talousmaantiede). 23; 64.
- LAUTSILA, ERKKI ILMARI, FM, (Saksan kieli). 30; 64.
- SAARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM, (Englannin kieli). 20; 66.
- MURRAY, JAMES, M.A., (Englannin kieli). 36; 67. Virkavapaa koko lukuvuoden, jolloin virkaa on hoitanut MILLER, DAVID NYLE, M. A.
- TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM, (Ruotsin kieli). 27; 68.
- KAILA, LEO TORSTEN, FL, (Pikakirjoitus). 19; 71.
- TÖRNUDD-JALOVAARA, ELISABET, FK, ekonomi, (Ruotsin kieli). 28; 71.
- KORPELA, ASKO JUHANI, KTL, (Kansantaloustiede). 37; 73.
- WOIVALIN, PENTTI KALEVI, FL, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 38; 73.
- SALO, EIJA, FM, (Englannin kieli). 28; 73.
- JUTILA, HELMI JOHANNA, KTM, (Englannin kieli). 33; 73.
- KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM, (Ranskan kieli). 28; 73.
- KONTTINEN, RAIJA AINO SISKO, FM, kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli). 33; 73. Virkavapaa syyslukukauden 1976 ja kevätlukukauden 1977, jolloin virkaa ovat hoitaneet KANGASHARJU, MARJA HELENA, kirjeenvaihtaja ja KEKÄLÄINEN, MARJA ANNELI, KTK.
- PORKO, SIRKKA LEENA, FM, ekonomi, (Englannin kieli). 23; 73.
- STEUER, OUTI ELINA, KTM, (Saksan kieli). 41; 73.
- SALMI, TIMO YRJÖ, KTT, (Liiketaloustiede, systeemit). 45; 73. Virkavapaa koko lukuvuoden, jolloin virkaa ovat hoitaneet PENTTINEN, JYRKI TAPIO, Ph.D., KTK ja WALLENIUS, ILKKA JYRKI, KTT.
- SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, VTL, (Sosiologia). 41; 74. Virkaa on hoitanut kevätlukukaudella 1977 SIURALA, LAURI YRJÖ JOHANNES, VTK.
- MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL, (Liiketaloustiede, hallinto). 33; 74. Virkaa on hoitanut VANHALA, ULLA PIIRJO SINIKKA, KTM.

- KAKKURI-KETONEN, MARJA-LIISA, FK, (Filosofia). 45; 74.
 NIEMI, EERO JUHANI, FK, (Tilastotiede). 42; 75.
 TAKALA, KALEVI, FL, (Talouspsykologia). 25; 75.
 KYLÄKOSKI, KALEVI, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 39; 76. Virkaa ovat hoitaneet ALALUUSUA, SEPPO ILMARI, KTM ja LAHTINEN, RITVA KYLLIKKI, KTK.
 INGMAN, LIJIAN ANNEVI LIS-SOPHIE, KTM, HuK, (Ruotsin kieli). 32; 76.
 UUSITALO, LIISA ANNELI, KTL, (Liiketaloustiede, markkinointi). 44; 77. Virkaa ovat hoitaneet ALTONEN, RITVA MARJATTA, KTM ja SOMERSALMI, VEIKKO OLAVI, KTM.
 BARKER, JANET LESLEY, B. A., CERT.ED., (Englannin kieli). 44; 77. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden BRADY, JOSEPH, CERT.ED.
 KETTUNEN, RAUHA RAAKEL, FK, (vt. ylim. lehtori, ruotsin kieli). 31; 65.
 HONKAVAARA, KIRSTI TUULA AULIKKI, FM, (vt. ylim. lehtori, ranskan kieli) 40; 66.
 VAHERI, ANNA KAARINA, FM, (vt. lehtori, englannin kieli). 39; 66.
 HUHTALA, MARJA-LEENA, FM, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 39; 68.
 ALENGRY, GEORGES HENRI PIERRE, Diplomé E.N.L.O.V., (vt. ylim. lehtori, ranskan kieli). 41; 70.
 HARLIO, HELKA ELINA, KTM, (vt. ylim. lehtori, ruotsin kieli). 41; 70.
 HÖCKERSTEDT, ULLA KATRIINA, KTK, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 42; 72. Virkavapaa koko lukuvuoden, jolloin viran hoidossa on avustanut TAMMELIN, MAIJA MARJA-LEENA, FM.
 LAMPI, MIRJA-LIISA, FK, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 45; 74.
 MALI, LEILA HELENA, FM, (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 35; 74.
 TUOMINEN, EVA MARIA, HuK, (vt. ylim. lehtori, ruotsin kieli). 31; 74.
 HEINONEN, MARJA KAARINA, FK, (tp. lehtori, englannin kieli). 47; 74.
 TAMMISTO, CHRISTINE, HuK, (tp. lehtori, saksan kieli). 32; 74.
 DILLINGHAM, PAUL ALBERT, BA., (tp. lehtori, englannin kieli). 38; 75.
 ANTTILA, KAREN ANN, B.A., (tp. lehtori, englannin kieli). 52; 76.
 PRICE, AVRIL ELISABETH, M.A., CERT.ED., (vt. ylim. lehtori, englannin kieli). 45; 76.

Opettajat

- PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, täysin palv. apul.prof. (Englannin kieli). 08; 48.
 LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, täysin palv. apul.prof., (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 48.
 PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA, (Portugalin kieli). 17; 51.
 NENONEN, AARRE VILHO, FL, (Ruotsin kieli). 17; 53.
 KILPI, LASSI TOPIAS TAAVETTI VOLTER, LaT, hallitusneuvos, (Oikeustiede). 20; 67.

- SLOTTE, BIRGER KRISTIAN, FK, (Ruotsin kieli). 40; 68.
 AUVINEN, EERO ILMARI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 69.
 GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 69.
 YLIKOSKI, TUIRE ELINA, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 70.
 KARLSSON, ARI JUHANI, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 44; 71.
 KORIMO, OLGA, ylim. op., (Venäjän kieli). 24; 71.
 LAINE, JARMO ESKO JUHANI, VTK, (Valtio-oppi). 48; 72.
 PUUMALAINEN, ASKO JUHANI, VTT, (Valtio-oppi). 35; 72.
 SULEVO, KARI PETER KRISTIAN, VTT, Helsingin yliopiston dosentti, (Valtio-oppi). 45; 72.
 LEINO, PENTTI ANTERO, FT, apul.prof., (Suomen kieli). 42; 73.
 HAGLUND, KARL HENRY, FM, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 47; 74.
 OROZA, GONZALO, VTK, (Espanjan kieli). 37; 74.
 RANTANEN, HELVI KAARINA, yo-merkonomi, (Konekirjoitus). 38; 74.
 KARHU, TUULA-MARJA, kirjeenvaihtaja, (Sihteerioppi). 40; 75.
 KEKÄLÄINEN, MARJA ANNELI, kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli). 37; 75.
 UUSITALO, JYRKI JUHA, VTK, (Filosofia). 50; 75.
 RAJAMÄKI, PENTTI KALEVI, VTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 45; 75.
 FORSMAN, LAURI ANTON YRJÖ, FM, (Liiketaloustiede, systeemit). 40; 75.
 KETOLA, HEIKKI ANTERO, kauppat.yo., (Liiketaloustiede, systeemit). 48; 75.
 KILPI, KARI KALERVO, MH, ekonomisti, (Liiketaloustiede, systeemit). 42; 75.
 MATTILA, ERKKI VILJO, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 51; 75.
 LEHTONEN, PEKKA, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 46; 75.
 MAURANEN, TIMO OLLI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 75.
 RAUTAJOKI, PEKKA TOIVO JUHANI, OTL, (Oikeustiede). 38; 75.
 TULOKAS, MIKKO JUHANI, OTL, (Oikeustiede). 46; 75.
 HAUTAKORPI, RIITTA-ELINA, KTK, (Suomen kieli). 47; 75.
 WASS-COLUSSI, PIRKKO, FK, (Italian kieli). 36; 75.
 URMAS, HEIKKI JUHANI, KTT, (Liiketaloustiede, hallinto). 35; 76.
 YLÄ-ANTTILA, LEENA SIRKKA, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 76.
 HUHDANMÄKI, ANTTI YLERMI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 38; 76.
 OLKKONEN, TAUNO TOIVO, professori, (Tavarateknologia). 25; 76.
 KOPONEN, VILJO, VTK, (Kansantaloustiede). 34; 76.
 LALLUKKA, GABRIELLA, lis., (Venäjän kieli). 48; 76.
 HAAPANIEMI, KALERVO, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 47; 76.
 HARJULA, JAAKKO JUHANI, ekonomisti, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 76.
 ILTANEN, SYLVI KAARINA, ekonomisti, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 76.
 JÄMSEN, MATTI JUHANI, ekonomisti, (Liiketaloustiede, markkinointi). 50; 76.
 ROBERTS, JOAN, MBA, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 76.

GRÖNBERG, EIJA ANNIKKI, ekonomi, (Tilastotiede). 51; 76.
 LINNASALMI, LEENA ANNELI, KTM, (Englannin kieli). 44; 76.
 MURO, MARJA-LEENA, opett., (Espanjan kieli). 45; 76.
 ROMERO, JOSE, lehtori, (Espanjan kieli). 31; 76.
 SEPPÄNEN, MAIJA MARJATTA, KTK, (Saksan kieli). 49; 76.
 SISTONEN, RAILI TELLERVO, kirjeenvaihtaja, (Saksan kieli). 44; 76.
 STAGNETH, THOMAS KURT, Dipl.-Volksw., (Saksan kieli). 49; 76.
 KORIMO, NINA, HUK, (Venäjän kieli). 51; 76.
 TAMM, ELSA, FL, (Venäjän kieli). 37; 76.
 LEHTO, LEENA IRMA SINIKKA, FT, (Englannin kieli). 39; 77.

Assistentit

DAHLSTEDT, ROY CLAES GUNNAR, KTL, (Kansantaloustiede). 45; 70.
 AIRAKSINEN, TIMO JUHANI, KTT, (Kansantaloustiede). 46; 71.
 NUOLIMAA, RISTO OLAVI, OTL, (Oikeustiede). 48; 71.
 VANHANEN, HEIDI MARIA, KTK, (Talousmaantiede). 44; 72.
 VIITANEN, JORMA TAPIO JUHANI, KTK, (Sosiologia). 47; 72.
 ALALUUSUA, SEPPÖ ILMARI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 46; 73.
 ALTONEN, RITVA MARJATTA, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 48; 73.
 HELEN, HARRY JUHANI, KTM, (Tavarateknologia). 45; 73.
 LEMPIÄINEN, HEIKKI VELI MIES, KTK, (Kansantaloustiede). 47; 73.
 LEPPINIEMI, JARMO TAPANI ALBERT, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi).
 48; 73.
 ANSIO, TERO OLAVI, KTK, (Liiketaloustiede, systeemit). 50; 74.
 LEHTONEN, TAPANI HENRIK, FL, VTK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede).
 46; 74.
 LILJA, KARI TAPIO, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 45; 75.
 VANHALA, ULLA PIRJO SINIKKA, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 75.
 LARJAVAARA, TUOMAS VÄINÖ OLAVI, KTL, (Kansantaloustiede). 43; 75.
 HÖLTTÄ, RISTO TANELI, KTM, (Talousmaantiede). 47; 75.
 MATTILA, PAULI KALERVO, OTL, (Oikeustiede). 49; 75.
 SIURALA, LAURI YRJÖ JOHANNES, VTK, (Sosiologia). 46; 75.
 SEPPÄLÄ, MIKA KRISTIAN, FL, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 51; 75.
 TOMPPO, ERKKI OLAVI, FM, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 47; 75.
 TIITTULA, LIISA MARIA, KTK, (Saksan kieli). 50; 75.
 KIVISAARI, SIRKKU VARPU HELENA, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 51; 76.
 KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 44; 76.
 LAHTINEN, RITVA KYLLIKKI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 45; 76.
 MATTILA, PENTTI ILMARI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 49; 76.
 PREPULA, EERO ANTTI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 43; 76.
 RAUTKYLÄ, RITVA HELENA, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 48; 76.

SOISMAA, MARGARETA, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 51; 76.
 NISKAKANGAS, HEIKKI MATTI, OTK, ekonomi, (Oikeustiede). 48; 76.
 LOUNEMA, INARI IRJA ANNELI, KTK, (Englannin kieli). 43; 76.
 vs. HEIKKILÄ, RAIJA, LUK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 45; 73.
 vt. HAAPKYLÄ, TIMO HEINO JUHANA, ekonomi, (Liiketaloustiede, markki-
 nointi). 49; 74.
 vs. LEINO, SISKI MIELIKKI, ekonomi, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 52;
 74.
 vt. PELTONEN, HARRI JOHANNES, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinoin-
 ti). 41; 74.
 vs. SIMOLA, HELMI IRENE, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 50; 74.
 vt. KÄHÄRI, PETE-VEIKKO JUHANI, KTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 51; 75.
 vt. POLLARI, MATTI-JUSSI, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 50;
 75.
 vt. HIRVIKANGAS, ARJA OUTI TELLERVO, ekonomi, (Liiketaloustiede, syste-
 emit). 54; 75.
 vs. PEURALA, ARJA IRMELI, ekonomi, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 53;
 76.
 vs. RATILAINEN, TUULA MARKETTA, KTM, (Talousmaantiede). 50; 76.
 vs. AHTILUOTO, VELI JAAKKO MIKAEL, KTK, (Kansantaloustiede). 50; 76.
 vs. KALLIO, KYÖSTI EINAR, VTK, (Sosiologia). 40; 77.
 vs. PESOLA, RITVA ANNIKKI, KTK, (Saksan kieli). 46; 77.
 vt. MELLERI, PEKKA TAPANI, ekonomi, (Johtamiskoulutusohjelma). 50; 76.
 vs. KVIST, HANS-HENRY YRJÖ, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi).
 52; 77.
 vt. EKMAN, RIITTA LIISA, akat.siht., (Liiketaloustiede, markkinointi). 51; 77.
 KANGASHARJU, MARJA HELENA, KTK, (Kielet ja sihteriaineet). 45; 74.
 Tuntiassistentti.
 REIJONEN, PÄIVI PIRKKO HELENA, kirjeenvaihtaja, (Liiketaloustiede: hal-
 linto). 49; 76. Tuntiassistentti.
 KIVIJÄRVI, HANNU KALEVI, ekonomi, (Liiketaloustiede, systeemit). 51; 76.
 Tuntiassistentti.
 AITTA, ULLA IRMELI, akat.siht., (Sosiologia). 49; 76. Tuntiassistentti.
 HOYER, TARJA TELLERVO, akat.siht., (Kielet). 45; 76. Tuntiassistentti.
 PERÄLÄ, RIITTA TELLERVO, akat.siht., (Saksan kieli). 52; 76. Tuntiassis-
 tentti.
 ÄHLVIK, BERIT ESTELLE, akat.siht., (Englannin kieli). 46; 77. Tuntiassis-
 tentti.

Eläkkeellä olevat opettajat

- HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA, konekirjoituksen opettaja. 99; täysinpalv. 66.
- RANINEN, HUUGO VALTER, KTL, LaT, liiketaloustieteen professori. 99; täysinpalv. 67.
- HOMI, MARTTA ELISABETH, FM, ruotsin kielen lehtori. 07; täysinpalv. 70.
- HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, tavarateknologian professori. 04; täysinpalv. 71.
- SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, liiketaloustieteen (laskentatoimi) professori. 06; täysinpalv. 71.
- KUNZE, ERICH EMANUEL, FT, professori, Helsingin yliopiston dosentti, saksan kielen apulaisprofessori. 05; täysinpalv. 71.
- PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, englannin kielen apulaisprofessori. 08; täysinpalv. 72.
- LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessori. 08; täysinpalv. 72.
- TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM, saksan kielen lehtori. 07; täysinpalv. 72.
- NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, englannin kielen lehtori. 11; täysinpalv. 72.
- VUORINEN, ELSA MARIA, FM, englannin kielen lehtori, 08; täysinpalv. 74.
- ALHO, KEIJO OLAVI, FT, taloushistorian dosentti. 07; täysinpalv. 75.

Tutkimuksen ja opetuksen laitokset**Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos**

- Laitoksen johtaja:* PULKKINEN KYÖSTI, vt. apul.prof.
- Laitosneuvosto:* ERKHEIKKI MARITTA, ekon.
- KELOHARJU RAIMO, apul.prof.; varajäsen KALLIO MARKKU, vt. prof.
- LAAKSONEN OIVA, professori; varajäsen AHLSTEDT LEO, yliass.
- PULKKINEN KYÖSTI, vt. apul.prof.; varajäsen LILJA KARI, ass.
- SALMI TIMO, vs. apul.prof.; varajäsen HIRVIKANGAS OUTI, vt. ass.
- Laitossihteeri:* HUSA, EIRA ILSE ANNIKKI, merkonomi, konekirjoittaja. 48; 76.

Laskentatoimen laitos

- Laitoksen johtaja:* LEHTOVUORI JOUKO, professori
- Laitosneuvosto:* ALALUUSUA SEPPO, vs. leht.; varajäsen PREPULA EERO, vs. yliass.
- ARTTO EERO, apul.prof.; varajäsen VIRTANEN KALERVO, yliass.
- JOKI RIKHARD, kauppat.yo; varajäsen SIIKANIVA HEIKKI, ekon.
- KIPPOLA RISTO, kauppat.yo; varajäsen VOIPIO ARI, kauppat.yo.
- LEHTOVUORI JOUKO, professori; varajäsen HONKO JAAKKO, professori
- PITKÄNEN EERO, vs. prof.; varajäsen PRIHTI AATTO, yliass.
- LUOTONEN KAI, kauppat.yo
- SIMOLA HELMI, vs. ass.; varajäsen LAHTINEN RITVA, vs. leht.
- TORKKO PAULI, yliass.; varajäsen KYLÄKOSKI KALEVI, leht.
- Laitossihteeri:* SALOKANNEL ANNAMARI, kanslisti. 43: 72. Virkavapaa koko lukuvuoden, jolloin tointa on hoitanut MIEKKONIEMI, RITVA, yo-merkonomi.

Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos

- Laitoksen johtaja:* LEIVO VEIKKO, professori
- Laitosneuvosto:* AALTIO ERKKI, professori; varajäsen KASKIMIES MIKA, prof. fessori
- HAAPKYLÄ TIMO, vt. ass.; varajäsen RAUTKYLÄ RITVA, ass.
- LATIKKA LAURI, ekon.; varajäsen MÄKINEN JUKKA, kauppat.yo
- LEIVO VEIKKO, professori; varajäsen ÄIJÖ TOIVO, vt.prof.
- POLLARI MATTI-JUSSI, vt.ass.; varajäsen ALTONEN RITVA, ass.
- REKOLA ANNUKKA, kauppat.yo.; varajäsen TUOMINEN NILS, kauppat.yo
- SAARSALMI MEERI, apul.prof.; varajäsen HELLE REIJO, professori
- SOMERSALMI VEIKKO, vt.leht.; varajäsen HELEN HARRY, ass.
- UOTILA ILPO, ekon.; varajäsen MUTKA PERTTI, ekon.
- Laitossihteeri:* VOUTILAINEN TERTTU TUULIKKI, yo-merkonomi, kanslisti. 38; 71.
- Laboratoriomestari:* KAINULAINEN YRJÖ, 16; 53.

Kansantaloustieteen laitos

- Laitoksen johtaja:* PIHKALA ERKKI, professori
- Laitosneuvosto:* AIRAKSINEN TIMO, ass.; varajäsen KORPELA ASKO, leht.
- DAHLSTEDT ROY, ass.; varajäsen LARJAVAARA TUOMAS, ass.
- HAILI HEIKKI, ekon.; varajäsen PAGELS BJÖRN, ekon.

HELLE REIJO, professori; varajäsen VUORISTO KAI-VEIKKO, apul.prof.
HÖLTTÄ RISTO, ass.; varajäsen HAVUKKALA JAAKKO, lehtori
PIHKALA ERKKI, professori; varajäsen LEPONIEMI ARVI, professori
PIHLAJAMÄKI JAAKKO, kauppat.yo; varajäsen RÖNKKÖ HEIKKI, ekon.
UOSUKAINEN RISTO, kauppat.yo; varajäsen AHONEN HELENA, ekon.
VAIVIO FEDI, professori; varajäsen PAAKKANEN JOUKO, professori
Laitossihteeri: SUKSI PÄIVI HELEENA, kanslisti. 51; 72.
Kartografi: KALLIONIEMI EEVA ESTERI. 26; 61.

Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos

Laitoksen johtaja: MUUKKONEN P.J., professori
Laitosneuvosto: HEINIÖ SEPPO, ekon.
HÄMÄLÄINEN HELENA, ekon.
LAINE JARMO, VTK; varajäsen NISKAKANGAS HEIKKI, ass.
MUUKKONEN P. J., professori; varajäsen SEPPÄLÄ VESA, vs.apul.prof.
TELARANTA K. A., professori; varajäsen VOIPIO JAAKKO, professori
VIITANEN JORMA, ass.; varajäsen SIURALA LAURI, vs. leht.

Menetelmätieteiden laitos

Laitoksen johtaja: MANNINEN JOUKO, apul.prof.
Laitosneuvosto: LARMOLA EERO, yliass.; varajäsen SOISMAA MARGARETA, ass.
LEHTONEN TAPANI, ass.; varajäsen HEIKKILÄ RAIJA, vs.ass.
MANNER ANNE, kauppat.yo
MANNINEN JOUKO, apul.prof.; varajäsen KELOHARJU RAIMO, apul.prof.
MATTILA SAKARI, professori; varajäsen NYBERG AARNI, professori
NIEMI EERO, lehtori; varajäsen KAILA LEO, lehtori
SALO SEPPO, professori; varajäsen LONKA HARRI, vs.apul.prof.

Kielten laitos

Laitoksen johtaja: VUORINIEMI JORMA, apul.prof.
Laitosneuvosto: HAGGREN RITA, ekon.
HAKKARAINEN HEIKKI J., apul.prof.; varajäsen KALLIO MARKKU, vt.prof.
KIVIMAA KIRSTI, apul.prof.; varajäsen PITKÄNEN EERO, vs.prof.
SALO EIJA, lehtori; varajäsen BINHAM PHILIP, lehtori
STEUER OUTI, lehtori; varajäsen KAREOJA SIRKKA-LIISA, lehtori
TÖRNUDD-JALOVAARA ELISABET, lehtori; varajäsen HARLIO HELKA, vt.
ylim.leht.

VUORINIEMI JORMA, apul.prof.; varajäsen VUORISTO KAI-VEIKKO,
apul.prof.
Laitossihteeri: VARTIO, AILA KAARINA, FK, kanslisti. 45; 76.

Perustutkimuksen laitos

NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, professori, laitoksen johtaja. 27; 70.
MÄKINEN, HEINI INKERI, kanslisti. 54; 75. Virkavapaa kevätlukukaudella
1977, jolloin tointa on hoitanut TEITTINEN, PIRJO, kauppat.yo.
LAHDENPÄÄ, MARKKU JUHANI, KTK. 43; 73.
TAINIO, RISTO SEPPO ILMARI, KTT. 47; 73.
ANTTILA, MAI, KTM. 46; 75.
ASP, KARI ANTERO, KTM. 48; 75.
MÖLLER, KARL EDVARD KRISTIAN, KTM. 48; 75.
NISSILÄ, JUHA EERO, KTM. 49; 75.
OLLONQVIST, PEKKA HEIKKI, KTL. 44; 76.
AKKANEN, PEKKA SAKARI, KTK. 43; 76.
KOSKELA, MARKKU OLAVI, KTM. 49; 76.

Yleiset laitokset

Kirjasto

BROMS, HENRI, FT, kirjastonjohtaja, Helsingin yliopiston dosentti. 27; 72.
BERTI, KRISTINA, amanuenssi. 43; 70.
HARTONEN, IRMA, FM, kirjastonhoitaja. 30; 71.
HEIKKILÄ, LIISA, konekirjoittaja. 54; 74.
HOTTI, AINO, kirjastoapulainen. 51; 73.
JUUTI, SYLVI, kirjastoapulainen. 36; 75.
KAHRI, MARKKU, HuK, amanuenssi. 43; 69.
KAJAANI, MIRJAM, kirjastovirkailija. 32; 70.
KALLIO, EIJA, kirjastoapulainen. 53; 71.
KARLIN, SEIJA, kirjastoapulainen. 47; 65.
KARSIKAS, PASI, YK, amanuenssi. 48; 73.
KILPINEN, RAISA, kirjastoapulainen. 45; 76.
KIVIHOLMA-HAIKARA, HELLY, HuK, amanuenssi. 34; (65) 70.
KOKKALA, IRJA, kirjastovirkailija. 39; 71.
KONTTURI, PÄIVI, kirjastoapulainen. 51; 76.

LAAKSONEN, PIRJO, HuK, amanuenssi. 43; 69.
 LEHMUS, MIRJA, konekirjoittaja. 55; 76.
 LÖNNQVIST, GÖSTA, dipl.ekon., konekirjoittaja. 22; 75.
 LÖYTTYJÄRVI, RITVA, kirjastoapulainen. 52; 75.
 MUUKKONEN, MIRJA, toimistosihteeri. 31; 73.
 MÄKELÄ, TUIRE, kirjastoapulainen. 46; 75.
 NÄRHI, RIITTA, yo-merkonomi, kirjastoapulainen. 49; 75.
 OLLILA, PIRKKO, kirjastoapulainen. 49; 73.
 PALONEVA, RIITTA, merkantti, kirjastoapulainen. 50; 77.
 PIIRONEN, JORMA, amanuenssi. 27; 76.
 PIRILÄ, MARJA, HuK, amanuenssi. 44; (68) 70.
 RINNE, BENITA, amanuenssi. 43; 76.
 RUOKONEN, KYLLIKKI, FM, kirjastonhoitaja. 33; 60.
 TAMMINEN, KAISA, FM, kirjastonhoitaja. 22; 60.
 VAINIO, PIRJO, kirjastoapulainen. 49; 76.
 VAISTO, ERKKI, HOK, kirjastonhoitaja. 35; 61.
 VALJAKKA, MARJA-LEENA, kirjastoapulainen. 55; 77.
 VIITANEN, ARJA, yo-merkonomi, kirjastoapulainen. 47; 69.

Laskentakeskus

HUTTUNEN, HEIKKI JUHANI, ekon., ATK-päällikkö. 45; 72.
 TIITTA, HELVI HELENA, ekon., vanh. ohjelmoija. 43; 68.
 KORHONEN, MARJA-LIISA TELLERVO, yo-merkon., ryhmäpäällikkö. 42; 70.
 RAUNIO, TIMO ANTERO, suunnittelija. 51; 72.
 ANTTONEN, KYÖSTI MATTI, KTM, pääsuunnittelija. 52; 74.
 SORONEN, OSMO TEIJO ALLAN, ohjelmoija. 54; 77.
 SILJAMÄKI, AAPO TIMO SAKARI, ekon., tp. suunnittelija. 49; 75.
 SUNI, MARKKU ANTERO, vt. ohjelmoija. 56; 77.
 ROSCHIER, SUVI PÄIVIKKI, ekon., vt. lävistäjä. 53; 77.

Audiovisuaalinen laitos

Kielistudiokeskus

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST, FK, lehtori, kielistudiokeskuksen johtaja.
 23; 53.
 KALLA, HANNU TAPIO, vt. kielistudioamanuenssi. 45; 74.
 TAMMISTO, CHRISTINE, HuK, tp. lehtori, kielistudioamanuenssi. 32; 74.

Kuvalaitos

MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, kuvalaitoksen hoitaja. 36; 51.
 HERTTELI, PENTTI ANTERO, AV-mekaanikko. 50; 68.
 LAINE, MARITA ANNELI, laboratorioapulainen. 51; 74.
 VAARTIO, EINI MAARIA, offsetmonistaja. 52; 74.
 HYRKÄS, PETER JUHANI, offsetmonistaja. 58; 75.
 NUUTILAINEN, MARJA-LEENA, offsetmonistaja. 55; 75.
 PÖNKÄNEN, PAULI ILMARI, offsetmonistaja. 53; 75.
 MARIN, ANNA-KAISA, offsetmonistaja. 36; 76.
 ERÄKARE, JUKKA PEKKA, offsetmonistaja. 55; 77.
 LINDBLOM, HARRI, offsetmonistaja. 56; 77.

Virkailijat ja toimihenkilöt

Kanslerinvirasto

NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, OTL, kanslerin sihteeri. 38; 67.
 KARHU, TUULA-MARJA, kirjeenvaihtaja. 40; 68.

Hallintovirasto

TARPILA, OLLI PERTTI, VT, hallintojohtaja. 19; 51.
 LAHONEN, LEA REGINA, kanslisti, hallintojohtajan siht. 24; 65.

Hallintotoimisto

SARAKONTU, MATTI VELI, KTM, toimistopäällikkö. 33; 66.
 NORVAMA, PIRJO AULIKKI, varanotaari, apulaissihteeri. 39; 74.
 RAMSTEDT, LIISA LYDIA, kirj.vaiht., tiedotussihteeri. 41; 75.
 Virkavapaa lukuvuoden 1976—77, jolloin virkaa on hoitanut NUUTI-
 NEN, PIRKKO ANNELI, KTM.
 RINTALA, TERTTU ANNELI, yo-merkonomi, toimistosihteeri. 49; 74.
 LAHTI, LEENA MARJATTA, yo-merkonomi, kanslisti. 51; 76.

Kirjoituskeskus

BORG, TAIMI ELINA, toimistosihteeri. 25; 50.
 KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, kanslisti. 15; 61.
 MATTILA, MAIJA KATRIINA, yo-merkonomi, kanslisti. 50; 73.

Taloustoimisto

AHONEN, ESA MATTI TAPIO, ekon., suunnittelusihteeri. 52; 75.
 TUOMINEN, SIRKKA-LIISA, ekon., kamreeri. 46; 73.
 HALME, KERTTU TELLERVO, yo-merkonomi, kassanhoitaja. 22; 62. Virkavapaa lukuvuoden 1976—77, jolloin tointa on hoitanut RANTAKUNNAS, EILA MIRJAM MARGIT, yo-merkonomi.
 LAURILA, MAIRE KYLLIKKI, merkonomi, pääkirjanpitäjä. 24; 72.
 VESTERINEN, HELGA ANNELI, yo-merkonomi, palkkakirjanpitäjä. 41; 72.
 TELÉN, HELMI KYLLIKKI, apulaiskanslisti. 27; 74.
 KOHLHOFF, IRIS ANNELI, kanslisti. 48; 75.
 RUONE, IRMA TELLERVO, merkantti, kanslisti. 45; 76.

Opintotoimisto

SARVIKIVI, KALEVI MATTIAS, KTK, toimistopäällikkö. 48; 71.
 MANNERKOSKI, MAINI SINIKKA, KTM, tutkimussihteeri. 42; 75.
 KEHUSMAA-PEKONEN, SAARA TELLERVO, KTM, tutkinnonuudistussuunn. 41; 75.
 KYRKÖSKI, MARTTI PAAVO KALERVO, voim.opettaja, liikuntasiht. 47; 75.
 LINDQVIST, ASKO UOLEVI, KTM, opintosihteeri. 52; 75. Virkavapaa koko lukuvuoden, jolloin tointa on hoitanut HYVÄRINEN, LEENA ANNIKKI, ekon.
 KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, kanslisti. 19; 52.
 TUOMINEN, LEA MARIA, HuK, kanslisti. 36; 72.
 KORKEAMÄKI, KAARINA TARJA LEENA, yo-merkonomi, kanslisti. 48; 74.
 LAAKSO, LIISA MARIA, vt. kanslisti. 54; 77.
 PELTONEN, RIITTA-LIISA MIRJAMI, akat. sihteeri, opintoneuvoja. 52; 76.

Vahtimestarit

LAINEN, NILO ORVO, ylivahtimestari. 17; 65.
 LAUKKANEN, KEIJO TAPIO, vahtimestari. 44; 62.
 HELMINEN, LEO, vahtimestari. 19; 65.
 HAMMARSTRÖM, BENGT GUNNAR, vahtimestari. 37; 70.
 VÄRTIO, HEIKKI ILARI, vahtimestari. 45; 72.
 AULA, AURA ALMA. 22; 70.
 ERONEN, PAULA KAARINA ORVOKKI, ylisiivooja. 27; 76.

Puhelinkeskukset

SUNDSTRÖM, VALMA ANNIKKI, vt. keskuksenhoitaja. 21; 53.
 HAMMARSTRÖM, RITVA SINIKKA, keskuksenhoitaja. 38; 70.

SUOMINEN, SIRPA KATRIINA, puhelunvälittäjä. 45; 71.
 IKONEN, SONJA ESTER, puhelunvälittäjä. 58; 76.
 SUOMINEN, HELENA KAARINA, puhelunvälittäjä. 58; 77.

Opastus ja vaatteidenvartijat

LAINEN, SIRKKA LEMPI, 16; 66.
 SUKAVA, HELVI KAARINA, 19; 54.
 DAVIDSSON, HILKKA, vaatteidenvartija. 18; 73.
 HURME, HELMI, vaatteidenvartija. 16; 73.

Konemestari ja talonmiehet

TÖTTERMAN, JOHAN GUNNAR, konemestari. 16; 50.
 HURME, JORMA OLAVI, talonmies. 43; 70.
 JÄNTTI, REIJO JUHANI, talonmies. 46; 76.

Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimihenkilöt

NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM, kirjastonhoitaja. 04; täysinpälv. 71.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, kanslisti. 05; täysinpälv. 72.
 TASKINEN, ELLI MARIA, VTM, kamreeri. 06; täysinpälv. 73.

II Yleisiä tietoja

Hallintoa koskevia tapahtumia

Kansleri ja rehtorit

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut FT *Klaus Waris*. Koska kanslerin toimikausi päättyi 31.5.1977, kokoontui korkeakoulun valtuusto 5.4.1977 tekemään Helsingin kauppakorkeakoulun väliaikaisesta hallinnosta annetun asetuksen 12 §:n mukaisesti esityksen valtioneuvostolle ehdokkaiksi korkeakoulun kansleriksi toimikaudeksi 1.6.1977—31.7.1980. Kokouksessa valtuusto päätti yksimielisesti esittää ehdokkaiksi korkeakoulun kansleriksi ensimmäiselle sijalle kansleri, FT *Klaus Wariksen*, toiselle sijalle ministeri, FT *Reino Rossin* ja kolmannelle sijalle rehtori, professori *Jaakko Hongon*. 13.5.1977 tekemällään päätöksellä Tasavallan Presidentti nimitti valtioneuvoston esityksestä FT *Klaus Henrik Wariksen* Helsingin kauppakorkeakoulun kansleriksi kaudeksi 1.6.1977—31.7.1980.

Rehtorina on toiminut edelleen professori *Jaakko Honko* ja vararehtorina myös edelleen professori *Mika Kaskimies*. Rehtorien kolmivuotinen toimikausi päättyy 31.7.1978.

Keskushallinto

Korkeakoulun *valtuusto* on kertomusvuoden aikana kokoontunut yhdeksän kertaa. Syyskauden 1976 kokouksissa valtuusto mm. hyväksyi korkeakoulun vuosien 1978—82 toiminta- ja taloussuunnitelman, teki esityksen valtion v. 1978 tulo- ja menoarviossa perustettaviksi uusiksi viroiksi ja toimiksi sekä suoritettaviksi virkamuutoksiksi ja antoi lausunnon opetusministeriössä laaditusta korkeakoululaitoksen opiskelijamäärien ja opettajaresurssien vuoteen 1981 ulottuvasta mitoitussuunnitelmasta. Edelleen valtuusto vahvisti kokouksessaan 23.9.1976 ne säännökset, joiden mukaisesti korkeakouluun kuuluville eri ryhmille varattiin tilaisuus tehdä esitykset valtuuston ja laitosneuvostojen jäseniksi ja varajäseniksi kaksivuotiskaudeksi 1.1.1977—31.12.1978.

Valtuuston vahvistamien vaalisäännösten mukaiset valtuusto- ja laitosneuvostovaalit pidettiin 8.—9.11.1976. Opettaja- ja henkilökunnan osalta äänestysprosentti oli varsin korkea, n. 75 %, mutta opiskelijoiden verraten laimean osallistumisen takia kokonaisäänestysprosentti jäi niinkin alhaiseksi kuin 29 %. Valtuustovaalin tuloksen mukaiset eri ryhmien esitykset valtuuston jäseniksi toimitettiin opetusministeriölle 1.12.1976. Päätöksellään 16.12.1976 valtioneuvosto määräsi tehtyjen esitysten mukaisesti valtuustoon 10 professorin tai apulaisprofessorin viran haltijaa, 10 muiden opettajien, tutkijoiden ja muun henkilökunnan edustajaa sekä 10 opiskelijoiden edustajaa ja näille kaikille henkilökohtaiset varajäsenet. Opiskelijaedustuskin tuli siten uudessa valtuustossa täysimääräiseksi sen jäätyä edellisessä valtuustossa viideksi. Uuden valtuuston tämän vuosikertomuksen alussa oleva kokoonpano on muutoin edellämaitun valtioneuvoston nimeämispäätöksen mukainen, paitsi että opiskelijajäsen, ekon. *Esa Mälkösen* varajäsen KTK *Timo Purjo* on eronnut korkeakoulusta toukokuussa 1977.

Ensimmäisessä kokouksessaan 14.1.1977 uusi valtuusto valitsi puheenjohtajakseen professori *K. A. Telarannan* ja varapuheenjohtajakseen yliasistenssi *Eero Larmolan*. Samassa kokouksessa valtuusto valitsi yksimielisesti tehdyllä päätöksellä korkeakoulun hallituksen jäsenet sekä näiden henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudeksi 1.1.1977—31.12.1978. Valtuuston nimeämien yhdeksän jäsenen lisäksi hallitukseen kuuluvat itseoikeutettuina rehtori *Jaakko Honko* puheenjohtajana ja vararehtori *Mika Kaskimies* varapuheenjohtajana. Hallituksen sivulla 6 oleva kokoonpano on muutoin valtuuston 14.1.1977 nimeämän mukainen, paitsi että korkeakoulusta eronneen KTK *Timo Purjon* tilalle kauppat.ylioppilas *Riku Joen* henkilökohtaiseksi varajäseneksi on määrätty kauppat.ylioppilas *Nils Tuominen*.

Kevätkauden 1977 kokouksissaan valtuusto edelläselostettujen valintojen lisäksi teki korkeakoulun esityksen valtion vuoden 1978 tulo- ja menoarvioon, vahvisti hallituksen esityksestä Helsingin kauppakorkeakoulun vuosina 1977—79 tapahtuvan kehittämisen yleisperiaatteet ja tavoitteet, antoi hallintoviraston, kirjaston ja laskentakeskuksen johtosäännöt, vahvisti korkeakoulun tutkimuspoliittisen ohjelman sekä teki korkeakoulun esityksen kauppatieteellisistä tutkinnoista 13.5.1977 annetun asetuksen edellyttämäksi tutkintosäännöksi ja päätti samalla anoa siirtymistä soveltamaan mainittua 1.8.1978 voimaan astuvaa asetusta kokeiluluontoisesti jo 1.8.1977 lukien. Päätöksellään 22.6.1977 opetusministeriö suostui korkeakoulun esitykseen. Tutkinnonuudistuksen toteuttamista selostetaan tarkemmin toisaalla tässä vuosikertomuksessa.

Korkeakoulun *hallitus* on kertomusvuonna kokoontunut kaikkiaan 19 kertaa hoitaen sille hallintoasetuksen 11 §:ssä kuuluviksi luetellut tehtävät. Päätökset, joita hallituksen kokouksissa on tehty, ja toimenpiteet, joita on

suoritettu, tulevat suurelta osin selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa. Mainittakoon lisäksi, että hallitus antaa vuosittain erillisen kertomuksen toiminnastaan korkeakoulun valtuustolle. Syyslukukauden 1976 ajan hallitus toimi korkeakoulun edellisessä vuosikertomuksessa mainitussa kokoonpanossa. Korkeakoulun keskeisten hallintoelinten uudet kaksivuotistoimikaudet alkoivat edelliselostetulla tavalla 1.1.1977. Uuden hallituksen muodostaminen on selostettu edellä ja nykyinen kokoonpano on esitetty vuosikertomuksen alussa.

Opetus- ja tutkimusneuvosto toimii hallintoasetuksen mukaisesti korkeakoulussa annettavaa opetusta ja siellä suoritettavaa tutkimustyötä koordinoivana elimenä sekä ratkaisee tämän lisäksi tieteellisten virkojen hakijoiden kelpoisuuden ja tekee ehdollepanot mainittujen virkojen täyttämiseksi. Neuvostoon kuuluvat vararehtori puheenjohtajana, tutkimuksen ja opetuksen laitosten johtajat sekä kaksi kunkin laitosneuvoston keskuudestaan määräämää muuta jäsentä. Syyslukukauden 1976 opetus- ja tutkimusneuvosto toimi edellisessä vuosikertomuksessa mainitussa kokoonpanossa. T.I. 1977 toimintansa aloittaneiden uusien laitosneuvostojen valittua laitosten johtajat ja edustajat opetus- ja tutkimusneuvostoon muodostui neuvoston kokoonpano tämän vuosikertomuksen alussa esitetyn kaltaiseksi. Neuvoston puheenjohtajana on vararehtori *Mika Kaskimies* ja varapuheenjohtajana neuvoston valitsema vs. professori *Eero Pitkänen*. Opetus- ja tutkimusneuvosto on kokoontunut kertomusvuoden aikana 13 kertaa. Tehdyt päätökset ja suoritettavat toimenpiteet tulevat selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Muutoksenhakulautakunta on toiminut kertomusvuoden aikana muutoin samassa kokoonpanossa kuin edellisenäkin vuonna, paitsi että korkeakoulusta eronneen KTM *Tapio Nurmisen* tilalle on assistentti, KTT *Timo Airaksisen* henkilökohtaiseksi varajäseneksi määrätty assistentti, KTL *Kaiju Kallio*. Lautakunta on käsitellyt liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin lehtorin viran täyttämismenettelyä ja korkeakoulun lukuvuoden 1976—77 kuulustelujärjestystä koskeneet valitukset.

Tutkintolautakunta, jonka tehtävänä on käsitellä opintosuoritusten arvostelun johdosta tehdyt muutoksenhakemukset sen jälkeen kun asianomainen opettaja on antanut päätöksensä opiskelijan tekemään oikaisuopyyntöön, on toiminut kertomusvuonna entisessä kokoonpanossaan. Lukuvuoden aikana on tutkintolautakunnan käsiteltävänä ollut yksi opintosuoritusten arvostelun muutoksenhakemus.

Laitoshallinto

Tutkimuksen ja opetuksen hallinnon perusyksikkönä on yhden tai useamman oppiaineen ja tutkimusalan muodostama laitos. Opetusministeriön 26.5.1975 tekemällä päätöksellä on korkeakoulun laitosjako vahvistettu seuraavaksi: Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos, Laskentatoimen laitos, Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos, Kansantaloustieteen laitos, Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos, Menetelmätieteiden laitos ja Kielten laitos.

Laitosten hallintoa hoitavat hallintoasetuksen mukaan laitosneuvostot ja laitosten johtajat. Kokouksessaan 17.12.1976 korkeakoulun valtuusto nimensi uudet laitosneuvostot toimikaudeksi 1.1.1977—31.12.1978 laitoksiin kuuluvien ryhmien tekemien esitysten mukaisesti. Laitosneuvostojen nykyiset kokoonpanot on esitetty vuosikertomuksen alussa. Ne ovat muutoin valtuuston 17.12.1976 tekemän päätöksen mukaiset, paitsi että korkeakoulusta eronneen KTK *Timo Purjon* tilalle Laskentatoimen laitoksen laitosneuvostoon on tullut alunperin hänen varajäsenekseen valittu kauppat.yo. *Kai Luotonen*. Opiskelijoiden erityisesti laitoshallintoa kohtaan osoittaman vähäisen osallistumishalun vuoksi jäivät Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien, Menetelmätieteiden ja Kielten laitoksen laitosneuvostojen opiskelijapaikat osittain täyttämättä.

Laitosneuvostot valitsevat heti toimikautensa alussa järjestäytymiskokouksissaan laitosten johtajat ja näiden varamiehet sekä kustakin neuvostosta kaksi henkilöä opetus- ja tutkimusneuvostoon. Laitosneuvostojen päätökset ja suoritettavat toimenpiteet tulevat keskeisiltä osiltaan selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö

Lukuvuosi 1976—77 on ollut säätiön toiminnassa ensimmäinen vakiintuneiden toimintamuotojen mukainen ajanjakso, koska säätiön perustamisen jälkeen suoritettavat omaisuusjärjestelyt tulivat loppuunsaatetuiksi jo edellisen lukuvuoden aikana. Säätiön talouden kehitys tilivuonna 1976 on ollut valtuuskunnan kokouksessaan 27.11.1975 vahvistaman talousarvion mukaista. Säätiön valtuuskunta on lukuvuoden 1976—77 aikana kokoontunut kaksi kertaa sekä säätiön hallitus neljä kertaa. Marraskuun 29 päivänä 1976 pitämässään kokouksessa valtuuskunta valitsi säätiön hallitukseen edelleen vuodeksi 1977 samat jäsenet kuin v. 1976 sekä valtuuskunnalle ja hallitukselle entiset puheenjohtajat edelleen vuodeksi 1977 eli valtuuskunnan puheenjohtajaksi kansliapäällikö *Jaakko Nummisen* ja vara-

puheenjohtajaksi vuorineuvos *Olavi Sohlbergin* sekä hallituksen puheenjohtajaksi varatuomari *Matti Virkkusen* ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos *Eero Viiman*. Samassa kokouksessa hyväksyttiin hallituksen esitys säätiön vuoden 1977 talousarvioksi ja toimintasuunnitelmaksi. Kevätkokouksessa huhtikuun 21 päivänä 1977 valtuuskunta vahvisti säätiön vuoden 1976 tilinpäätöksen. Tilinpäätöksen mukaan säätiön korkeakoulun toimintaan v. 1976 apurahoina ja muuna tukena antama määrä on 277.016:79 mk eli n. 36.000 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Tämän lisäksi säätiö on suorittanut korkeakoulun valtiollistamissopimuksen mukaisesti erinäisiä korkeakoulun henkilökunnan eläke- ja palkanmaksujenoja 66.728 mk.

Kokouksessaan helmikuun 16 päivänä 1977 hallitus vahvisti korkeakoulun toiminnan hyväksi vuonna 1977 annettavan tuen yleissuunnitelman. Tähän suunnitelmaan sisältyvä apurahojen jako on pääosiltaan toteutettu hallituksen kokouksissaan huhtikuun 21 ja toukokuun 26 päivänä 1977 tekemin päätöksin. Mainituissa kokouksissa myönnettyjen tutkimus-, matka- ym. säätiön tehtävien mukaisten apurahojen määrä oli kaikkiaan 199.320 mk. Myönnettyistä apurahoista on yksityiskohtainen luettelo tämän vuosikertomuksen osassa VII.

Virat ja toimet

Professorin virat

Professori *Veikko Jääskeläisen* saatua anomuksesta eron liiketaloustieteen, erityisesti systeemien professorin virasta 1.7.1976 lukien julistettiin näin avoimeksi tullut virka haettavaksi syyslukukauden 1976 alussa. Virkaa hakivat KTL *Raimo Hämäläinen*, apul.prof., Ph.D. *Markku Kallio*, apul.prof., KTT *Raimo Keloharju*, lehtori, KTT *Timo Salmi*, KTT *Jyrki Wallenius* sekä lisäksi yksi henkilö, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Hakijoille myönnetyn kolmen kuukauden lisäpätevoitymisajan päätyttyä tammikuussa 1977 päätti opetus- ja tutkimusneuvosto pyytää lausunnot hakijoiden tieteellisestä pätevydestä prof. *Klaus Brockhoffilta* (Kiel), prof. *Olli Lokilta* ja prof. *Pentti Malaskalta*. Asian jatkokäsittely on siirtynyt syyslukukaudelle 1977. Virkaa on hoitanut vt:nä apul.prof. *Markku Kallio*.

Avoimena olevan liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin (opetusalanä vientimarkkinointi) professorin viran täyttämisen käsittely jatkui syyslukukaudelle 1976. Opetus- ja tutkimusneuvosto oli pyytänyt asiantuntijalausunnot prof. *Harold J. Heckiltä* (USA) ja prof. *Gösta Mickwitziltä* viran jäljelläolevien hakijoiden KTL *Reijo Luostarisen* ja KTT *Timo Salmen* tieteellisestä pätevydestä. Lausuntojen saavuttua peruuttivat molemmat

hakemuksensa. Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitoksen esityksestä korkeakoulun hallitus päätti siirtää viran uudelleen haettavaksi julistamisen tapahtuvaksi syyslukukauden 1977 lopussa. Opetusministeriö vahvisti siirtämispäätöksen 25.5.1977. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1976—77 vt:nä Ph.D. *Toivo Äijö*.

Professori *Jaakko Hongon* ollessa rehtorin tehtävien takia vapautettuna professorin virkansa hoitamisesta ovat kyseistä liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin virkaa hoitaneet viransijaisina apul.prof. *Eero Artto* (syyslukukauden 1976) ja apul.prof. *Eero Pitkänen* (kevätlukukauden 1977).

Apulaisprofessorin virat

Avoimena ollutta suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virkaa hakivat edellisessä vuosikertomuksessa selostetulla tavalla FT *Seppo Räsänen*, FT *Sirkka-Liisa Särkilahti* ja FT *Jorma Vuoriniemi*. Opetus- ja tutkimusneuvoston kutsumien asiantuntijoiden, prof. *Terho Ithosen* ja prof. *Heikki Leskisen* annettua lausuntonsa hakijoiden tieteellisestä pätevydestä peruuttivat hakijat Räsänen ja Särkilahti hakemuksensa. Tri Vuoriniemen pidettyä opetusnäytteensä julisti opetus- ja tutkimusneuvosto 19.11.1976 pidetyssä kokouksessa FT *Jorma Vuoriniemen* kelpoiseksi suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virkaan ja asetti hänet siihen ehdolle. 21.12.1976 tekemällään päätöksellä kansleri nimitti FT *Jorma Kustavi Vuoriniemen* suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virkaan 1.1.1977 lukien.

Avoimena ollutta liiketaloustieteen, erityisesti hallinnon apulaisprofessorin virkaa hakivat 20.1.1977 päättyneenä määräaikana yliassistentti, KTL *Leo Ahlstedt*, yliassistentti, KTT *Kyösti Pulkkinen*, tutkija KTL *Risto Tainio* sekä lisäksi yksi henkilö, joka ei halua nimeään mainittavan julkisuudessa mainitun viran haun yhteydessä. Hakijoille myönnetyn kolmen kuukauden lisäpätevoitymisajan päätyttyä päätti opetus- ja tutkimusneuvosto pyytää asiantuntijalausunnot hakijoiden tieteellisestä pätevydestä prof. *Sven E. Kockilta* ja prof. *Osmo A. Wiiolta*. Asian jatkokäsittely on siirtynyt syyslukukaudelle 1977. Virkaa ovat hoitaneet lukuvuoden 1976—77 aikana yliassistentit *Ahlstedt* ja *Pulkkinen*.

Apulaisprofessori *Jouko Lehtovuoren* tultua nimitetyksi liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin virkaan 1.9.1976 lukien julistettiin avoimeksi tullut saman aineen apulaisprofessorin virka haettavaksi. Sitä hakivat yliassistentti, KTT *Aatto Prihti*, lehtori KTT *Timo Salmi* ja KTT *Jyrki Wallenius* sekä lisäksi yksi henkilö, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Näistä peruutti sittemmin KTT *Prihti* hakemuksensa kolmen kuukauden

mittaisen lisäpätevytymisajan päätyttyä. Opetus- ja tutkimusneuvosto pyysi asiantuntijalausunnot hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä prof. *Sven-Erik Johanssonilta* (Tukholma), prof. *Pertti Kettuselta* ja prof. *Caj-Gunnar Lindströmiltä*. Asian jatkokäsittely on siirtynyt syyslukukaudelle 1977.

Apulaisprofessori *Tapani Valkonen* nimitettiin 1.6.1977 lukien Helsingin yliopiston sosiologian professorin virkaan. Näin avoimeksi tulleen sosiologian apulaisprofessorin viran haettavaksi julistaminen siirtyi syyslukukaudelle 1977.

Dosentit

KTT *Uolevi Lehtisen* anottua nimittämistä liiketaloustieteen dosentiksi erikoisalana markkinointi pyysi opetus- ja tutkimusneuvosto prof. *Tauno Olkkoselta* ja prof. *Kalevi Pihalta* hakijan tieteellistä pätevyyttä koskevat asiantuntijalausunnot. Lausuntojen saavuttua ja Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitoksen todettua, että KTT Lehtisellä on aikaisemmin annettujen opetusnäytteiden perusteella dosentilta vaadittava opetustaito, katsoi opetus- ja tutkimusneuvosto 18.3.1977 KTT *Uolevi Lehtisen* täyttävän dosentiksi nimittämiseksi säädetyt edellytykset ja päätti esittää korkeakoulun kanslerille tri Lehtisen nimittämistä dosentiksi. 23.3.1977 kansleri nimitti apulaisprofessori, KTT *Uolevi Waldemar Lehtisen* liiketaloustieteen dosentiksi erikoisalana markkinointi.

KTT *Heikki Urmaksen* ja FT *Harri Longan* dosenttihakemusten käsittely siirtyi syyslukukaudelle 1977. Tri *Urmaksen* on anonut nimittämistä liiketaloustieteen dosentiksi erikoisalana työmarkkinajärjestelmät ja tri *Lonka* nimittämistä talousmatematiikan dosentiksi.

Yliassistentin ja lehtorin virat

Liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin avoinna olevat yliassistentin ja yp. lehtorin virat olivat haettavina 15.10.1976 päättyneenä määräaikana. Yliassistentin virkaa hakivat tällöin Ph.D., KTK *Jyrki Penttinen*, KTT *Matti Urrila* ja KTL *Liisa Uusitalo*, joista sittemmin hakijat *Penttinen* ja *Uusitalo* peruuttivat hakemuksensa. Lehtorin virkaa puolestaan hakivat KTT *Matti Urrila* ja KTL *Liisa Uusitalo*, joista *Urrila* peruutti myöhemmin hakemuksensa. Lehtorin virkaa täytettäessä Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitoksen laitosneuvosto katsoi KTL *Liisa Uusitalon* annettua opetusnäytteensä 22.11.1976, että hakija *Uusitalo* ei täytä kaikkia viran kelpoisuusehdoja ja esitti tämän kantansa mukaisesti korkeakoulun kanslerille, että virkaa ei täytettäisi. Kansleri katsoi kuitenkin asiaan perehdyttyään laitok-

sen esityksestä poiketen, että KTL *Liisa Uusitalo* täyttää kaikki yp. lehtorin viran kelpoisuusvaatimukset ja nimitti päätöksellään 26.1.1977 KTL *Liisa Anneli Uusitalon* liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin ylemmän palkkausluokan lehtorin virkaan 1.8.1977 lukien.

KTT *Matti Urrilan* annettua ainoana jäljelläolevana liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin yliassistentin viran hakijana opetusnäytteen 1.3.1977 katsoi Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitoksen laitosneuvosto hakija *Urrilan* täyttävän kaikki yliassistentin viran kelpoisuusvaatimukset ja esitti kanslerille hänen nimittämistään ko. virkaan. 16.3.1977 tekemällään päätöksellä kansleri nimitti KTT *Matti Olavi Urrilan* liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin yliassistentin virkaan 1.8.1977 lukien.

Englannin kielen ns. syntyperäislehtorin avoinna ollutta virkaa hakivat 15.10.1976 päättyneenä määräaikana *Janet Barker*, B.A., *Paul Dillingham*, B.A., *Gordon Hunter*, B.Eng., *David Miller*, M.A., *Avril Price*, M.A., *Paul Service*, B.A. ja *John Stotesbury*, M.A. Näistä sittemmin hakijat *Price*, *Service* ja *Stotesbury* peruuttivat hakemuksensa. Hakijoiden annettua opetusnäytteensä 3.2.1977 päätti Kielten laitoksen laitosneuvosto hankittuaan kirjalliset asiantuntijalausunnot apul.prof. *Christer Pahlssonilta* ja apul.prof. *Kari Sajavaaralta* ja asiaa harkittuaan yksimielisesti esittää kanslerille, että virkaan nimitettäisiin *Janet Barker*, B.A. 11.5.1977 tekemällään päätöksellä kansleri laitoksen esityksen mukaisesti nimitti *Janet Barkerin*, B.A., PGCE, englannin kielen ns. syntyperäislehtorin virkaan 1.8.1977 lukien.

Edellisessä vuosikertomuksessa selostetulla tavalla kansleri nimitti 4.12.1975 lehtori, KTM *Helmi Jutilan* avoinna olleeseen englannin kielen yp. lehtorin virkaan. Tästä nimittämispäätöksestä valitti valtioneuvostolle virkaa hakenut FM *Marja-Leena Huhtala*. Valtioneuvosto katsoi päätöksensä 26.8.1976 tehdyn valituksen aiheettomaksi ja nimityspäätös sai lainvoiman. Tehdym nimityksen johdosta vapautunut ap. lehtorin virka julistettiin haettavaksi 15.10.1976 päättyneenä määräaikana ja sitä hakivat: FM *Marjaleena Heikkinen*, FK *Marjatta Huhta*, FM *Marja-Leena Huhtala*, FK *Mirjalisa Lampi*, FK *Leila Mali*, FK *Risto Nieminen*, FL *Renja Salminen*, FK *Terttu Sarén* ja FM *Kaarina Vaehri*. Hakijoista peruuttivat sittemmin *Heikkinen*, *Nieminen* ja *Sarén* hakemuksensa. Jäljelläolevien hakijoiden pidettyä opetusnäytteensä 10.2.1977 päätti Kielten laitoksen laitosneuvosto hankittuaan kirjalliset asiantuntijalausunnot apul.prof. *Christer Pahlssonilta* ja apul.prof. *Kari Sajavaaralta* ja harkittuaan asiaa esittää korkeakoulun kanslerille, että virkaan nimitettäisiin FK *Mirjalisa Lampi*. Päätöksellään 25.5.1977 kansleri nimitti laitoksen esityksen mukaisesti englannin kielen alemman palkkausluokan lehtorin virkaan FK *Mirjalisa Lammen* 1.8.1977 lukien. Tästä päätöksestä valitti virkaa hakenut FM *Kaarina Vaehri* valtioneuvostolle. Valitusasian käsittely siirtyi syyslukukaudelle 1977.

Liiketaloustieteen, erityisesti systeemien lehtori KTT *Timo Salmi* anoi eroa virastaan tultuaan nimitetyksi Vaasan kauppakorkeakoulun liiketaloustieteen (laskentatoimi) apulaisprofessorin virkaan. Päätöksellään 22.6.1977 kansleri myönsi anotun eron 1.7.1977 lukien. Näin avoimeksi tulleen viran haettavaksi julistaminen siirtyi syyslukukauden 1977 alkuun.

Assistentin ja tutkijan toimet

Liiketaloustieteen (hallinto) assistenteiksi on kertomusvuoden aikana määrätty KTK *Sirkku Kivisaari* kolmivuotiskaudeksi 1.8.1976—31.7.1979. Saman aineen vs. assistenteiksi on määrätty ekonomit *Iris Kähäri* ja *Marjatta Pulkkinen* 1.8.—31.12.1976 ja KTK *Pete-Veikko Kähäri* 1.1.—31.7.1977.

Liiketaloustieteen (laskentatoimi) assistenteiksi on määrätty kolmivuotiskaudeksi 1.8.1976—31.7.1979 KTL *Kaiju Kallio*, KTM *Seppo Alaluusua*, KTK *Jarmo Leppiniemi*, KTM *Eero Prepula* ja KTK *Pentti Mattila* sekä kaudeksi 1.1.1977—31.12.1978 KTK *Ritva Lahtinen*. Vt. tai vs. assistenteiksi on kertomusvuoden aikana määrätty KTM *Helmi Simola* 1.8.1976—31.5.1977, ekon. *Sisko Leino* 1.8.1976—31.7.1977, ekon. *Erkki Pekkarinen* 1.9.1976—31.1.1977 ja ekonomi *Arja Peurala* 1.6.1976—31.5.1977.

Liiketaloustieteen (markkinointi) assistenteiksi on määrätty kolmivuotiskaudeksi 1.8.1976—31.7.1977 KTK *Ritva Rauthylä* ja KTM *Veikko Somersalmi*, joista jälkimmäinen sai sittemmin anomuksesta eron toimesta 18.4.1977 lukien. Myös TTM *Rauno Hamari* sai anomuksesta eron assistentin toimesta 1.8.1976 lukien. Vt./vs. assistenteiksi on määrätty ekonomit *Hans-Henry Koist* 1.1.—31.7.1977, *Juha-Mikko Pajo* 1.8.—31.12.1976, *Matti-Jussi Pollari* 1.8.1976—31.12.1977, *Timo Haapylä* 1.8.1976—10.12.1977 ja *Timo Peltonen* 1.8.1976—31.12.1977 sekä akat. siht. *Riitta Ekman* 18.4.—31.7.1977. Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitoksen laitosneuvoston esityksestä korkeakoulun hallitus esitti opetus- ja valtiovarainministeriöille, että yksi liiketaloustieteen, erityisesti markkinoinnin assistentin toimista muutettaisiin virkajärjestelyinä laitostyöskentelyn kannalta tarkoituksenmukaisemmaksi amanuenssin toimeksi. Asian käsittely oli kesken kertomuskauden päättyessä.

Liiketaloustieteen (systeemit) assistentti *Johanna Halonen* sai anomuksesta eron toimestaan 1.6.1976 lukien. Aineen vt. assistenttina on toiminut ekon. *Outi Hirvikangas* 1.8.1976—31.7.1977. Tietojenkäsittelyopin assistentiksi on määrätty KTK *Margareta Soismaa* ensin vt:nä 1.6.—31.12.1976 ja sitten kolmivuotiskaudeksi 1977—79. Talousmatematiikan ja tilastotieteen assistentti, FL *Mika Seppälälle* on myönnetty virkavapautta ajaksi 1.8.1976—31.7.1977 ja sijaiseksi on määrätty LuK *Raija Heikkilä*.

Kansantaloustieteen assistenteiksi on kolmivuotiskaudeksi 1.8.1976—31.7.1977 määrätty KTL *Roy Dahlstedt* ja KTM *Heikki Lempiäinen*. Aineen vs. assistenttina on ajan 1.1.—30.6.1977 toiminut KTK *Jaakko Ahtiluoto*. Talousmaantieteen assistentti *Heidi Vanhaselle* on myönnetty virkavapautta ajaksi 1.3.1977—30.9.1977 ja sijaisena on ollut KTK *Tuula Ratilainen*.

OTL *Veikko Nuutiselle* on myönnetty anomuksesta ero oikeustieteen assistentin toimesta 1.9.1976 lukien. Assistentiksi on määrätty OTK, ekon. *Heikki Niskakangas* kolmivuotiskaudeksi 1.9.1976—31.7.1979. Sosiologian vs. assistentiksi on määrätty VTK *Kyösti Kallio* 1.1.—30.6.1977.

Tavarateknologian assistentiksi on määrätty KTM *Harry Helén* kolmivuotiskaudeksi 1.8.1976—31.7.1979 ja englannin kielen assistentiksi samaksi kaudeksi KTK *Inari Lounema*. Saksan kielen vs. assistentiksi on ajaksi 17.1.—14.7.1977 määrätty KTK *Ritva Pesola*. Johtamiskoulutusohjelman assistentiksi on kaudeksi 1.1.—31.12.1977 määrätty ekonomi *Pekka Melleri*.

Perustutkimuksen laitoksen tutkijan toimeen on kertomusvuoden aikana määrätty KTL *Risto Tainio* ajaksi 1.6.1976—31.5.1977 ja tutkimusassistentin toimeen KTK *Erkki Mattila* kaudeksi 1.1.—31.12.1977. Lisäksi on laitoksessa kertomusvuoden aikana toimineiden tutkimusassistenttien toimikausia jatkettu seuraavasti: KTM *Mai Anttila* ja KTM *Kristian Möller* 1.9.1976—31.8.1977, KTM *Kari Asp* 1.8.1976—31.7.1977, KTM *Juha Nissilä* 1.1.—31.12.1977 ja KTL *Pekka Ollonqvist* 1.2.1977—31.1.1978. Tutkimusstipendiaatteina ovat Perustutkimuksen laitoksessa tämän lisäksi syyslukukaudella 1976 työskennelleet KTM *Jarmo Leppiniemi*, KTK *Erkki Mattila* ja KTM *Eero Voutilainen*.

Ylimääräiset opettajat

Tuntiopettajina ovat lukuvuoden 1976—77 aikana toimineet korkeakoulun eri oppiaineissa seuraavat henkilöt:

Liiketaloustiede (hallinto): ekonomi *Marjatta Pulkkinen*, VTK *Pentti Rajamäki*, KTT *Heikki Urmas*, KTM *Eero Voutilainen* ja KTK *Leena Ylä-Anttila*.

Liiketaloustiede (systeemit): FM *Lauri Forsman*, FM, KTK *Henry Haglund*, ekonomi *Juho Halinen*, KTM *Ari Karlsson*, kauppat.yo *Heikki Ketola*, metsänhoitaja, ekonomi *Kari Kilpi*, kauppat.yo *Pekka Kosonen*, kauppat.yo *Kari Kotisalo*, ekonomi *Heikki Kunnas*, KTK *Erkki Mattila*, kauppat.yo *Martti Mäkelä* ja kauppat.yo *Sinikka Nurminen*.

Liiketaloustiede (laskentatoimi): KTM *Jaakko Heikkonen*, KTM *Antti Huhdanmäki*, KTK *Pekka Lehtonen* ja KTM *Tapio Sipponen*.

Liiketaloustiede (markkinointi): KTM *Eero Auvinen*, KTM *Jarmo Granfelt*, KTM *Kalervo Haapaniemi*, ekonomi *Jaakko Harjula*, ekonomi *Kaarina*

Iltanen, ekonomi *Matti Jämsen*, myyntikouluttaja *Jukka Kalliola*, ekonomi *Martti Kotilainen*, insinööri *Seppo Käyhkö*, myyntikouluttaja *Seppo Lundell*, KTM *Timo Mauranen*, HuK *Eero Meckelborg*, prof. *Tauno Olkkonen*, MBA *Joan Roberts* ja KTM *Tuire Ylikoski*.

Kansantaloustiede: VTL *Viljo Koponen*.

Oikeustiede: hallintoneuvos, LaT *Lassi Kilpi*, OTL *Pekka Rautajoki* ja OTL *Mikko Tulokas*.

Tavarateknologia: prof. *Tauno Ollikainen*.

Valtio-oppi: dosentti *Kari Sulevo*, VTT *Asko Puumalainen* ja VTK *Jarmo Laine*.

Tilastotiede: ekonomi *Eija Grönberg*.

Filosofia: VTK *Jyrki Uusitalo*.

Pikakirjoitus: kauppat.yo *Kaisa Lahti*.

Konekirjoitus: merkonomi *Helvi Rantanen*.

Englannin kieli: apul.prof. *Erkki Penttilä*, FT *Leena Lehto* ja KTK *Leena Linnasalmi*.

Saksan kieli: KTK *Maija Seppänen*, kirjeenvaihtaja *Raili Sistonen*, FM *Pertti Sirviö* ja Dipl.-Volksw. *Thomas Stagneth*.

Espanjan kieli: VTK *Gonzalo Oroza*, opettaja *Marja-Leena Muro* ja lehtori *José Romero*.

Ruotsin kieli: FL *Aarre Nenonen*, FK *Kristian Slotte* ja HuK *Eva Tuominen*.

Suomen kieli ja tyylipiippi: kirjeenvaihtaja *Riitta Hautakorpi*, KTK *Marja Kekäläinen*, apul.prof. *Pentti Leino* ja apul.prof. *Jarl Louhija*.

Venäjän kieli: opett. *Olga Korimo*, lis. *Gabriella Lallukka*, HuK *Nina Korimo* ja FL *Elsa Tamm*.

Italian kieli: FK *Pirkko Wass-Colussi*.

Portugalin kieli: FM *Jukka Peitso*.

Virkaillijat

Yo-merkonomi *Leena Lahti* on määrätty hallintotoimiston kanslistiksi 11.10.1976 lukien merkonomi *Jaana Liukon* saatua pyynnöstä eron tehtävästään.

Reijo Jäntti on määrätty korkeakoulun talonmieheksi 1.11.1976 lukien.

Paula Eronen on määrätty korkeakoulun ylisiivoojaksi 10.11.1976 lukien ylisiivooja *Taimi Enqvistin* siirryttyä eläkkeelle.

Anna-Kaisa Marin on määrätty 16.8.1976 lukien ja *Harri Lindblom* 1.2.1977 lukien kuvalaitoksen offsetmonistajiksi.

Merkonomi *Ilse Husa* on määrätty Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitoksen konekirjoittajaksi 6.9.1976 lukien.

Benita Rinne on määrätty kirjastoamanuenssiksi 1.2.1977 lukien FM *Helinä Kolehmainen* saatua pyynnöstä eron tehtävästään 31.1.1977 lukien.

Raisa Kilpinen on määrätty 11.8.1976 lukien ja *Pirjo Vainio* 1.2.1977 lukien kirjaston kirjastoapulaisiksi.

Lukuvuoden aikana ovat kuvalaitoksen palveluksesta eronneet laboratorioapulainen *Kristiina Pihlman*, offsetmonistajat *Peter Hyrkäs* ja *Pauli Pönkänen*, laskentakeskuksen palveluksesta lävistäjä *Marianne Lehti* ja ekonomi, suunnittelija *Jukka Harju* sekä kirjaston palveluksesta kirjastoapulaiset *Marja-Liisa Halme* ja *Helena Nikkilä*.

Helsingin seudun korkeakoulujen yhteistoiminta

Opetusministeriön asettama Helsingin seudun korkeakoulujen yhteistyöprojekti aloitti työnsä 16.3.1975 tehtävänänsä selvittää ja suunnitella yhteistyön järjestämismahdollisuudet ainakin korkeakoulujen tilojen käytön, liikuntapalvelujen, henkilöstökoulutuksen ja opetuksen osalta sekä arvioida ja suunnitella korkeakoulujen välisen yhteistyön kehittämisvaihtoehtoja myös pitemmällä aikavälillä.

Yhteistyöprojektille asetettiin lokakuussa 1975 sen kokonaissuunnittelusta, valvonnasta ja arvioinnista vastaava ohjausryhmä, jossa olivat edustettuina Helsingin seudun korkeakoulut, opetusministeriö ja Suomen ylioppilaskuntien liitto. Helsingin kauppakorkeakoulun edustajana ohjausryhmässä toimi hallintojohtaja *Olli Tarpila*.

Yhteistyöprojektin ohjausryhmä jätti 25.1.1977 opetusministeriölle lopuraporttinsa, jossa todetaan, että yhteistyö korkeakouluissa on johtanut toiminnan laadulliseen kehittymiseen sekä hallinnollisten ratkaisujen taroituksenmukaistumiseen mm. voimavarojen entistä taloudellisempaan käyttöönä.

Raportissaan ohjausryhmä lisäksi projektin aikana saatujen myönteisten tulosten pohjalta katsoi, että oli perusteltua asettaa pysyväisluontoinen neuvottelukunta vastaamaan nyt aloitetun yhteistyön edelleen kehittämistä. Tämä yhteistyöneuvottelukunta, johon opetusministeriö ja kukin korkeakoulu nimesivät yhden jäsenen ja Helsingin seudun korkeakoulujen ylioppilas- ja oppilaskunnat yhdessä 2 jäsentä, piti järjestäytymiskokouksensa 28.4.1977 ja valitsi tällöin puheenjohtajakseen toimistopäällikkö *Ilkka Huovion* (HY) ja varapuheenjohtajakseen Eläinlääketieteellisen korkeakoulun sihteerin *Rolf Viitaniemen*. Helsingin kauppakorkeakoulua edustavaksi jäseneksi neuvottelukuntaan korkeakoulun hallitus nimesi hallintojohtaja *Olli Tarpilan* ja hänen varamieheksensä toimistopäällikkö *Kalevi Sarvikiven*.

Neuvottelukunnalle hyväksytyn ohjesäännön mukaan sen toiminnan tulee perustua korkeakoulujen ja opetusministeriön tekemiin yhteistyön laatua ja laajuutta koskeviin päätöksiin ja neuvottelukunnan tehtävänä lähinnä on luoda edellytyksiä korkeakoulujen toiminnan yhteissuunnittelulle korkeakoulujen ja opetusministeriön tärkeiksi katsomissa kysymyksissä ja hyväksymässä laajuudessa.

Valtion opintolainatakaukset

Lukuvuonna 1976—77 on Helsingin kauppakorkeakoulun opintotukilautakunta myöntänyt korkeakoulussa opiskelevien henkilöiden opintotuesta annetun lain 28/72 ja asetuksen 287/72 mukaisia valtion takaamia ja tukemia opintolainoja yhteensä 1647 kappaletta.

Tutkinnonuudistus

Korkeakoulujen perustutkintojen uudistamiseen tähtäävä suunnittelutoiminta jatkui koko kuluneen lukuvuoden ajan. Suunnittelun johdossa on ollut korkeakoulun asettama laajapohjainen tutkinnonuudistustoimikunta (LATU), jonka puheenjohtajana on toiminut rehtori *Jaakko Honko* ja muina jäseninä vararehtori *Mika Kaskimies*, vt.apul.prof. *Kalevi Kyläkoski*, lehtori *Erkki Vierikko*, lehtori *Pentti Woivalin*, kauppat.yo *Heikki Lenkkeri*, kauppat.yo *Eeva Palojärvi*, ekonomi *Matti-Jussi Pollari*, ekonomi *Raimo Rönkkö* ja kauppat.yo *Ari Voipio*. Toimikunnan sihteerinä ovat toimineet toimistopäällikkö *Kalevi Sarvikivi* ja tutkinnonuudistussuunnittelija *Saara Kehusmaa-Pekonen*. Koulutusohjelmien rakenteen ja sisällön suunnittelusta on vastannut seitsemän laitoskohtaista ja kolme koulutusohjelmakohtaista suunnitteluryhmää.

Yleisopintojen jatkosuunnittelua ja koordinoitua varten perustettiin erillinen suunnitteluryhmä, yleisopintojen suunnitteluryhmä, syyskuussa 1976. Suunnitteluryhmät on kokoonpantu siten, että niissä on opettajien ja opiskelijoiden tasaveroinen edustus.

Korkeakoulun hallituksen 13.5.1977 tekemän päätöksen mukaan perustutkintoon sisältyy seitsemän koulutusohjelmaa: hallinnon, hallintotalouden, kansainvälisten toimintojen, kokonais- ja yritystalouden, kvantitatiivisen suunnittelun, laskentatoimen sekä markkinoinnin ja jakelutalouden koulutusohjelmat. Kauppakielten koulutusohjelma sisältyy runko-ohjelmaksi kansainvälisten toimintojen koulutusohjelmaan.

Laitos- ja koulutusohjelmakohtaisten suunnitteluryhmien keskeisenä tehtävänä on kuluneen lukuvuoden aikana ollut kunkin koulutusohjelman

ammattillisten ja tieteellisten tavoitteiden kartoittaminen sekä koulutusohjelmien sisään rakennettavien suuntautumisvaihtoehtojen ja niiden kattamien ammattillisten tehtäväalueiden määrittelemine. Muistio, joka käsitti pääosin ao. suunnitteluryhmissä kehitetyt koulutusohjelmien ja suuntautumisvaihtoehtojen ammattikuvat valmistui hallituksen käsittelyä varten helmikuussa 1977.

Yleisopintojen suunnitteluryhmän ehdotus yleisopintojen sisällöksi, rakenteeksi ja ajoitukseksi hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 17.3.1977. Valmisteluvaiheessa yleisopintoehdotus oli useaan otteeseen käsiteltävänä LATUssa sekä kaksi kertaa lausuntokierroksella suunnitteluryhmissä ja laitosneuvostoissa.

LATU järjesti kuluneen lukuvuoden aikana kolme keskustelutilaisuutta laitosten johtajille ja suunnitteluryhmien puheenjohtajille. Eräät suunnitteluryhmät järjestivät lukuvuoden aikana keskustelutilaisuuksia, joissa talouselämän ja julkishallinnon edustajien kanssa pohdittiin uuden ekonomintutkinnon sisältöä ja tavoitteita sekä työmarkkinoiden edellyttämiä valmiuksia ekonomeilta.

Opetusministeriö toimitti jatkosuunnittelua varten helmikuussa 1977 luonnoksen asetukseksi kauppatieteellisistä tutkinnoista. Asetusluonnoksen pohjalta aloitettiin tutkintosääntöjen valmistelu hallintovirastossa ja LATUssa. Korkeakoulun hallitus teki 17.3.1977 ja valtuusto 5.4.1977 päätöksen uudistettuun perustutkintoon siirtymisestä syyslukukauden 1977 alusta lukien edellyttäen, että asetus kauppatieteellisistä tutkinnoista on annettu ennen em. ajankohtaa.

Asetus kauppatieteellisistä tutkinnoista annettiin 13.5.1977. Asetus astuu voimaan 1 päivänä elokuuta 1978, mutta asetuksen 26 §:n mukaan opetusministeriö voi asianomaisen korkeakoulun anomuksesta antaa sille luvan soveltaa asetusta kokeiluluontoisesti jo 1 päivästä elokuuta 1977 lukien.

Korkeakoulun hallituksen ja valtuuston tekemien päätösten mukaisesti korkeakoulu siirtyi kokeiluluontoisesti uuteen perustutkintoon syksyllä 1977. Uuden perustutkinnon rakennetta ja sisältöä säätelevä väliaikainen tutkintosääntö hyväksyttiin korkeakoulun hallituksessa 10.6.1977 ja valtuustossa 15.6.1977. Väliaikainen tutkintosääntö on voimassa 31.7.1978 saakka.

Opetusministeriö hyväksyi 22.6.1977 korkeakoulun anomuksen siirtyä kokeiluluontoisesti uuteen perustutkintoon syyslukukauden 1977 alusta lukien sekä vahvisti väliaikaisesti ne korkeakoulun väliaikaisen tutkintosäännön pykälät, jotka asetuksen 24 §:n mukaisesti säädetään opetusministeriön vahvistettavaksi.

Oppilasvalinta

Helsingin kauppakorkeakoulussa siirrytään syyslukukauden 1977 alusta lukien uudistettuun perustutkintoon. Uusi ekonomin tutkinto on noin nelivuotinen, ylemmän kandidaatin tutkinnon tasoinen korkeakoulun perustutkinto.

Vuoden 1977 oppilasvalinnassa hyväksytyt uudet opiskelijat aloittavat siis opintonsa uuden tutkinnon mukaisessa järjestyksessä. Kaikki opiskelijat valittiin pääsykokeisiin osallistuneista.

Korkeakoulun hallitus teki kokouksessaan 13.12.1976 päätöksen oppilasvalinnassa noudatettavasta menettelystä. Ylioppilastutkinnon suorittaneiden osalta valinta suoritettiin koulu- ja ylioppilastutkinnosta, harjoittelusta ja pääsykokeesta saatavien pisteiden osoittamassa järjestyksessä. Korkeakoulututkinnon suorittaneille asetettiin kiintiöksi enintään 25 opiskelijaa. Valinta suoritettiin pääsykokeesta saatavien pisteiden perusteella.

Opetusministeriö määräsi 27.3.1977 ylioppilastutkintoa suorittamattomien valintaperusteet. Niiden mukaan tuli korkeakouluun valita vähintään 10 % valittavista 400:sta merkonomien tutkinnon suorittaneita sekä enintään 5 % muun opistotasoisien tutkinnon suorittaneita. Valinta suoritettiin näiden hakijoiden osalta opiston päästötodistuksen vieraan kielen ja matematiikan arvosanoista ja pääsykokeesta saatavien pisteiden osoittamassa järjestyksessä.

Oppilasvalinnan käytännön toteutuksesta vastasi edelleen valintatoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi professori *Reijo Helle* ja varapuheenjohtajana kauppat.yo *Anna-Maija Rautto* sekä muina jäseninä lehtori *Pentti Woivalin*, assistentti *Timo Airaksinen*, kauppat.yo *Veli-Matti Kupiainen* ja kauppat.yo *Maija Tervinen*. Toimikunnan sihteerinä on toiminut opinto-neuvoja *Riitta Peltonen*.

Hakuaika korkeakouluun päättyi 10.6.1977, johon mennessä hakemuksensa jätti yhteensä 3974 henkilöä. Näistä 3263 haki ylioppilastutkinnon suorittaneiden ryhmässä, 375 opistotasoisien tutkinnon suorittaneiden ja 334 muualla samanaikaisesti opiskelevien tai tutkinnon jo suorittaneiden ryhmässä. Lisäksi jätti hakemuksensa 2 ulkomaalaista henkilöä. Valintaan liittyvä pääsykoe järjestettiin 1.7.1977 samanaikaisesti Helsingissä, Oulussa ja Jyväskylässä. Siihen osallistui yhteensä 3105 hakijaa.

Kesäopetus

Kesäopetuskokeilu toteutettiin Helsingin kauppakorkeakoulussa ensimmäisen kerran vuonna 1972. Vuosina 1972—74 kesäopetuksesta saadut kokemukset olivat hyvin myönteisiä. Kurssija järjestettiin runsaasti eri

aineissa ja osanotto kursseille oli erittäin vilkasta. Vuonna 1975 ei kesäopetusta saatu toteutetuksi lainkaan työmarkkina- ja palkkiokysymysten vuoksi ja vuonna 1976 kesäopetus toteutui varsin suppeana käsittäen vain muutamia kursseja.

18.02.1977 pitämässään kokouksessa korkeakoulun hallitus kuitenkin päätti, että korkeakoulussamme pyritään toteuttamaan kesäopetusta kesällä 1977 pääpiirteissään aiemman käytännön mukaisesti. Kesäopetusta annettiin 23.05.—24.06.1977 välisenä aikana. Erilaisia kursseja voitiin järjestää yhteensä 9. Ilahduttavaa oli, että opetukseen saatiin mukaan useita aktiivista osallistumista edellyttävistä pienryhmäkursseja, joiden suorittaminen varsinaisten lukukausien aikana tuottaa vaikeuksia erityisesti työssäkäyville opiskelijoille. Opiskelijoiden kiinnostus tarjottuun opetukseen olikin erittäin suuri ja ennakoilmoittautuneiden määrä oli yli 900. Koska joillekin kursseille voitiin ottaa osallistujia vain rajoitetusti, saattoi opetukseen osallistua noin 600 ilmoittautunutta. Kurssien yhteydessä pidettyihin kuulusteluihin osallistui lähes 500 opiskelijaa.

Kesäopetuksen järjestäminen perustuu opettajien vapaaehtoisuuteen ja halukkuuteen antaa opetusta varsinaisten luentokausien ulkopuolella. Tehtävästä maksetaan normaali tuntiopetuspalkkio. Opiskelijoille osallistuminen on maksutonta.

SEV-kaupan erikoisluentasarja

Helsingin kauppakorkeakoulussa järjestettiin 21.3.—1.4.1977 välisenä aikana n. 40 viikkotunnin pituinen SEV-kaupan approbaturerikoisluentasarja tiivistettynä periodiopetuksena. Luentosarja toteutettiin yhteistyönä markkinoinnin ja tuotantotalouden, kansantaloustieteen ja laskentatoimen laitosten kanssa, ja sen tarkoituksena oli antaa perustietoutta Suomen ja SEV-maiden välisessä kaupasta. Sisältö koostui luennoista, jaettavasta materiaalista sekä luettavasta kirjallisuudesta.

Luennoitsijoina toimi ulkomaisia ja kotimaisia alan asiantuntijoita korkeakouluista, ulkoasiainministeriöstä, Suomen Pankista sekä yrityksistä. Ulkomaisista luennoitsijoista mainittakoon Neuvostoliiton Ulkomaankaupan Akatemian rehtori Boris Vaganov sekä pääjohtaja Aleksander Jung Varsovasta.

Luentosarjasta muodostui onnistunut tapahtuma, mitä osoitti opiskelijoiden laaja osallistuminen luentojen kuuntelemiseen.

Luentosarjan ohjelma muodostui seuraavista luennoista: Professori *Reijo Helle*, HKKK: Talousmaantieteellinen yleiskatsaus SEV-maihin; Apulaispääsihteeri *Alpo Oksanen*, Ulkoasiainministeriö; SEV taloudellisena integraationa; Rehtori *Boris Vaganov*, Neuvostoliiton Ulko-

maankaupan Akatemia: Ulkomaankauppayhtymien ja tuotantolaitosten rooli ulkomaankaupan suunnittelussa ja päätöksenteossa. Ulkomaankaupaministeriön tehtävä kulutus- ja tuotantohyödykkeiden ulkomaankaupassa; Professori *Guennadyi Tomilov*, Neuvostoliiton Ulkomaankaupan Akatemia: Tuotantolaitosten ja yhtymien rahoitusjärjestelmät Neuvostoliitossa; VTL *Hannu T. Linnainmaa*, Lappeenrannan Teknillinen Korkeakoulu: Neuvostoliiton talouslaskentajärjestelmä. SEV-maiden ulkomaankauppajärjestelmien asettamat vaatimukset suomalaisten yritysten kaupankäynnille; Toimistopäällikkö *Olavi Rautio*, Ulkoasiainministeriö: Suomen ja SEV-maiden valtioiden väliset sopimukset ja niiden merkitys ulkomaankaupan kannalta; Vt. professori *Roy Dahlstedt*, HKKK: Suomen ja SEV-maiden välisen kaupan kehitys; Osastopäällikkö *Keijo Räikkönen*, Teollisuuden Keskusliitto: Teollisen yhteistyön kehitys Suomen ja pienten SEV-maiden kesken; Konsultti *Tauno Tiisanen*, TT-Tieto Oy: Tietolähteiden käyttö ja informaation saanti SEV-maiden markkinoilta. Kuinka muut länsimaat ovat operoineet SEV-maiden markkinoilla?; KTL *Reijo Luostarinen*, HKKK: Kysymykseen tulevat operaatiomuodot SEV-maiden markkinoilla; Kaupallinen neuvos *Hannu Eskelinen*, Suomen Suurlähetystö, Moskova: Vientimarkkinointi SEV-maissa; Varatoimitusjohtaja *Mauno Rintakoski*, Mainosrengas Oy: Kommunikaatiokeinojen käyttö viennissä SEV-maihin; Toimitusjohtaja *Risto Kangas-Ikkala*, Finn-Stroj Oy: Yhteistoimintaprojektit SEV-maiden markkinoilla; Pääjohtaja *Aleksander Jung*, PP Metalexport, Varsova: Yleiskatsaus Puolan ulkomaankaupan instituutionaalisiin puitteisiin. Operaatiomuotojen käyttö SEV-maiden näkökulmasta; Apul.professori *Gábor Reketye*, Pecs'in yliopisto, Unkari: Unkarin ulkomaankauppajärjestelmä. Operationaaliset muodot Unkarin ulkomaankaupassa länsimaiden kanssa; Osastopäällikkö *Raili Nuortila*, Suomen Pankki: SEV-maiden valuuttajärjestelmä; Toimistopäällikkö *Inkeri Hirvensalo*, Suomen Pankki: Clearing-järjestelmä sekä Suomen ja SEV-maiden väliset maksusuhteet. Suomen idänkaupan rahoitus sekä itä-länsikaupan maksuliike ja rahoitusjärjestelyt.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Seuraavat luennoitsijat vierailivat lukuvuoden 1976—77 aikana Helsingin kauppakorkeakoulussa ja pitivät luentoja allamainituista aiheista:

Professori, Dr. *Heinz Joachim Neuhaus*, Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Bundesrepublik Deutschland, oli korkeakoulun kutsumana vierailevana professorina syys—lokakuun 1976 antaen tänä aikana saksan kielen opetusta 5 viikotuntia.

Professori *Waino W. Suojanen*, Georgia State University, Atlanta, U.S.A., 17.9.1976, "New Directions in Management, Thought and Behavioral Science in the United States".

Professori, Dr. *L. Berekoven*, Friedrich-Alexander Universität zu Erlangen-Nürnberg, 23.9.1976, "Kommt der europäische Verbraucher".

Professori *Alvin J. Silk*, European Institute for Advanced Studies in Management, Massachusetts Institute of Technology, 12.10.1976, "Models for Marketing Managers—Development and Applications", "Pre-test Market Evaluation of New Packaged Goods: a Model and Measurement Methodology".

Professori *Ninel Bautina*, Moskovan valtionyliopisto, 20.10.1976, "SEV:n tulevaisuudennäkymät".

Irakin tasavallan suurlähettiläs, *Mr. Saleh Mehdi Amash*, 27.10.1976, "A Glance at Iraq's Economic Development and Trade Relations with Finland".

Frau *Gisela Schröer*, DDR:n Helsingin suurlähetystö, 14.3.1977, "Die Literatur der DDR Anfang der 70er Jahre", Dr. *Werner Schröer*, 22.3.1977, "Ueberblick über die Wirtschaft der DDR", Handelsattaché *Lothar Hanisch*, 28.3.1977, "Die Wirtschaftliche Zusammenarbeit zwischen Finnland und der DDR im Rahmen des RGW" (DDR-luentosarja).

Professori *F.R. Palmer*, Readingin yliopisto, Englanti, 18.3.1977, "Modals and Modality".

Rehtori *Boris Vaganov*, Neuvostoliiton Ulkomaankaupan Akatemia, Moskova, 22.3.1977, "Role of Foreign Trade Organizations and Production Units in Decision-Making Process and Planning of Foreign Trade", 23.3.1977, "Functions of the Soviet Ministry of Foreign Trade concerning Consumer and Capital Goods". Luennot liittyivät SEV-kaupan erikoisluentosarjaan.

Professori *Guennadyi Tomilov*, Neuvostoliiton Ulkomaankaupan Akatemia, Moskova, 22.3.1977, "Financing Methods of the Production Units and Foreign Trade Organization in the Soviet Union" (SEV-luentosarja).

Pääjohtaja *Aleksander Jung*, PP Metalexport, Varsova, 30.3.1977, "Institutional Frames for Polish Foreign Trade", "Use of Operational Forms from the Standpoint of the CMEA countries" (SEV-luentosarja).

Apulaisprofessori *Gábor Reketye*, University of Pecs, Unkari, 31.3.1977, "Foreign Trade System in Hungary", "Operational Forms of Hungarian Foreign Trade with Western Countries" (SEV-luentosarja).

Johtaja *Vincent Leduc*, Ranskan kulttuurikeskus, ja Conseiller pédagogique, *Mme Janine Aramant*, 18.4.1977, alustus Ranskasta ja Ranskan Kulttuurikeskuksen toiminnasta.

Professori *Robert Alloway*, Massachusetts Institute of Technology, U.S.A., 27.4.1977, "Strategies for Research on Management. Conceptual

Paper with Examples of how to Evaluate Previous Research and Strategically Select the Research Design”.

Romanian suurlähettiläs *Constantin Vlad*, 27.4.1977, ”Romanian Economy: Achievements, Reality and Perspectives”.

Professori *Gottfried Haberler*, 4.5.1977, ”World Inflation Problem”.

Julkaisusarja

Julkaisusarjan toimittamisesta huolehtii julkaisutoimikunta, jonka kokoonpano on seuraava: puheenjohtajana professori *Mika Kaskimies*, jäseninä professori *Fedi Vaivio* ja toimistopäällikkö *Kalevi Sarvikivi*. Toimikunnan sihteerinä on toiminut kirjastonjohtaja FT *Henri Broms*.

Lukuvuoden 1976—77 aikana ovat korkeakoulun kustantamina ilmestyneet seuraavat teokset:

- A-sarja: 17 *Kyösti Pulkkinen*: Instituutiot ja virallistaminen organisaation rakennetta ja toimintaa säätelevässä hallintoprosessissa. Institutionalization and Formalization in the Administrative Process Controlling the Structure and the Process of Organization.
- 18 *Jouko Ylä-Liedenpohja*: On Optimal Financing Dividends, and Investment of the Firm.
- 19 *Pekka Lehtonen*: On the Estimation of Statistical Cost Functions: An Empirical Study of Production and Cost Functions of Finnish Restaurants.
- B-sarja: 13 *Timo Salmi*: Ulkomaan rahan määräisten tase- ja tulostietojen kääntämisestä ja valuutta-aseman määrittelystä yrityksen laskentatoimessa.
- 14 *Raimo Keloharju*: Tuotannon resurssien ja niiden käytön suunnittelu.
- 15 *Risto Laulajainen*: The Kokkola Sulphur Plant of Outokumpu Oy.
- C-sarja: 43 *Timo Salmi*: Liiketaloudellisia Basic-ohjelmointikielen harjoitustehtäviä ratkaisuneen.
- D-sarja: 8 *Marja Pirilä*: Kansantaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1974.
- 9 *Marja Pirilä*: Liiketaloustieteellinen kirjallisuus Suomessa 1974.

10 *Raimo Keloharju*: Simulation Models of Firm Growth.

11 *Timo Airaksinen*: A Dynamic Disequilibrium Model of the Firm for Substitutable Factors of Production.

12 *Kyllikki Ruokonen*: Directory of Economic Libraries in Scandinavia.

13 *Raimo Keloharju*: Four Papers in System Dynamics.

Liikuntatoiminta

Helsingin kauppakorkeakoulun liikuntatoiminta koostui lukuvuonna 76—77 noin 55 tunnista viikossa. Näistä tunneista osa oli ohjattua, osa yleisiä, vapaita harjoitusvuoroja, ja osa kerhojen tai erillisten laitosten ja yhteisöjen itselleen varaamia.

Toiminta oli maksutonta ja siihen saattoivat vapaasti osallistua kaikki korkeakoulun piirissä työskentelevät ja opiskelevat henkilöt. Tämän lisäksi oli niillä Helsingin seudun korkeakoulujen opiskelijoilla ja henkilökunnalla, joiden korkeakouluilla ei ole omia liikuntatiloja ja -ohjelmaa, oikeus syksyllä 1975 alkaneen yhteistyöprojektin puitteissa osallistua Helsingin yliopiston, Teknillisen korkeakoulun ja Helsingin kauppakorkeakoulun liikuntatoimintaan. Lukuvuonna 1976—77 liikunnan kokonaiskävijämäärä oli viikoittain noin 500—600 henkilöä.

Liikuntatoiminnasta suurin osa tapahtui korkeakoulun omissa tiloissa, joskin joihinkin lajeihin käytettiin vuokratiloja. Lajeina olivat mm. jazz-tekniikka, judo, jytäjumppa, koripallo, kuntovoimistelu, lentopallo, musiikkijumppa, pöytätennis, seuratanssit, sulkapallo, sählypallo ja voimailu. Pienryhmien ja kerhojen puitteissa harrastettiin lisäksi mm. kaukalopalloa, keilailua, squashia ja laskettelua.

Syksyllä järjestettiin perinteinen liikuntaviikko ja suuren suosion saavuttanut uusien opiskelijoiden muodostamien pienryhmien välinen ”Tutor-lentopallotarja”. Keväällä pidettiin liikuntapäiviä sekä opiskelijoille että henkilökunnalle.

Kilpaurheilun puolella osallistuttiin korkeakoulujen maastajuoksu-, jalkapallo-, suunnistus- ja hiihtomestaruuskilpailuihin. Akateemiseen vartiin osallistuttiin useamman joukkueen voimin hyvällä menestyksellä.

Lahjoitukset

Eevi ja Eemil Tannisen säätiö 10.000,—; Jenny ja Antti Wihurin rahasto 30.000,—.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 1.1.1977 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1977, selostetaan jäljempänä luvussa VII.

*Oskari Aroma*an säätiön pääoma oli 142.516,81 ja korot 14.820,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 14.800,—.

Professori W. Bonsdorffin rahaston pääoma oli 179.977,06 ja korot 19.770,78. Rahastosta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 19.700,—.

Vakuutusyhtiö Fennian rahaston pääoma oli korkoineen 21.301,54.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston pääoma oli 224.266,24 ja korot 23.120,73, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 23.100,—.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 4.851,90 ja kertyneet korot 2.011,34. Rahastosta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.000,—.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 66.997,46. Rahaston korkovarot olivat 7.290,90, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 7.200,—.

Kalle Kaupin muistorahaston pääoma oli 26.529,23 ja korko 2.739,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.700,—.

Kaupparkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendirahaston pääoma oli 20.150,78. Rahaston korkovarot olivat 2.325,70, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.300,—.

Kaupparkeakoulun opettajien stipendirahaston pääoma oli 2.001,26 ja korot 206,10, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 200,—.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 17.789,61 ja korot 1.830,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.600,—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 2.012,78 ja korot 181,26, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 180,—.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 6.258,46 ja korot 691,72, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 600,—.

Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston pääoma oli 1.484,— ja korot 154,30.

Kauppaneuvos K.H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 4.453,98 ja korot 776,11. Rahastosta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 770,—.

Kauppaneuvos I. Lindforsin rahaston pääoma oli 21.310,30 ja korot 2.446,30, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.400,—.

Kauppaneuvos P.A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli 7.548,19 ja korot 781,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 780,—.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 3.285,38. Rahaston korot olivat 357,71, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 700,—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 21.747,35 ja korot

2.021,50, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.000,—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahaston lahjoitus 2.650,— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 15.047,50 ja korot 1.535,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.500,—.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 20.112,34 ja korot 2.061,70, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.000,—.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 3.539,91 ja korot 368,87, josta julistettiin haettavaksi 350,—.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston pääoma oli 1.312,79 ja korot 142,69.

Elin ja Evert Sellgrenin rahaston pääoma oli 2.612,78 ja korot 310,20, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 300,—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 57.112,07 ja korot 8.527,03, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 8.500,—.

Oy G. W. Sohlbergin Ab:n stipendirahaston pääoma oli 8.264,03 ja korot 859,80, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 850,—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 43.739,99 ja korkovarot 4.897,48. Rahastosta julistettiin matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 4.800,—.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 8.735,48 ja käytettävissä olevat korot 909,85. Koroista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 900,—.

Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus 10.000,— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahaston pääoma oli 2.408,52 ja korot 251,20. Rahastosta julistettiin matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 250,—.

Weilin+Göösien stipendirahaston pääoma oli 115.470,50 ja korot 12.093,85, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 11.100,—.

Edellä mainittujen lisäksi ovat seuraavat rahastot, joiden pääoma on noin 2.000,—:

Herman Otto Geselliuksen stipendirahasto, Rudolf Geselliuksen stipendirahasto, Helsingin yleisen Ravintoyhdistyksen rahasto, Donovan Hjelmannin stipendirahasto, Konttoritekniikan palkintorahasto, Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahasto, Olga ja J. Nissisen stipendirahasto, Anni ja Samuli Pajarisen rahasto ja Knut Wallinin stipendirahasto.

KIRJASTO

Pääkirjasto

Kirjaston kokoelmat karttuivat vuoden kuluessa 7.223 (1975 9.042) nidoksella, joista ostamalla saatiin 4.007 (1975 4.944) ja vaihtoina tai lahjoituksina 2.737 (1975 3.044) nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankintakirjaan 3.795 (1975 5.206) nidosta, sarjaa ja aikakauslehteä. Vuoden lopussa oli kirjaston nidospäärä 142.810 (1975 134.358). Kotimaisten taloustieteellisten aikakauslehtien artikkeleita on luokiteltu 5.952 (1975 4.843).

Kirjasto on lisäksi solmittujen vaihtosuhteiden perusteella saanut ulkomaisista kauppakorkeakouluista ja yliopistojen taloustieteellisistä tiedekunnista väitöskirjoja ja julkaisusarjoja.

Lukuisat tutkimus- ja oppilaitokset, liikeyritykset, pankit ja vakuutuslaitokset sekä eräät lähetystöt ovat lahjoittaneet kirjastolle kirjallisuutta. Seuraavat yksityishenkilöt ovat tehneet lahjoituksia kirjastolle: prof. *E. Kunze*, prof. *Jorma Pasanen*, maat. ja metsät. tri *Yrjö Roitto*, KTM *J. Seela*. Kirjasto esittää kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Vuoden kuluessa annettiin korkeakoulun pääkirjastosta 24.656 (1975 24.224) kotilainaa, mikä kurssikirjaosastosta annettujen lainojen kanssa teki yhteensä 61.677 (1975 64.119) kotilainaa. Lainoja uusittiin yhteensä 7.368 (1975 7.722) ja kirjojen tilauksia käsiteltiin 19.962 (1975 21.735). Lisäksi lainattiin 26.035 (1975 26.170) nidosta lukusaliin. Kaukolainoja annettiin 2.494 (1975 2.375) nidosta. Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 16.747 (1975 22.963). Kirjastoon tuli kaikkiaan 1.229 (1975 1.069) aikakauslehteä, joista 981 ulkomaista. Kirjastossa olevalla raha-automaatilla toimivan kopiointikoneen jäljenteitä otettiin sekä omia kokoelmia että asiakkaita varten n. 384.500 (1975 282.00) aukeamaa.

Kirjaston hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 12 uutuuksitiedotusta, joita jaettiin 420 kappaletta korkeakoulun ulkopuolisille laitoksille ja yksityisille henkilöille.

Kirjastoa on useassa eri yhteydessä esitelty koti- ja ulkomaisille vieraille. Korttistojen, hakuteosten ja muiden tiedonlähteiden käytöstä on korkeakoulun 17 seminaariryhmälle annettu opastusta sekä pitemmälle ehtineille opiskelijoille AV-opetusta taloustieteellisten tiedonlähteiden käytössä. Uusille opiskelijoille on jaettu kirjaston käyttöä esittelevä moniste.

Kirjastossa on pitkäköön aikaa suoritettu kirjallisuuspalvelua etsimällä materiaalia ja laatimalla luetteloita asiakkaille eri aiheista. Kuten aikaisemmin, tarjottiin korkeakoulun tutkijoille ja opettajille mahdollisuus jatkuvasti osallistua kirjaston selektiiviseen tiedonjakeluun ko. henkilöiden toivomusten mukaisista aiheista. Vuoden loppuun mennessä oli 20 tutkijalle toimitettu viitemateriaalia sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kirjalli-

suudesta yhteensä 1.170 viitettä. Kirjaston muiden käyttäjien tiedusteluja neuvoijille saapui vuoden kuluessa 1.869. Vuoden kuluessa on käytetty edelleen tietokonepohjaisia tiedonhakuja amerikkalaisista tietokannoista erityisesti Lockheedista ja SDC:stä.

Kotimaisten talous- ja yhteiskuntatieteellisten aikakauslehtien luokittelua on jatkettu entiseen tapaan. Artikkelit on luokiteltu ja luetteloidu. Korttipalvelu on ollut maksullinen ja sen hinta on ollut 350 mk/v. 50 asiakkaalle on lähetetty vuoden aikana yhteensä 5.200 viitekorttia. Vuoden aikana on viitetiedot viety päätteen avulla UNIVACin tiedostoihin, josta ne tarpeen tullen voidaan tulostaa eri muodoissa. Kirjasto on osallistunut European Management Documentation Groupin toimintaan lähettämällä EMDOCille 359 viitettä varustettuna englanninkielisin abstraktein, jotka kirjasto on kirjoittanut.

28.—29.6.1976 pidettiin HKKK:n kirjastossa pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen kirjastonjohtajien kokous, jonka järjestivät HKKK:n ja Svenska handelshögskolanin kirjastot. Kokouksessa päätettiin mm. aloittaa yhteisskandinaavinen taloustieteellinen artikkelipalvelu sekä lehden että on-line pohjaiseksi suunnitellun tietokannan muodossa.

Kirjaston johtokunnan puheenjohtajana oli edelleen vt. apul.prof. *Kyösti Pulkkinen*. Johtokunnan muut jäsenet: professorikunnan edustajana prof. *Arvi Leponiemi*, kirj.joht. *Henri Broms*, Kauppakorkeakoulun assistentit ry:n edustajana *Jouko Ylä-Liedenpohja*, kirjaston henkilökunnan edustajana *Pirjo Laaksonen*. Toimivuoden aikana kirjaston johtokunta on käsitellyt mm. seuraavia asioita:

- hyväksynyt kokouksessaan 12.4. kirjaston uuden johtosäännön,
- hyväksynyt kokouksessaan 28.9. työryhmän Broms/Ruokonen/Laaksonen tekemän KTS-suunnitelman ”HKKK:n kirjaston nykytilanne ja toimintasuunnitelma vuosiksi 1977—81”.

Lukusalit ovat kertomusvuonna olleet avoinna klo 9—20, lauantaisin klo 9—14 sekä kesäaikana klo 14—19.30. Lainaustoimisto on ollut avoinna klo 11—18, kesäaikana klo 14—19.30.

Kurssikirjaosasto

Toimintavuoden aikana annettiin kaikkiaan 37.021 (1975 39.895) lainaa. Käsikirjastolainoja tehtiin kuluneen toimintavuoden aikana 16.137 (1975 16.461) ja lukusalikäyntejä oli 13.673 (1975 18.893). Tilauksia tehtiin kuluneen toimintavuoden aikana 14.137 (1975 15.568). Kirjalainojen uudistuksia tehtiin toimintavuoden aikana 4.184 (1975 4.011).

Kurssikirjaosasto on ollut avoinna lukukausien aikana seuraavasti: lainaustoimisto maanantaista perjantaihin klo 11.00—18.00, lauantaisin ja aattoina klo 9.00—14.00. Lukusali on ollut avoinna lukukausien aikana maanantaista perjantaihin klo 9.00—20.00, lauantaisin ja aattoina 9.00—14.00. Kesällä kurssikirjaosasto on ollut avoinna klo 14.00—19.30. Suljettuna kurssikirjaosasto on ollut kesällä 7.7.—2.8. välisen ajan.

Laskentakeskus

Laskentakeskuksen toimintaa on kuluneena lukuvuotena hallinnut työ­määrän vakiintuminen edellisen vuoden laitteiston vaihdoksen jälkeen. Hallinnolliset rutiinit, kuten oppilas- ja opintosuoritusrekisterit on siirretty uudelle tietokoneelle. Tutkimustoiminnan vaatimat tilastolliset ohjelma- pakkaukset on luotu ja niiden käyttöön tarvittavat käsikirjat kirjoitettu suurimmaksi osaksi valmiiksi vuoden aikana. Koulutuksen painopiste on kohdistettu yhä enemmän laskentakeskuksen ulkopuolisiin piireihin, joille on järjestetty 5 HP-tietokoneella olevien ohjelmakirjastojen käyttökurssia. Näihin tilaisuuksiin on osallistunut yhteensä yli 50 henkilöä.

Toisenlaista toiminnan vakiintumista on merkinnyt laskentakeskuksen johtosäännön valmistuminen ja sen hyväksyminen korkeakoulun hallituk- sessa ja lopullisesti valtuuston kokouksessa 5.4.1977. Samoin hallitus on päättänyt laskentakeskuksen johtokunnan tekemän esityksen mukaisesti maksullisesta atk-palvelutoiminnasta perittävien veloitusten perusteet sekä niiden yksikköhinnat.

Laajenevaa huomiota on saanut kansainvälinen yhteistyö, jossa laskenta- keskus on ollut sekä antavana että vastaanottavana osapuolena. Korkea- koulussamme kehitettyjä ohjelmia on tällä hetkellä käytössä jo useassa Pohjois- ja Keski-Euroopan maassa. Kirjastojen yhteistyön pohjalta on toteutuksessa kansainvälisiä artikkeliviitetietopankkeja, joita tullaan ylläpi- tämään korkeakoulumme tietokoneella. Niiden vuoksi laskentakeskus joutuu lähitulevaisuudessa ottamaan kantaa liittymisestä kansainvälisiin tietoliikenneverkkoihin.

Laitteiston laajennushankkeista on toteutettu neljän uuden näyttöpäät- teen osto sekä 50 miljoonan merkin lisälevy-yksikön leasing-vuokraus. Ohjelmiston kehittämisen avulla on saatu tietoliikenneohjaimena toimivan HP 2100 pienoistietokoneen reikänauhan lukulaite tiedon syöttövälineeksi HP 3000 tietokoneelle.

Lukuvuoden 1976/77 aikana ajettiin omalla tietokoneella 21.600 eräajo- työtä. Vastaavana aikana päätteiltä otettiin yhteyksiä laitteistoon 16.500 kertaa.

HP 3000 tietokoneen käyttö 1.8.76—31.7.77

kuu	keskusyksikköaika (t)				yht	pääteaika (t)				yht
	hall	tutk	opet	muut		hall	tutk	opet	muut	
elo	14.7	7.6	1.6	17.3	41.2	159	109	30	600	798
syys	39.0	16.2	2.3	5.4	62.9	398	133	141	91	763
loka	27.8	17.3	3.4	37.9	86.4	312	340	102	218	972
marras	15.7	15.8	7.2	12.6	51.3	219	354	99	276	948
joulu	12.8	10.6	2.2	6.6	32.2	158	85	74	170	487
tammi	30.8	27.7	3.2	8.5	70.2	298	278	38	191	805
helmi	21.1	12.0	7.0	12.6	52.7	166	230	99	252	747
maalis	12.8	20.3	8.9	14.6	56.6	167	397	33	267	864
huhti	16.5	23.4	6.2	15.2	61.3	122	329	51	232	734
touko	21.3	19.6	0.4	18.2	59.5	184	372	18	206	780
kesä	18.4	16.1	1.5	20.5	56.5	204	272	2	263	741
heinä	38.1	37.7	0.2	24.	100.2	325	257	1	206	789
yht	269	224	44	193	731					
pros	36.8	30.7	6.0	26.5	100.					

Opetusministeriön korkeakoulujen yhteiskäyttöön asettamia laitteistore- surseja on käytetty aikaisempien vuosien tapaan.

Johtokunta

Salmi, Timo, vt.apul.prof.,pj

Manninen, Jouko, vt.prof.,vpj

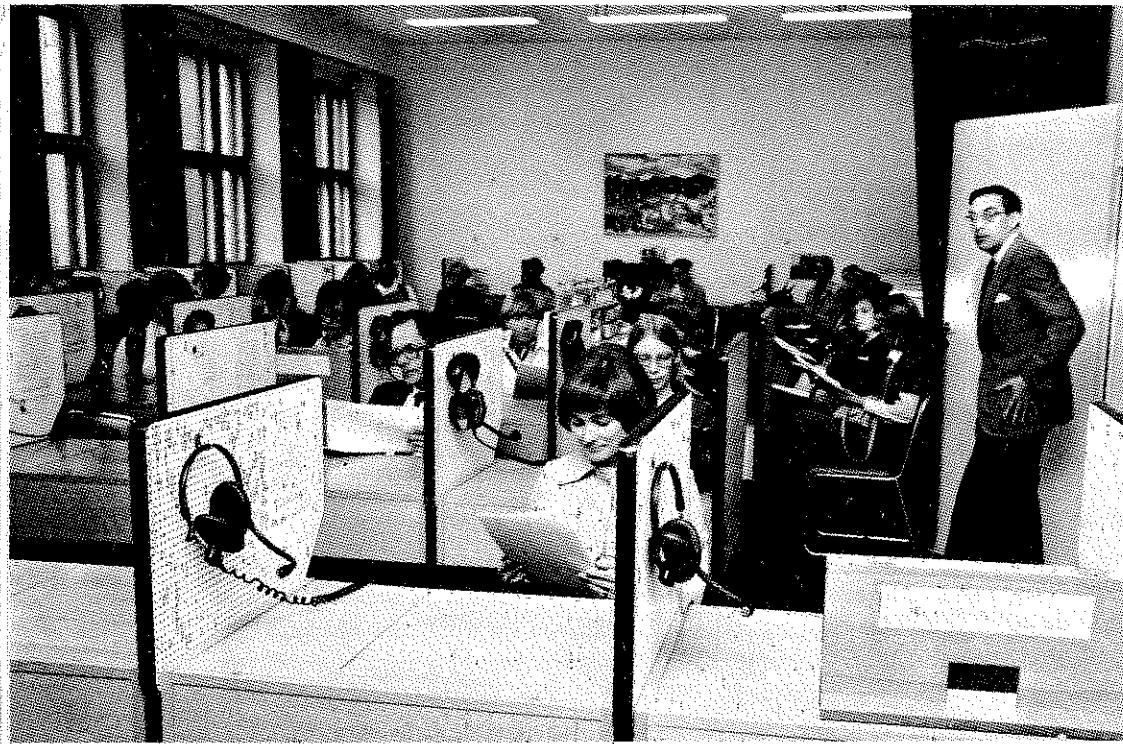
Huttunen, Heikki, ATK-päällikkö

Korhonen, Liisa, ryhmäpäällikkö

Nissilä, Juha, tutkimusassistentti

Tarpila, Olli, hallintojohtaja

Sihteerinä on toiminut *Anttonen, Kyösti*, pääsuunnittelija

Kielistudiokeskuksen järjestämään kielistudiopäivään osallistui noin 40 kielten opettajaa.

Audiovisuaalinen laitos

Kielistudiokeskus

Kielistudiokeskus ja studiot pidettiin auki luentokauden aikana ma-pe klo 8—19 sekä la klo 10—14 ja muutoin arkisin klo 10—18. Heinäkuun aikana molemmat olivat suljettuina. Opetusta antoivat portugalilainen, italialainen, espanjalainen, venäläinen, ranskalainen, ruotsalainen, saksalainen ja englannin kielen opettajat yhteensä n. 130 viikkotuntia. Tämän opettajajohtoisen opetuksen lisäksi oli järjestetty sekä pakollinen että vapaaehtoinen itseopiskelu.

Sekä ulkomaalaisille että suomalaisille vieraille järjestettiin opastettuja käyntejä studioissa ja tilaisuus tutustua opetusmateriaaleihin ja menetelmiin. Suomen liikemiesten kauppaopiston opettajille ja auskultanteille järjestettiin kielistudiopäivä 7.1.1977. Keskukseen henkilökunta on pitänyt neuvottelukokouksia joka viikko.

Korkeakoulun piirissä toimivien opettajien oma ohjelmatuotanto on puutteellisen avustusjärjestelmän takia pieni; ostettujen, lahjoitettujen ja niistä muokattujen opetusohjelmien lukumäärä on ollut ennallaan. Vuonna 1976 laadittua ohjelmaluetteloa on jatkuvasti täydennetty.

Korkeakoulun sisäiset ”kielistudio-uutiset” ilmestyivät viisi kertaa. Lukuvuoden lopussa järjestettiin kaikille kielten opettajille yhteiskokous. Saapuneille n. 40 opettajalle piti tp. lehtori *Avril Price* esitelmän listening-comprehension -opetuksesta ja ass. *Helena Kangasharju* selosti äidinkielen opetusta korkeakoulussa.

Kuvalaitos

Kuvalaitoksen tehtäviin kuuluu opetuksessa tarvittavien valokopioiden, offsetmonisteiden ja piirtoheitinkuultojen valmistaminen sekä opetustelevisiolaitteistojen hoito.

Laitoksen uudet toimitilat päärakennuksen pohjakerroksessa valmistuivat kesällä 1976. Tiloihin kuuluu offsetpainohallin lisäksi töiden vastaanottohuone, valokuvalaboratorio, reprohuone, kuvalaitoksen hoitajan ja AV-mekaanikon työhuoneet, paperivarasto sekä peseytymistilat.

Offsetpainoon hankittiin syyslukukaudella 1976 MULTILITH 1275-painokone. Tällä laitteella voidaan samanaikaisesti painaa A4-arkin molemmille puolille, jolloin ajan säästö on huomattava.

Lukuvuoden 1976—77 aikana offsetpainossa monistettiin yhteensä hieman yli 5 milj. sivua.

”HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN OPETUSMONISTELTA”-sarjassa ilmestyivät seuraavat monistheet:

57. *Helle Reijo*: Väestö- ja asutusmaantieteen luento. Talousmaantieteen opetusmoniste 1976
58. *Helle Reijo*: Yrityksen sijaintiteoria, luentosarjan havaintoaineistoa
59. *Saarsalmi Meeri*: Markkinoinnin tutkiminen, markkinoinnin CI-luentosarja
60. *Haaphylä Timo, Nurminen Tapio*: Liiketaloustiede: markkinointi, pienryhmätyöskentely 1976—77
61. Liiketaloustiede: hallinto; Lyhyt oppijakso, moduliopetuksen teoriaosat 1976—77
62. *Kyläkoshi Kalevi*: Approbatur-luentojen runko kustannuslaskennan ja budjetoinnin osalta
63. *Larmola Eero*: Rakennekaavioita

64. *Mattila Sakari*: Muistiinpanoja talousmatematiikan pitkän oppijakson (osa C) luennoista, sl 1975
65. *Ahlstedt Leo*: Liiketaloustiede: hallinto, esikurssi syksy 1976
66. *Haglund Henry*: Tietosysteemien rakentamistyö ja sen organisointi
67. *Manninen Jouko*: Luentoja pelien teoriasta
68. *Helle Reijo*: Talouselämän alueellinen järjestelmä
69. Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos: Case-harjoitussarja. Liittyy C1-luentosarjaan "Liikkeenjohto ja yrityksen strategia". Kevätlukukausi 1977
70. *Kallio Kaiju*: Laskentatoimen lyhyen oppijakson kirjanpidon harjoitustehtävien työkirja
71. *Ahlstedt Leo*: C1-luentosarja Liikkeenjohto ja yrityksen strategia, luentorungot ja kaaviot, kevätlukukausi 1977
72. *Leivo Veikko*: Tuotesuunnittelun johtaminen
73. *Siljamäki Aapo*: HKKK Library
74. *Korpela Asko*: HKKKA ennuste

Televisiolaitteistoa on käytetty pienryhmien case-harjoitusten kuvanauhoittamiseen, ATK-laitteiden ja niiden käytön esittelyyn sekä kielten erikoiskursseihin syyslukukaudella -76 435 tuntia ja kevätlukukaudella -77 252 tuntia.

Televisiokuvaus on tapahtunut salissa 312 ja kuvanauhojen esitys joko salissa 312 tai kielistudiossa 205.

Kuvalaitoksen hoitajana on toiminut lukuvuoden aikana *Kullervo Myllyrinne* ja AV-mekaanikkona *Pentti Hertteli*, jotka ovat myös vastanneet televisio-opetuksen teknillisestä toteutuksesta. Laboratorioapulaisena on toiminut *Marita Laine* sekä offsetmonistajina *Eini Vaartio*, *Marja-Leena Nuutilainen*, *Anna-Kaisa Marin*, *Pauli Pönkänen*, *Peter Hyrkäs*, *Harri Lindblom* ja *Jukka Eräkare*.

Rehtorien neuvosto

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien neuvoston puheenjohtajana on toiminut rehtori *Markku Mannerkoski*, Oulun yliopisto, ja varapuheenjohtajana rehtori *Jaakko Honko*, Helsingin kauppakorkeakoulu. Lukuvuoden aikana säännöllisesti pitämässään kokouksissa Rehtorien neuvosto on käsitteletyt yliopistojen ja korkeakoulujen yhteisiä asioita. Neuvoston kutsumana vieraili Suomessa tammikuussa Westdeutsche Rektorenkonferenzen puheenjohtaja, prof. *Werner Knopp*, joka piti esitelmän neuvoston kokouksessa.

Rehtorien neuvosto järjesti 14.3.77 neuvottelutilaisuuden valtiovarain- ja opetusministeriön edustajien kanssa Helsingin kauppakorkeakoulun toimissa isäntänä. Tilaisuudessa keskusteltiin mm. valtionalouden tulevasta näkymistä ja mahdollisuuksista korkeakoulujen menojen rahoitukseen. 20.5.77 Rehtorien neuvosto järjesti opetusministeriön myötävaikutuksella korkeakoulupäivän Viikissä. Päivän aiheena oli keskiasteen ammatillisen koulutuksen uudistaminen korkeakoulujen näkökulmasta.

Kansainvälinen ja muu yhteistyö

Rehtori *Jaakko Honko* on edelleen toiminut Euroopan yliopistojen rehtorien neuvoston CRE:n (Conférence Permanente des Recteurs et Vice-Chanceliers des Universités Européennes) jäsenenä.

Helsingin kauppakorkeakoulun ja moskovalaisen Plehanov Instituutin välillä solmittiin 14.2.1977 Moskovassa korkeakoulujen välistä tieteellistä ja kulttuurivaihtoa koskeva yhteistyösopimus. Tämän laatuaan ensimmäisen sopimuksen, joka astuu voimaan 1.1.1978, allekirjoitti Helsingin kauppakorkeakoulun puolesta rehtori *Jaakko Honko* ja Plehanovin Instituutin puolesta rehtori *Boris Motshalov*.

Helsingin kauppakorkeakoulun edustajana Helsingin seudun korkeakoulujen yhteistyöneuvottelukunnassa on ollut hallintojohtaja *Olli Tarpila* varajäsenenään toimistopäällikkö *Kalevi Sarvikivi*.

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukset

Kauppakorkeakoulujen rehtorit kokoontuivat Turun Kauppakorkeakoulussa 1.11.1976. Kokouksessa, johon osallistuivat kauppakorkeakoulujen rehtorit, vararehtorit ja Tampereen yliopiston taloudellishallinnollisen tiedekunnan dekaani sekä opetusministeriön osastopäällikkö *Mikko Niemi*, käsiteltiin mm. tutkinnonuudistusta.

7.3.1977 Svenska handelshögskolanissa pitämässään kokouksessa kauppakorkeakoulujen rehtorit käsitelivät tutkinnonuudistuksen lisäksi väliasteen koulutus uudistusta sekä kauppakorkeakoulujen uutta asemaa. Tähän kokoukseen osallistuivat kauppakorkeakoulujen rehtorit ja vararehtorit, Tampereen yliopiston taloudellishallinnollisen tiedekunnan dekaani sekä korkeakouluneuvos *Anneli Mäkinen* opetusministeriöstä.

III Tutkimustoiminta sekä jatko- ja täydennyskoulutus

Tutkimustoiminta

Korkeakoulun tehtävä

Helsingin kauppakorkeakoulusta annetun lain mukaan korkeakoulun tehtävänä on "edistää ja harjoittaa vapaata kriittistä talous- ja kauppatieteellistä tutkimusta, antaa siihen perustuvaa ylintä opetusta sekä muullakin tavoin palvella yhteiskuntaa". Korkeakoulun on siten tärkeimmän tehtävänsä täyttääkseen ja elinvoimaisena korkeakouluna pysyäkseen kyettävä vastaamaan tutkimustarpeen kasvun haasteeseen. Suoritettavan tutkimuksen tulee liittyä tarkoituksenmukaisella ja korkeakoulujen välistä työnjakoa toteuttavalla tavalla koko maassa tapahtuvaan tutkimukseen ja ottaa huomioon yhteiskunnan ja talouselämän tarpeet. Korkeakoulujen välisen työnjaon mukaisesti Helsingin kauppakorkeakoulun erikoisalana on taloustieteellinen, erityisesti liikeloustieteellinen tutkimus. Myös muiden korkeakoulussa edustettuina olevien tieteiden — laajasti tulkittuna kauppatieteiden — piirissä tulee suorittaa tieteellistä tutkimustyötä, joka tukee korkeakoulun keskeistä tehtävää.

Tutkimuksen yleiset edellytykset

Helsingin kauppakorkeakoulun vuonna 1975 vahvistettu uusi laitosjako toimii omalta osaltaan asianmukaisena perustana korkeakoulun keskeisten tietealojen tutkimuksen edistämiseksi. Tutkimushallinnon kehittäminen sekä laitoksissa että keskushallinnon tasolla on kuitenkin jatkuvasti tarpeen.

Korkeakoulun piirissä toimivalla erillisellä Perustutkimuksen laitoksella on ollut huomattava merkitys suoritettujen jatkotutkimusten määrän kasvun kannalta. Perustutkimuksen laitoksen tutkimusassistenttien toimet ovat varsin merkittäviä tieteellisen jälkikasvun aikaansaamiseksi sen vuoksi, että kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittaneiden kysyntä työmarkkinoilla on pitkään ylittänyt tarjonnan.

Tutkimustoiminnan tuotokset

Korkeakoulun keskeisillä aloilla kauan vallinneesta tieteellisen jälkikasvun tarpeesta johtuen pääpaino on ollut tutkijakoulutuksessa ja opinnäytetutkimuksissa. Opinnäytteet muodostavat jatkuvasti valtaosan tutkimuksista.

Kaikkiaan on lukuvuosina 1970—77 julkaistu 16 väitöskirjaa ja tehty 35 lisensiaatintutkimusta. Lisäksi on aikaansaatu noin 230 muuta tieteellistä julkaisua. Samana aikana on kirjoitettu noin 120 oppikirjaa tai vastaavaa, jotka nekin osaltaan voivat olla tieteellisenluonteisia julkaisuja. Kertomusvuonna 1976—77 valmistui väitöskirjoja 3 ja lisensiaatintutkimuksia 2.

Lukuvuoden aikana oli korkeakoulussa käynnissä 11 tutkimusprojektia, joista neljään kuului tutkijoita myös muista korkeakouluista tai tutkimuslaitoksista. Näissä projekteissa työskenteli 43 tutkijaa, joista 35 HKKK:n piiristä. Tohtoreita heistä oli 11.

Tutkimuspoliittinen ohjelma

Opetusministeriö kehotti korkeakouluja keväällä 1975 laatimaan tutkimuspoliittiset ohjelmat kevätlukukauden 1977 loppuun mennessä. Opetus- ja tutkimusneuvosto nimesi 5.3.1976 työryhmän ko. ohjelmaa laatimaan. Se esitti luonnoksensa opetus- ja tutkimusneuvostolle marraskuussa 1976. Luonnoksen katsottiin tarvitsevan täsmennystä ja terävöitystä. Helmikuussa 1977 nimetty tutkimus- ja jatkokoulutushallintoa valmisteleva työryhmä (TUJA) sai ensimmäiseksi tehtäväkseen ohjelmaluonnoksen tarkistamisen. Korkeakoulun valtuusto hyväksyi tutkimuspoliittisen ohjelman 15.6.1977 pitämässään kokouksessa.

Tutkimuspoliittinen ohjelma selvittelee korkeakoulun tutkimustoiminnan tilaa ja tuloksia vuodesta 1970 ja sen tavoitteita vuoteen 1980. Tutkimuksen painoalueiden määrittely muodostaa ohjelman keskeisen osan.

Tutkimusyhteistyö ja kansainväliset yhteydet

Erlaisia yhteistyömuotoja ollaan kehittämässä paitsi korkeakoulussa aineiden ja laitosten välillä myös valtakunnallisesti kauppakorkeakoulujen sekä muiden korkeakoulujen ja yliopistojen vastaavien tiedekuntien välillä. Esimerkkinä mainittakoon kotimainen liikeloustieteilijöiden konferenssi. Korkeakoulu on voimaperäisesti kehittänyt yhteyksiään kansainvälisiin tieteellisiin järjestöihin, korkeakouluihin, instituutteihin ja tohtoriohjelmiin. Perinteisesti korkeakoululla on ollut läheiset yhteydet Skandinavian

maiden kauppakorkeakouluihin sekä mm. saksalaisen kielialueen liiketaloustiedettä edustaviin korkeakouluihin. Uudemmat yhteydet koskevat eräitä yhdysvaltalaisia korkeakouluja ja Plehanovin taloustieteellistä instituuttia Moskovassa.

Korkeakoulujen jatko-opiskelijoilla on vuodesta 1973 lähtien ollut tilaisuus osallistua Brysselissä sijaitsevan *European Institute for Advanced Studies in Management*-nimisen, lähinnä tutkijakoulutukseen erikoistuneen korkeakoulun toimintaan. Instituutin varsinaisina oppilaina olleista kolmesta korkeakoulumme jatko-opiskelijasta on jo kaksi väitellyt; heistä toinen kevätlukukaudella 1977. Lisäksi lukuisat tutkijat ovat osallistuneet vuosittain erilaisiin instituutin järjestämiin seminaareihin ja workshoppeihin.

Tutkimus- ja jatkokoulutushallintoa valmisteleva työryhmä

Korkeakoulun opetus- ja tutkimusneuvosto nimesi 28.2.1977 pitämässään kokouksessa tutkimus- ja jatkokoulutushallintoa valmistelevan työryhmän (TUJA). Sen puheenjohtajaksi tuli vs. prof. *Eero Pitkänen* ja jäseniksi professorit *Veikko Leivo* ja *Aarni Nyberg* sekä assistentti *Roy Dahlstedt*. Sen sihteerinä on toiminut *KTM Maini Mannerkoski*.

Jatko- ja täydennyskoulutus

Tohtoriohjelma

Jatkokoulutus on kertomusvuonna noudattanut tohtoriohjelmissä jo aikaisempien lukuvuosien aikana muotoutuneita suuntaviivoja. Pääainekohdaisilla tutkimusseminaareilla on ollut keskeinen sija.

Tohtoriohjelman puitteissa on järjestetty koko lukuvuoden kestänyt tutkimusseminaari, jota on johtanut professori *Aarni Nyberg*. Tällöin on keskitytty erityisesti lisensiaatti- ja väitöskirjatyötä aloittavien ongelmiin, kuten tutkimusaiheen valintaan, menetelmällisiin valmiuksiin, ohjaukseen yms. liittyviin kysymyksiin. Korkeakoulun omista opettajista ja tutkijoista erityisesti hiljattain väitelleet pitivät väitöskirjatyötä käsitelleitä alustuksia. Heidän lisäksi seminaareissa vierailivat tutkimusjohtaja *Seppo Honkapohja* Yrjö Jahnssonin säätiöstä ja professori *Seppo Mustonen* Helsingin yliopistosta.

Säännöllisiä tutkimustyöseminaareja järjestettiin kertomusvuonna liiketaloustieteen aineista hallinnossa, laskentatoimessa ja markkinoinnissa. Muissa aineissa ko. seminaarit kokoontuivat tarvittaessa. Muutamia laudatutason luentosarjia soveltuivat myös jatko-opiskelijoille heidän pääaineensa suorituksiksi. Menetelmäkohtaisesta opetuksesta vastasi menetelmätieteiden laitos.

Korkeakoulussa vierailleet ulkomaiset luennoitsijat, professori *Robert Alloway*, Massachusetts Institute of Technology, professori *Ninel Bautina*, Moskovan valtionyliopisto, professori, Dr. *L. Berekoven*, Friedrich-Alexander Universität zu Erlangen-Nürnberg, professori *Gottfried Haberer*, U.S.A., pääjohtaja *Aleksander Jung*, PP Metalexport, Varsova, professori, Dr. *Heinz Joachim Neuhaus*, Westfälische Wilhelms-Universität Münster, professori *F.R. Palmer*, University of Reading, apulaisprofessori *Gábor Rekettye*, University of Pécs, professori *Alvin J. Silk*, European Institute for Advanced Studies in Management, Massachusetts Institute of Technology, professori *Waino W. Suojanen*, Georgia State University, professori *Guenadyi Tomilov*, Neuvostoliiton Ulkomaankaupan Akatemia, rehtori *Boris Vaganov*, Neuvostoliiton Ulkomaankaupan Akatemia, antoivat vierailunsa aikana myös henkilökohtaista ohjausta tutkimustyötä suorittaville jatko-opiskelijoille. Professorit Alloway ja Silk pitivät erityisesti jatko-opiskelijoille tarkoitettuja tutkimusseminaaritilaisuuksia.

Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulun kirjoihin merkitty 214 jatko-opiskelijaa. Heistä 14 on suorittanut lisensiaattitutkinnon. Jatko-opiskelijat jakautuivat pääaineen mukaan seuraavasti:

	KTK-tutk. suorittaneet	KTL-tutk. suorittaneet	Yhteensä
Hallinto	29	3	32
Laskentatoimi	57	3	60
Markkinointi	43	1	44
International Business		1	1
Kansantaloustiede	35	6	41
Systemit	16		16
Talousmaantiede	11		11
Tavarateknologia	4		4
Oikeustiede	4		4
Sosiologia	1		1
	<hr/> 200	<hr/> 14	<hr/> 214

Rekisteröidyistä jatko-opiskelijoista 41 oli Helsingin kauppakorkeakoulun palveluksessa lähinnä assistentteina. Näistä 9 oli opinnäytetutkimusta päätoimisesti tekeviä Perustutkimuslaitoksen tutkimusassistentteja.

Johtamiskoulutusohjelma toteutettiin korkeakoulussamme seitsemännen kerran. Ohjelman osanottajat kuuntelemassa kauppat.tri Aatto Prihtin luentoa.

Perustutkimuksen laitos

Perustutkimuksen laitos on perustettu vuonna 1965 ja sen johtajana on toiminut professori *Aarni Nyberg*. Laitoksen tehtävänä on suorittaa keskitetysti tapahtuvaa perustutkimusta korkeakoulussa edustettuina olevien tieteiden, nimenomaan taloustieteiden alalla ja samalla toimia väitöskirjasteelle pyrkivien tutkijoiden koulutuspaikkana. Kertomusvuoden loppuun mennessä Perustutkimuksen laitoksessa on ollut kaikkiaan 41 tutkijaa ja stipendiaattia, joista useimpien toimikausi on ollut kolmivuotinen. Alkuvuosina toiminta rahoitettiin kokonaisuudessaan ja myöhemmin osittain yksityisin varoin. Vuodesta 1973 lähtien laitoksessa on ollut johtaja-professorin viran lisäksi 1 tutkijan ja 8 tutkimusassistentin ylimääräistä tointa, minkä lisäksi laitoksella on työskennellyt 3—4 apurahatutkijaa vuoden 1976 loppuun asti.

KTM Markku Lahdenpään väitöstilaisuus meneillään. Oikealla vastaväittäjänä toiminut apulaisprofessori Uolevi Lehtinen, keskellä tilaisuuden kustos professori Veikko Leivo.

Laitoksen tutkijoista on lähes jokainen suorittanut kolmivuotiskautensa aikana lisensiaatintutkinnon ja heistä 13 on väitellyt kauppatieteiden tohtoriksi. Kertomusvuoden aikana väitelleistä kolmesta tohtorista kaksi on työskennellyt Perustutkimuksen laitoksella.

Johtamiskoulutusohjelma (JOKO)

Lukuvuoden aikana toteutettiin Kauppakorkeakoulussa syksyllä 1970 aloitettu koulutusmuoto, lukuvuoden mittainen johtamistehtäviin valmistava liiketaloudellinen täydennyskoulutusohjelma seitsemännen kerran. Johtamiskoulutusohjelman tavoitteena oli:

- tietojen ja johtamisen tekniikoiden syventäminen ja uusiminen liiketalouden eri alueilla

- liiketaloudellisten ongelmien havainnointi-, formulointi- ja analysointi-taidon kehittäminen
- näkemysten antaminen yrityksen ja sen ympäristön suhteista ja vuorovaikutukseen liittyvistä tekijöistä
- yrityksen johtamisessa tarvittavan osatoimintojen yli ulottuvan kokonaisnäkemysten antaminen
- organisaatioiden toiminnan edellyttämän yhteistyötaitojen kehittäminen
- entistä parempien lähtökohtien antaminen itsensä jatkuvaan kouluttamiseen

Tämän koulutusmuodon perusajatuksena on koulutuksen ja työkokemuksen vuorovaikutuksen mahdollisimman laajamittainen hyväksikäyttö. Siksi JOKO on toteutettu niin, että opiskelu on mahdollista työtehtävien hoitamisen ohella. Ohjelma on käsittänyt kaksitoista lukuvuoden aikana joka kolmas viikko toteutettavaa viikon opiskelujaksoa.

Johtamiskoulutusohjelman suunnittelussa on kiinnitetty huomiota ohjelman soveltavuuteen niin talouselämän kuin julkisen hallinnonkin piirissä toimiville johtamistehtäviin valmistuville henkilöille. Koulutusohjelmaan sisältyi 500 opetustuntia ja se muodostui seitsemästä aineesta. Aineet olivat: Päätöksenteon kvantitatiiviset menetelmät, Talouden suunnittelu ja valvonta, Henkilöstövoimavarojen johtaminen, Yrityksen rahoitus, Yrityksen ympäristö, Markkinoinnin johtaminen sekä Yritysstrategia. Opetuksen ainekohtaisesta suunnittelusta ja koordinoinnista on vastannut kuhunkin aineeseen nimitetty pääopettaja. Ohjelman osanottajilta vaadittiin koulutuksen omaksumisen edellyttämiä perustietoja sekä lyhyehkön käytännön kokemuksen kautta saavutettua johtamisen ongelmien tuntemusta.

Johtamiskoulutusohjelmaan osallistui lukuvuonna 1976—77 seuraavat henkilöt:

Ahlsten, Erkki; Aine, Tuomo; Airisto, Kari-Matti; Alasaari, Markku; Finnilä, Antti; Forsman, Lauri; Heikkilä, Pekka; Hiltunen, Risto; Hopeakoski, Untamo; Hynönen, Risto; Hytti, Hannu; Jokelainen, Alpo; Kanerva Hannu; Karaslahti, Kari; Karppinen, Kari; Kaukonen, Kalevi; Kekkonen, Kyösti; Kekäle, Hannu; Keski-Luopa, Mauno; Kotro, Reino; Kyröhönka, Virva; Lahti, Heikki; Lahtinen, Juhani; Lampila, Seppo; Lano, Juhani; Lehto, Tarmo; Leppäkoski, Raimo; Leppänen, Pekka; Lindell, Martti; Lindholm, Erkki; Lindström, Rolf; Lundell, Ralf; Mutka, Pentti; Myllylä, Mikko; Norrknivilä, Heikki; Parviainen, Esa; Peltola, Seppo; Pihl, Pekka; Pikkarainen, Raija; Pukkala, Leena; Pärnänen, Rainer; Raito, Jaakko; Ropponen, Ilpo; Sasi, Asko; Seppälä, Liisa; Sipola, Veikko; Skarp, Taisto; Smolander, Eero; Serola, Pertti; Suovaniemi, Osmo; Tammivuori, Juha; Tapiovaara, Keijo; Toivila, Timo; Tuomaala, Jorma; Uomala, Vilho; Viita, Seppo; Willberg, Jorma.

Johtamiskoulutusohjelmasta vastaavina henkilöinä ovat toimineet professori *Jouko Paakkanen* valvojana, KTL *Kaj Gustafsson* johtajana, kyo *Anu Pietilä* kurssisihteerinä, ekonomi *Pekka Melleri* assistenttina sekä yo.merkonomi *Tuija Jänntti* toimistosihteerinä.

Helsingin kauppakorkeakoulun kehitysyhteistyöprojekti (PRODEC)

PRODEC:in toiminta oli vuoteen 1975 asti pääasiallisesti keskittynyt jokavuotiseen kolmen kuukauden yleiseen vienninedistämiskurssiin ja siihen liittyvään markkinatutkimusprojektiin. Vuonna 1976 toiminnan puitteet muuttuivat. Puitteet loi Ulkoasiainministeriön ja Kauppakorkeakoulun välisen yhteistyön menettelyasioista solmittu sopimus, jonka mukaan kehitysyhteistyötoimeksiannot toteutetaan korkeakouluun liittyvänä projektina. PRODEC sai lisäresursseja toimeksiantojen toteuttamiseksi sekä määräraha- että henkilökuntalisäyksen muodossa. Sopimuksen mukaan PRODEC toteuttaa kehitysyhteistyöhön liittyviä opetus-, tutkimus- ja selvitystehtäviä.

Lukuvuonna PRODEC järjesti yhdeksännen ja kymmenennen kaupan-edistämisen- ja vientimarkkinointikurssinsa. Kaksitoistaviikkoiset kurssit pidettiin syyslukukaudella 16.8.—5.11. ja kevätlukukaudella 14.3.—3.6. Kurssit alkoivat Nairobissa, Keniassa. Neliviikkoisen Afrikka-jakson jälkeen kurssit jatkuivat Suomessa. Kevätlukukauden kurssin yhteydessä matkalla Suomeen järjestettiin neljän päivän ohjelma Kansainvälisessä Kauppakeskuksessa (ITC) Genevessä.

ITC:n kanssa PRODEC on ollut yhteistyössä koko olemassaolonsa ajan. Ohjelma käsittää pääasiassa vientimarkkinoinnin ja markkinatutkimuksen luento- ja caseopetusta, sekä tutkimustyötä. Kurssin luonne on erittäin käytännönläheinen. Sen tavoitteena on paitsi kehittää osanottajien tietoja ja taitoja vienninedistämiseksi ja vientimarkkinoinnissa, myös edesauttaa afrikkalaisten tuotteiden vientiä Pohjoismaihin. Miltei puolet kurssiajasta on varattu osanottajien suorittamaan markkinatutkimukseen valikoitujen afrikkalaisten tuotteiden markkinointimahdollisuudesta Suomeen ja muihin Pohjoismaihin. Markkinatutkimusprojekti sisältää kotimaissa tehtävän tarjontatutkimuksen, Suomessa sekä valikoidussa Pohjoismaassa tehtävän kysyntätutkimuksen sekä näiden pohjalta laadittavan markkinointisuunnitelman.

Osanottajia molemmilla kursseilla oli yhteensä 40, heistä 1 Etiopiasta, 9 Keniasta, 2 Malavista, 1 Mosambikista, 3 Nigeriasta, 14 Tansaniasta ja 10 Sambiasta.

Sambian viranomaisten pyynnöstä PRODEC järjesti neljän viikon pituisen tuotantosuunnittelu- ja tuotekehityskurssin. Kurssi toteutettiin 15.11.—10.12.1976 Sambian keskiosissa sijaitsevassa valtiollisessa sisäoppilaitoksessa. Kurssi koostui neljästä pääopetusyksiköstä: 1. Sambian kansallinen ja kansainvälinen taloudellinen perusta, 2. yrityssuunnittelu ja vientimarkkinointi, 3. tuotekehitys yrityksen toimintakentässä ja 4. tuotannon suunnittelu.

Kurssin pääopettajina toimivat yrityssuunnittelun ja vientimarkkinoinnin alalta kauppat.lis. *Reijo Luostarinen* Helsingin kauppakorkeakoulusta, tuotekehityksen alalta vientipäällikkö *Niku Oravainen* Nokia Oy:stä, teollisen muotoilun alalta teollinen muotoilija *Juhani Salovaara* ORNAMOsta, sekä tuotantosuunnittelun alalta professori *Erkki Aaltio* Helsingin kauppakorkeakoulusta. He osallistuivat myös kurssin suunnittelutyöhön suunnitteluryhmän jäseninä. Sambian taloudellista perustaa käsittelevän opetusjakson kattoi kymmenkunta Sambiassa toimivaa alansa asiantuntijaa mm. Sambian yliopistosta, Tilastokeskuksesta ja valtiollisesta vienti- ja tuontiorganisaatiosta.

Kurssin suunnittelussa korostettiin integroidun kokonaisuuden luomista yrityksen kokonaissuunnittelusta, tuotannon ja tuotekehityksen suunnittelusta sekä niiden välisistä suhteista. Kurssin tuli soveltua nimenomaan vientiin pyrkivän tuotantolaitoksen tuotannon järkipäiseen suunnitteluun ja vientimarkkinoille soveltuviin tuotteiden kehittelyyn.

20 kurssilaista olivat suurimmissa Sambian teollisuuslaitoksissa, lähinnä valtiojohtoisissa n.k. INDECO-yrityksissä tuotantotehtävissä keskijohdossa toimivia sambialaisia.

Seminaari kehitysmaiden Pohjoismaissa toimiville kaupallisille sihteerille 6.—9.6.1977 muodosti ensimmäisen vaiheen yhteispohjoismaisesta koulutusprojektista, jossa ovat mukana International Trade Centre (ITC) eli Kansainvälinen kauppakeskus, Ruotsin kehitysmaatuonnin toimisto (IMPOD), Tanskan ja Norjan vastaavat elimet sekä Suomen puolelta PRODEC.

T-kaupan koulutuskeskuksessa Hämeenkylässä järjestettyyn seminaariin osallistui 19 lähetystövirkamiestä 16 maasta Etelä-Amerikasta, Afrikasta, Euroopasta ja Aasiasta. Päämääränä oli lisätä osanottajien tietoja työskentelyalueensa markkinoista sekä kaupanedistämistä ja vientimarkkinoinnista yleensä, ja siten parantaa osanottajamaiden kaupankäyntimahdollisuuksia Pohjoismaissa.

HKKK:n puolelta PRODEC:in toimintaa valvoo koulun professoreista koostuva johtoryhmä, johon kuuluvat professori *Jouko Paakkanen*, vararehtori, professori *Mika Kaskimies* ja professori *Fedi Vaivio*.

Toimeenpaneva henkilökunta on seuraava: KTK *Matts Andersson*, projektin johtaja, KTM *Seppo Sipilä*, projektisihteerin, ekonomi *Heikki Noro*, projektisihteerin, kirj.vaihtaja *Auli Hämesalo*, hallinnollinen sihteerin, kirj.vaihtaja *Marja Mare*, toimistosihteerin.

Projektejaan varten PRODEC käyttää myös konsulttiapua kurssien suunnittelussa ja luennoissa. Eräänä pääluennoitsijana kursseilla on toiminut KTL *Reijo Luostarinen*.

Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM)

Kauppakorkeakoulu on ollut Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen varsinaisena jäsenenä yhdistyksen perustamisesta lähtien vuonna 1964 samoin kuin on Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin tehtävänä on johtamiskoulutuksen ja siihen läheisesti liittyvien toimintojen toteuttaminen ja kehittäminen maassa sekä johtamiskysymyksiin kohdistuva tutkimus-, julkaisu- ja tiedotustoiminta.

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön valtuuskunnan puheenjohtajana on toiminut rehtori *Jaakko Honko*, joka on toiminut myös Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut professori *Lars Wahlbeck*. Instituutin johtajana on toiminut tekn.lis. *Pekka Kainulainen*.

Lukuvuoden aikana on joukolle korkeakoulumme opettajia järjestetty tilaisuus tutustua Instituutin toimintaan, samoin kuin osallistua sen erilaisiin koulutus- ja opettajien kehittämistilaisuuksiin.

Vientikoulutussäätiö

Helsingin kauppakorkeakoulu on ollut Vientikoulutussäätiön valtuuskunnassa Säätiön perustamisesta lähtien vuonna 1962. Vientikoulutussäätiö on vientikaupan jatko- ja täydennyskoulutuksen keskusorganisaatio Suomessa. Sen toiminta-ajatuksena on Suomen vientihenkilöstön kehittäminen koulutus-, tutkimus- ja julkaisutoiminnan avulla. Säätiön hallinnosta vastaavat valtiovalta, elinkeinoelämä sekä korkeakoulut. Säätiön valtuuskunnassa on Helsingin kauppakorkeakoulun edustajana toiminut professori *Mika Kaskimies* ja hänen varamiehenään professori *Fedi Vaivio*.

Vientikoulutussäätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut professori *Mika Kaskimies*. Säätiön toiminnanjohtajana on toiminut ekonomi *Jaakko Harjula*.

IV. Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat ja virkailijat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTIO ERKKI:

Teknillisen korkeakoulun dosentti ja erik.opettaja. Toiminut asiantuntijana täytettäessä Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun materiaalitalouden professorinvirkaa. Luennoinut POHTO'n järjestämässä liikkeenjohdon seminaarissa 27.10.76 aiheesta "Tehdassuunnittelu" sekä 14.2.1977 aiheesta "Materiaalihallinnon kehittämisen tarve ja tulevaisuudennäkymät". Luennoinut RASTOR'in järjestämällä materiaalihallinnon teemapäivillä Varastointi -77 aiheesta "Varastointi materiaalihallinnon kentässä". Kutsuttu "Deutsche Gesellschaft für Warenkunde und Technologie"-seuran kirjeenvaihtajajäseneksi. Toiminut luennoitsijana PRODEC'in järjestämällä kursseilla "Export Oriented Production Planning and Product Design" Sambiassa 30.11.—9.12.1976.

AHLSTEDT, LEO:

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön hallituksen jäsen. Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan sihteeri. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Karjalan Yhteiskoulun ja eräiden muiden yhteisöjen hallituksen jäsen. Toiminut luennoitsijana LIFIM:in ja muiden täydennyskoulutuslaitosten sekä yritysten järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

ALALUUSUA SEPPO:

Esitelmöinyt toukok. 1976 Rochesterin Rotary klubilla (USA) aiheesta "Banking in Northern Europe", sekä budjetointiin liittyvistä aiheista Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen ja Insinöörijärjestöjen koulutuskeskuksen järjestämällä koulutuspäivillä.

ANSIO TERO:

Toiminut päätöksentekomenetelmien etäisopettajana Markkinointi-instituutissa. Luennoinut SEFEKin järjestämissä seminaareissa.

Julkaissut:

(&Jarkko Arjatsalo) Keskivertourakoitsija suunnittelee vuodeksi, Rakennustuotanto 2/1977.
(&Jarkko Arjatsalo) Rakennusyrityksen tavoitteet, Rakennustuotanto 3/1977.

ANTTILA, MAI:

Osallistunut Brysselissä ELASM'issa 30.11.—3.12.1976 pidettyyn eurooppalaisten korkeakoulujen markkinoinnin tohtoriohjelmaan osallistuvien ohjaustilaisuuteen. Esitelmöinyt Inskon järjestämässä Laatutekniikan seminaarissa 8.10.1976 ja 19.5.1977 aiheesta "Laatu markkinointiasena", Pakkausyhdistyksen seminaarissa Pakkaus markkinointivälineenä 25.11.1976 aiheesta "Millainen on kuluttajan ostokäyttäytyminen valintamyymälässä?" ja ollut järjestämässä Inno-projektin R&D-kyselyä Rastor-Instituutin seminaarissa 16.3.1977 Nopeat tuotehakuprojektit teollisuudessa.

ARTTO, EERO:

Helsingin Suomalaisen Säästöpankin hallituksen varapuheenjohtaja. Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin hallintoneuvoston jäsen. Eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen johtokunnan asiantuntijajäsen.

Julkaissut:

Kirjanpito ja kassavirta-analyysit IV-V, Liiketaloudellinen Aikakauskirja II/1977. 40 s.

Virkavapaana Suomen Akatemian varttuneiden tieteenharjoittajien apurahalla 1.1.—31.12.1977.

ASP, KARI:

Suomen case-kirjastoa johtavan työryhmän jäsen. Luennoinut Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen seminaareissa tulosityksiköorganisaation laskentatoimen kysymyksistä sekä Keskuskauppakamarin seminaarissa aiheesta "Pientoimistusten kustannusten ja tuottojen tasapainottaminen".

Julkaissut:

Yrityksen sisäisten suoritteiden arvostusongelma. 91 s. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-19. Helsinki 1977.
Yrityksen laskentatoimi sidosryhmien informaatiojärjestelmänä. 18 s. Teoksessa Johdatus laskentatoimeen, kirjoittaneet Laskentamiehet. Joensuu 1976.
Tulosvastuuyksikön toiminnan optimaalinen tarkkailu. 17 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2-1976.
(&Juha Nissilä) Tulojen ja menojen jaksottamisesta tulosityksiköiden tarkkailulaskelmissa. 8 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1-1977.

BINHAM, PHILIP:

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön vientimarkkinointikoulutuksen kurssilla 1976—77.
Helsingin kauppakorkeakoulun lehtorit r.y:n rahastonhoitaja. Esitelmöinyt Rastor-Instituutin Contemporary English Symposiumissa aiheista "The Translator and Modern English" ja "Learning English by Video" 24.—25.2.1977, sekä Helsinki Finnish-British Society:ssä aiheesta "The Teaching of Spoken English" 28.3.1977.

Julkaissut:

Spoken English Grading Test. 8 s. Kielikeskusuutisia 4/1976. Jyväskylä 1976.
Dreams Each Within Each. The Finnish Poet Paavo Haavikko. 5 s. Books Abroad 2/1976. Oklahoma 1976.
Joukko kirja-arvosteluja Books Abroad'issa.

BROMS, HENRI:

Svenska Litteratursällskapet i Finlandin kirjastonhoitaja, Suomen Itämaisen Seuran hallituksen jäsen, julkaisu- ja toimikunnan jäsen ja kirjastonhoitaja. Tieteellisten seurain valtuuskunnan varajäsen. Helsingin yliopiston persian kielen ja kirjallisuuden dosentti. Isäntänä svenska handelshögskolanin kirjastonjohtajan Tor Holmin kanssa Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen kirjastonhoitajien kokouksessa Helsingissä 28.—29.6.1976.

GRANLUND, ÅKE:

Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Valtion kielitutkintolautakunnan jäsen. Helsingin kaupungin nimilautakunnan jäsen. Kieli-instituuttien valvontalautakunnan jäsen, Svenska handelshögskolanin ruotsin kielen professori, Helsingin yliopiston pohjoismaisen filologian dosentti, Helsingin kauppakorkeakoulun ruotsin kielen dosentti, Kouvolan kieli-instituutin ruotsin kielen asiantuntija.

Språkvetenskapliga kommitténin jäsen, Finska Vetenskaps-Societetenin jäsen. Avustajana Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid'issa.

HAGLUND, HENRY:

Luennoinut Tietojenkäsittelyneuvonta OY:n järjestämässä on-line suunnitteluseminaareissa on-line tietojenkäsittelyjärjestelmien suunnittelusta, ohjelmoinnista ja testauksesta sekä ATK-suunnittelukurssilla etäiskäytöstä ja tietojärjestelmistä. Osallistunut ATK-instituutin kurssien suunnitteluun ja toteutukseen.

HAKKARAINEN, HEIKKI J.:

Helsingin yliopiston germanistisen lingvistiikan dosentti, Vaasan Kauppakorkeakoulun saksan kielen dosentti, Turun yliopiston germaanisen filologian dosentti. Turun kauppakorkeakoulun ylempien arvosanasuoritusten vastaanottaja saksan kielessä. Asiantuntija täytettäessä Svenska handelshögskolanin saksan kielen yhtä syntyperäislehtorin ja yhtä kotimaisen lehtorin yp. virkaa. Aikakauslehden Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik (Göttingen) tieteellisen neuvottelukunnan (Beirat) jäsen. WSOY:n Spectrum Tietokeskuksen kielitieteen asiantuntija ja tietosanakirja-artikkelien kirjoittaja. Professoriliitto-Professorförbundet r.y:n hallituksen jäsenen (Sven Kock) henkilökohtainen varajäsen.

Julkaissut:

Spectrum Tietokeskus kielitieteellisiä artikkeleja. Kongressberichte 1975. Neuphilologische Mitteilungen 3/1976. 8 s.
Ist die Schrift der Cambridger HS. T-S. 10.K. 22 phonemisch oder morphemisch? Akten des V. Internationalen Germanisten-Kongresses Cambridge 1975. 3 s.

HEIKKONEN, JAAKKO:

Ammattitilintarkastajana lukuisissa yhteisöissä. Esitelmiä.

Julkaissut:

Hallinnon tarkastus, tilintarkastus laskentatoimi, 2/1976, s. 15. Kirjanpitolainsäädännön yleistulkinnasta, tilintarkastus laskentatoimi, 3/1976, s. 8.
Revisionsberättelsen, revision redovisning, 4/1976, s. 16.
(&Pentti Kupiainen) Valvontatoimi ja tilintarkastus, Porvoo 1976, s. 199.

HELLE, REIJO:

Oulun yliopiston talousmaantieteen dosentti. Suomen maantieteellisen seuran hallituksen jäsen. Kansainvälisen maantieteilijäunionin kansalliskomitean jäsen. Yhdyskuntasuunnitte-

lun jatkokoulutuskeskuksen neuvottelukunnan jäsen. Ammattikasvatushallituksen asettaman kaupallisen alan opetussuunnitelmatoimikunnan talousmaantiedon oppiainejaoston jäsen. Osallistunut IGU-symposiumiin "Tourism and Recreation" Dombai'ssa Neuvostoliitossa 19.—26.7.1976 ja IGU XXIII kansainväliseen maantieteilijäkongressiin 28.7.—3.8.1976 Moskovassa.

Eräitä akateemisia ja elinkeinoelämän asiantuntijatehtäviä.

Julkaissut:

Siperian konttirata syö varustamojen rahtituloja. Talouselämä no. 12/1977, 3 s.
Talousmaantieteen opetus kauppaooppilaitoksissa. 3 s. Terra no. 2/1977.
(&Martti Piltz). Maaseutumyymälän ekologiaa, haja-asutusalueella sijaitsevien myymälöiden ympäristötekijöiden analyysiä. 7 s. Liiketaloustieteellinen Aikakauskirja no. 2/1977.

HONKO, JAAKKO:

European Foundation for Management Development'in hallituksen jäsen. Samoin European Institute for Advanced Studies in Management'in hallituksen jäsen. Nordic Management Board'in hallituksen puheenjohtaja. Aikakauskirjan Journal of Banking and Finance, Associate Editor. Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja. Valtionhallinnon henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen. Suomen korkeakoulujen rehtorien neuvoston varapuheenjohtaja.

Puheenjohtaja yleiseurooppalaisessa komiteassa, jonka tehtävänä on mm. laatia suunnitelma liikkeenjohdon opettajien ja tutkijoiden kehittämiseksi eurooppalaisissa puitteissa.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin säätiön valtuuskunnan ja Liikkeenjohdon Instituutin Kannatusyhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Yrjö Jahnssoonin Säätiön hallituksen jäsen. Vuorineuvos, tekn. ja kauppat.tri h.c. Marcus Wallenbergin Liiketaloudellisen Tutkimussäätiön hallituksen jäsen. Suomalaisen Tiedeakatemian varsinainen jäsen vuodesta 1966. Suomen Tiedeseuran varsinainen jäsen vuodesta 1972. Kutsuttu Suomen Ekonomiliiton kunniajäseneksi.

Suomen Yhdyspankki Oy:n ja Rautaruukki Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Eräiden yhteisöjen hallituksen jäsen ja tilintarkastaja.

Tallinnan Teknillisen Korkeakoulun vieraana Tallinnassa pitänyt 4.10.1976 luennon aiheesta "Liikkeenjohdon koulutuksen viimeaikaisesta kehityksestä". Samoin pitänyt Ruhr-Universität Bochumin vieraana Bochumissa 13.12.1976 luennon aiheesta "Das Investitionsverhalten Finnischer Industrieunternehmen" ja Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonnin vieraana Bonnissa 24.2.1977 aiheesta "Planung und Kontrolle von Investitionen". Myös pitänyt Moskovassa 14.2.1977 alustuksen liikkeenjohdon kehittämisestä sekä Suomalais-Neuvostoliittolaisessa taloustieteilijäin symposiumissa Helsingissä 19.4.1977 alustuksen liiketaloustieteellisestä tutkimuksesta Suomessa. Luennoinut Institutet för Företagsledning-nimisen instituutin kurssilla Yxtaholmissa aihepiiristä "Investeringsplanering och dess samordning med finansiell planering" 20.—21.9.1976. Esitelmiä lukuisissa muissa tilaisuuksissa, mm. Liikkeenjohdon Instituutin kurssilla.

Osallistunut eräisiin kansainvälisiin konferensseihin, joissa toiminut mm. yleisistuntojen puheenjohtajana.

Julkaissut:

Handelshögskolornas roll i framtiden. De Nordiske Handelshøgskolers 12. Rektorkonferanse i Bergen 20.5.1976. Eripainos. Vantaa 1976. 12 p.
Julkiset palvelulaitokset ongelmien edessä. Helsingin kauppakorkeakoulun avajaisissa 6.9.1976 pidetty puhe. Eripainos. Tapiola 1976. 16 s.

Tarvitseeko suunnittelu itsekritiikkiä? *Unitas* 4, 1976. 8 s.
 Promootorin puhe promootiossa 14.5.1976.
 Planering och kontroll av investeringar, kolmas korjattu ja täydennetty painos. Lund 1977. 221 s.
 Helsingin kauppakorkeakoulu, kertomus lukuvuodesta 1975—76.

INGMAN, LILIAN:

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, työmarkkinalautakunnan varajäsen. Ylioppilastutkintolautakunnan varajäsen.
 Luennoinut Oy Rastor Ab:n kurssilla *Nusvenska dagar* 8.—9.2.77.
 Handels- och Industrijänstemannaföreningen r.f.:n puheenjohtaja 1973—. Tjänstemännens Studieförbund'in hallituksen varapuheenjohtaja.
 Merkantila Aftonskolan'in johtokunnan jäsen.
 Osallistunut symposiumiin *Svenskans beskrivning Uppsalassa* 22.—23.4.77.

Julkaisut:

Kardinalregler i svensk språkriktighet. Tillämpade i merkantilt språk. Hki 1976.

KALLIO, MARKKU:

Scuola Matematica Interuniversitaria, Firenze, vieraileva professori kesällä 1976. Suomen Operaatiotutkimusseuran johtokunnan jäsen. Toiminut referoijana, *European Journal for Operational Research*.
 Esitelmöinyt aiheesta "Operaatiotutkimus Suomessa", Nordisk Konferanse om Managementforskning, Oslo, 10.2.1977 ja Matematiikan kontaktipäivä 77, Otaniemi, 18.5.1977.

Julkaisut:

(& E. Porteus) Decomposition of Arborescent Linear Programs, 13 s., Working Paper 76—46, European Institute for Advanced Studies in Management, Bryssel 1976.
 (& E. Mattila) On the Efficiency of Some Control Policies for Industrial Pollution, 12 s., Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-15, 1976.
 A Corporate Planning Model, 18 s., Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-17, 1977.
 Production Planning in a Paper Mill, 13 s., Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-16, 1977.
 (& E. Porteus) Triangular Factorization and Generalized Upper Bounding Techniques, *Operations Research*, Vol. 25, No. 1, 1977.
 (& V. Jääskeläinen) Strateginen suunnittelu: Tavoitteet ja menetelmät, 333 s., Weilin+Göös, Helsinki 1977.
 (& T. Ansio) Selvitys OR-menetelmien soveltamisesta Suomessa, Helsingin kauppakorkeakoulu 1977.
 Computing Bounds for the Optimal Value in Linear Programming, *Naval Research Logistics Quarterly*, Vol. 24, No. 2, 1977.

KELOHARJU, RAIMO:

Julkaisut:

Four Papers in System Dynamics. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-13.
 Corporate Modelling in System Dynamics. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-14.
 Tuotannon resurssien ja niiden käytön suunnittelu. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-14.

KILPI, LASSI:

Hallintoneuvos Korkeimmassa Hallinto-oikeudessa.
 Werner Söderström Osakeyhtiön hallintoneuvoston jäsen.
 Esitelmöinyt 6.1.1977 asianajapäivillä Jyväskylässä aiheesta Veronmaksajan oikeusturvan toteuttamisesta; Lakimiesliiton Yritysverotuskoulutuspäivillä 19.1.1977 Helsingissä aiheesta Viimeaikaista oikeuskäytäntöä EVL:n alueelta; Pohjoismaisen hallinnollisen liiton kokouksessa 21.3.1977 Turussa aiheesta Aineellinen kuittaus tuloverotuksessa ja Åbo Akademin valtiotieteellisessä tiedekunnassa 22.3.1977 aiheesta Korkein Hallinto-oikeus.

Julkaisut:

Lakimieslehdessä oikeustapausselostuksia.
 Arvioverotuksesta. *Verotus* 3/1976. 16 s.
 Veronmaksajan oikeusturvan toteuttamisesta. *Defensor Legis* 4—5/1977. 10 s.
 Aineellinen kuittaus tuloverotuksessa. *Verotus* 3/1977. 13 s.

KIVIMAA, KIRSTI:

Opintomatka Englantiin kesä-heinäkuussa 1976 (1 kk).

KYLÄKOSKI, KALEVI:

Pitänyt luentoja eri yhteisöjen koulutustilaisuuksissa.

Julkaisut:

Liiketaloustiede: laskentatoimi, approbatur luentojen runko — kustannuslaskennan ja budjetoinnin osalta, 2. korjattu painos, Helsingin kauppakorkeakoulun opetusmonisteita n:o 62, 166 s., Lokakuu 1976.
 Yrityksen toiminnan suunnittelu, teoksessa *Johdatus laskentatoimeen*, 5. luku, kirjoittaneet Laskentamiehet, Joensuu 1976.
 Yrityksen strategiasuunnittelusysteemi, *Liiketaloudellinen Aikakauskirja* 4—1976, ss. 539—559.

LAAKSONEN, OIVA:

Valtion keskushallintokomitean ja valtion henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen.
 Kymenlaakson kesäyliopiston rehtori, svenska handelshögskolanin organisaatioteorian ja henkilöstöhallinnon dosentti.
 Toiminut Helsingin kauppakorkeakoulussa KTL Risto Tainion virallisena vastaväittäjänä 18.3.1977 aiheesta "Determinants of labour turnover in a firm". Antanut asiantuntijalausannon hakijoiden pätevyydestä Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan yrityksen hallinnon professorin virkaan.
 Kauppätieteellisen Yhdistyksen varapuheenjohtaja sekä Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiön hallintoneuvoston jäsen.
 Osallistunut International Industrial Relations Associationin neljänteen maailmankongressiin Genevessä 6.—10.9.1976, jossa pitänyt esityksen aiheesta "The structure and management of enterprises in different value and societal system: the power structure of Chinese enterprises". Ottanut osaa kansainväliseen työntekijöiden osallistumista käsitelleeseen konferenssiin Cambridgessä, Englannissa 4.—8.7.1977, jossa pitänyt esitelmän aiheesta "The management of organizations in different value and societal systems; the power structure of Polish and Chinese enterprises".
 Esitelmöinyt Koulutuspäälliköiden Yhdistys ry:n 20-vuotisjuhlapäivillä 24.1.1977 aiheesta

"Koulutuspäällikön rooli nyt ja tulevaisuudessa". Pitänyt esitelmää lisäksi Kymenlaakson kesäyliopiston, Liikesivistysrahaston ym. yhteisöjen tilaisuuksissa.

Julkaissut:

The power structure of Chinese enterprises, *International Studies of Management & Organization*, Spring 1977/Vol. VII, No. 1. 20 s.

Ihminen järjestelmän rattaissa, *Suomen Tukkukauppa*, 9. 1976.

Opettaako kukaan meitä elämään, *Kymenlaakson kesäyliopisto 1977*.

LAAKSONEN, PIRJO:

Helsingin kauppakorkeakoulun henkilökuntayhdistyksen puheenjohtaja.

Osallistunut 1.—2.10.76 Helsingissä tieteellisten kirjastojen kirjastonhoitajapäiville sekä päivien yhteydessä järjestettyyn suunnitteluseminaariin.

Luennoin Helsingin seudun kesäyliopistossa kirjastoapulaiskursseilla.

LARMOLA, EERO:

Helsingin kauppakorkeakoulun Lehtorit ry:n puheenjohtaja 1975—. Sairaalaliiton konsultti. Kauppatieteiden kandidaattiyhdistyksen ja Helsingin Ekonomit ry:n jäsen. Ekonomiliiton ja Yliopistojen ja Korkeakoulujen Lehtorit ry:n tilintarkastaja. Helsingin kauppakorkeakoulun valtuuston varapuheenjohtaja. Asunto Oy Melkonkatu 2:n hallituksen puheenjohtaja. Esitelmöinyt koulutustilaisuuksissa.

LAULAJAINEN, RISTO:

Tampereen yliopiston aluetieteen apulaisprofessori 31.1.1977 saakka. Svenska handelshögskolanin markkinoinnin apulaisprofessori 1.2.1977 alkaen. Nordic Section — Regional Science Associationin puheenjohtaja. Osallistunut The 5th International Conference in System Dynamics, Geilo (Norja) 8.—15.8.1976, IASA seminaari, Vuosaari 14.2.1977. Esitelmöinyt Suomen Kuljetustaloudellisen Yhdistyksen kesäpäivillä, Jyväskylä 2.9.1976.

Julkaissut:

The Kakkola Sulphur Plant of Outokumpu Oy. *The Helsinki School of Economics B-15*. 58 s. Hki 1976.

Spatial Economies in Distribution Transports. 10 s. *Omega* 1/1977.

Kuljetuskustannusten vaikutus yritystoiminnan sijoittumiseen. 6 s. *Kuljetus* 2/1977.

LAUTSILA, ERKKI:

Määrätty edelleen Ylioppilastutkintolautakunnan jäseneksi vuodeksi 1977. Laatinut työryhmien jäsenenä erityyppisiä testejä.

Laatinut osia valmisteilla olevasta tekniikan saksan lukukursseista. (Korkeakoulujen kielikeskuksen projektiryhmä)

Julkaissut:

Länsi-Berliinin yhtenäiskouluun tutustumassa. *Tempus* 7/76.

LEHTOVUORI, JOUKO:

Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede, laskentatoimen dosentti.

Toiminut virallisena vastaväittäjänä Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisessa tiedekunnassa 20.12.1976 (TTL Vesa Mäkinen: "Joustavuus pienyrityksen menestymisen edellytyksenä"). Asiantuntijalausunnot Tampereen yliopiston yrityksen taloustieteen, erityisesti laskentatoimi, apulaisprofessorin ja professorin viran hakijoiden kelpoisuudesta.

Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston jäsen. Kirjanpitolautakunnan varajäsen. Valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan myöntämä varttuneitten tieteenharjoittajien apuraha 1.7.—31.12.1976.

Osallistunut kahteen konferenssiin teemasta "Accounting in Europe" Brysselissä sekä konferenssiin "Personbeskattningen i högskattesamhället" Rørosissa (Norja).

Julkaissut:

Laskentatoimen tieteellisiä perusteita. Kirjassa *Laskentamiehet: Johdatus laskentatoimeen*, Joensuu 1976.

LEIVO, VEIKKO:

Helsingin teknillisessä korkeakoulussa markkinoinnin dosentti. Rastor-instituutin tieteellinen neuvonantaja. Kirjeoppilaitos Tietomiehen rehtori. Toiminut asiantuntijana täytettäessä markkinoinnin apulaisprofessorin virkaa Svenska handelshögskolan'issa.

Keksintösäätiön valtuuskunnan jäsen. Kemira Oy:n säätiön hallituksen jäsen. Suomen kuljetustaloudellisen yhdistyksen kuljetustaloudellisen asiantuntijalautakunnan jäsen. Lääkekorvauslautakunnan jäsen. Markkinointijohdon ryhmän, ESOMAR'in, EVAF'in ja American Marketing Association'in jäsen.

Tehnyt tutkimus- ja opintomatkan Puolaan 18.4.—24.4.1977 ja luennoinut Lodzkin Yliopistossa ja Wrocławissa Oskar Langen talousakatemiassa. Esitelmöinyt Puolan kauppaministeriön ja Lodzkin Yliopiston järjestämässä seminaarissa 20.4.1977 aiheesta "The factors affecting success or failure of new products". Esitelmöinyt EVAF-vuosikongressissa 24.5.1977 aiheesta "Factors affecting the successfulness of product innovations". Osallistunut ESOMAR- ja European Academy for Advanced Research in Marketing-vuosikongresseihin. Esitelmöinyt Rastor-instituutin kursseilla.

Julkaissut:

"The factors affecting success or failure of new products", 14 s. *Acta Universitatis Lodzianensis, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Lodzkiego, Seria III*, 1977, Nauki Ekonomiczne.

LEPONIEMI, ARVI:

Suomen Akatemian varttuneen tieteenharjoittajan stipendi ja virkavapaus tutkimustyötä varten 1.1.—30.6.1977.

Antanut asiantuntijalausunnot Helsingin yliopistolle professori Gösta Mickwitzin kutsumisesta valtiotieteellisen tiedekunnan ruotsinkieliseen professorin virkaan sekä Suomen Akatemian tutkijaprofessorin viran hakijasta.

Toiminut VTL Vesa Kannian väitöskirjan "The Demand for Money, Other Liquid Assets and Short-term Credit by Finnish Firms" esitarkastajana sekä virallisena vastaväittäjänä 20.11.1976 Helsingin yliopistossa. Osuuspankkijärjestön Kyösti Haatajan Säätiön ja Osuuspankkijärjestön Tutkimussäätiön sihteeri.

Econometric Society European Meeting, Helsinki, 23.—27.8.1976, Organizing Committee'n jäsen.

Julkaissut:

Julkinen sektori ja inflaatio, *Kansantaloudellinen Aikakauskirja* 1977:1.

(& J. Kähkönen) Sopeutumattomuus Suomen työvoimamarkkinoilla. *Suomen työvoiman nettokysyntäindeksi 1962—1975*, *Liiketaloudellinen Aikakauskirja* 1977:1.

Hyötykö valtio edelleen inflaatiosta, *Veronmaksaja* 30-vuotisjuhlanumero, 1977:4.

LILJA, KARI:

Helsingin kauppakorkeakoulun toimihenkilöt ja työntekijät r.y:n varapuheenjohtaja.

Osallistunut IX Pohjoismaiseen sosiologikongressiin Lundissa 15.8.—18.8.1976 ja esittänyt työelämän suhteiden työryhmässä paperin "Teser om participationens samhälleliga förmedling under kapitalismen" (16 s.).

Julkaisut:

Yritysdemokratia ja työnantajien taktiikka. *Soihtu* 40 (1976):3, 24—42.

Företagsdemokratien och arbetsgivarnas taktik i Finland. *Retfaerd* 2. temahefte (1977), 85—103.

Työntekijöiden osallistuminen hallintoon teollisuusyrityksissä. Tutkimus työnantajapuolen toiminnan kehityksestä. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-22. Helsinki 1977, vii, 173 s.

(& Kari Vähätalo) Vielä työelämän suhteiden tutkimisesta. *Sosiaalinen aikakauskirja* 70 (1976):3, 48—50.

LINDGREN, KAJ B.:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian professori. Asiantuntijana Bonnin yliopiston germaanisen filologian professorinvirkaa täytettäessä. Saksan kielen tutkintolautakunnan puheenjohtaja, Ylioppilastutkintolautakunnan varapuheenjohtaja, Humanististen alojen tutkinnonuudistuksen seurantar ryhmän jäsen, Institut für Deutsche Sprache (Mannheim) tieteellisen neuvoston jäsen, Wissenschaftliche Arbeitsgemeinschaft Norden-Deutschland puheenjohtaja.

Julkaisut:

Arvosteluja, *Neuphilologische Mitteilungen*, Helsinki, ja *Germanistik*, Tübingen.

LONKA, HARRI:

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Suomen matemaattisen yhdistyksen jäsen. Suomen fyysikkoseuran jäsen.

Vierailuluento Turun yliopistossa 12.11.76 "Dynaamisesta yritysanalyysistä". Vierailuluento Vaasan Kauppakorkeakoulussa 05.05.77 "Yrityksen reaali- ja rahoitusprosessien matemaattisesta kuvaamisesta".

Julkaisut:

On the real and the financing process of the firm. A continuous-time mathematical analysis. *Acta Wasaensia: Mathematics* 3. 1977.

LUOSTARINEN, REIJO:

Kehitysyhteistyöprojekti PRODECin Academic Advisor ja pääopettaja, FIBO (Finland's International Business Operations) -tutkimusprojektin johtaja, hoitanut vt:nä syyslukukauden TKK:ssa markkinoinnin apulaisprofessorin virkaa opetusalan kansainvälinen markkinointi ja yrityssuunnittelu, Academy of International Business'in Skandinavian alueen puheenjohtaja.

Osallistunut UNCTAD/GATT/ITC-PRODEC yhteistyönä suunnitellun Follow Up in International Marketing -seminaarin vetämiseen Mombasassa ja siihen liittyneen evaluaatiotutkimuksen suorittamiseen Ugandassa ja Keniassa, Trade Promotion and Export Marketing -kurssin vetämiseen Nairobissa ja siihen liittyvän markkinatutkimuksen ohjaamiseen Tansaniassa, Export Oriented Product Design and Production Planning -kurssin vetämiseen Sambiassa ja Trade Promotion and Export Marketing -kurssin toteuttamiseen Suomessa. Luennoinut näillä kursseilla yhteensä 138 tuntia vientimarkkinoiden tutkimisesta, viennin suunnittelusta, viennin johtamisesta ja vientimarkkinoinnin organisoimisesta, toteuttamisesta

sekä seurannasta. Luennoinut seminaarissa "On Wood Based Panels for African Countries" yrityssuunnittelusta ja johtamisesta. Luennoinut Vientikoulutussäätiön vientipäällikköseminaarissa ja vientimarkkinoinjakurssin vientipäällikkö- sekä vientimyyjäläinjoilla 42 tuntia yrityksen kansainvälisestä liiketoimista ja viennin suunnittelusta sekä sen kytkemisestä yrityssuunnitteluun. Luennoinut LIFIMin eri kursseilla 33 tuntia kansainvälisistä markkinointioperaatioista, yrityksen ulkomaisista liiketoimista ja yrityksen kansainvälistymisstrategioista. Esitelmöinyt Kone Oy:n, Paraisten Kalkki Oy:n, Vaisala Oy:n, Oras Oy:n, Philips Oy:n, Coca-Cola Export Corporation'in ym. yritysten järjestämässä tilaisuuksissa kansainvälistyvän yrityksen yrityssuunnittelusta, yrityksen kansainvälistymisstrategioista, kansainvälistyvän yrityksen johtamisesta sekä monikansallisista yrityksistä. Luennoinut samoista teemoista myös JOKO:n kursseilla ja HKKK:n SEV-seminaarissa. Pitänyt alustuksia suomalaisten yritysten ulkomaisista operaatioista ja ulkomaisten sekä monikansallisten yritysten operaatioista Suomessa ja FIBO-projektista näiden operaatioiden tutkijana mm. Rakennusurakoitsijaliiton, Licensing Executive Society'n, EVAFin ja Kone Oy:n järjestämässä tilaisuuksissa. Toiminut vientimarkkinoinnin, kansainvälisten operaatioiden ja johtamisen sekä kokonaisvaltaisen yrityssuunnittelun asiantuntijana yrityksissä.

Julkaisut:

FIBO-projektin toiminta-ajatus, päämäärät ja toimintaperiaatteet sekä valmistuneet ja työnalla olevat tutkimukset, Helsinki 1977, 7 s.

FIBO tutkii suomalaisten yritysten kansainvälistä toimintaa, Vienti-Instituutti 1976/2 3 s.

MANNINEN, JOUKO:

Rationalisointiliiton tutkintolautakunnan jäsen sekä ylemmän rationalisointitutkinnon "Tilastomatematiikka"-osan tenttaattori.

Osallistunut Mathematical Programming Society'n järjestämään IX kansainväliseen symposiumiin Budapestissa 23.—27.8.1976 sekä Euro II operaatiotutkimuskongressiin Tukholmassa 29.11.—1.12.1976.

Saanut Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan ritarimerkin 6.12.1976.

Julkaisut:

Luentoja pelien teoriasta, 2. painos. 89 s. Helsinki 1976.

MATTILA, SAKARI:

Antanut asiantuntijalausannon hakijain tieteellisestä pätevyyydestä seuraavia virkoja täytettäessä: Vaasan kauppakorkeakoulun talousmatematiikan professorin virka, Svenska handelshögskolanin tilastotieteen professorin virka, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan sovelletun matematiikan lehtorin virka.

MAURANEN, TIMO:

M-tietokeskus Oy, Helsinki, toimitusjohtaja.

Rastor-instituutti, luennoitsija, Markkinointi-instituutti, opettaja.

Karjalan Sivistysseura ry, sihteeri.

Tutkimusmatka Ruotsiin ja Tanskaan toukokuussa 1976.

MÖLLER, KRISTIAN:

Esitelmöinyt European Institute for Advanced Studies in Management'in Marketing Models Workshopissa Brysselissä 4.—5.3.1977 aiheesta "Uncertainty and information in consumers' choice behavior". Luennoinut Posti- ja lennätinhallituksen johtamistaidon kursseilla 27.10. ja 23.11.1976.

Julkaissut:

Uncertainty in consumers' choice behavior: A suggestion of a model and its operationalization. 16 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1977. Hki 1977.

NENONEN, A. V.:

Suomen Pankin kirjeenvaihto-osaston päällikkö.
Kotimaisten kielten tutkintolautakunnan jäsen, jonka alana on talouselämän tuntemus.

NISSILÄ, JUHA:

Pitänyt European Institute for Advanced Studies in Management-instituutin Finance Workshop'issa Brysselissä 21.1.1977 alustuksen aiheesta "Effect of Diversification on Stability of Earnings and Return-Variability Relationship in a Multicompany."
Pitänyt Nordic Management Boardin kongressissa Oslolla 10.2.1977 alustuksen aiheesta "Evaluation of Stabilizing Effects of Profit Centers."
Luennoin Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen ja Insinöörijärjestöjen koulutuskeskuksen seminaareissa.
Toiminut konsulttina ja tilintarkastajana eräissä yrityksissä.

Julkaissut:

Tulosityksiköt yrityksen suhdannevaihteluiden tasoittajina, Tehokas Yritys 10/1976.
Case: Lama Puunjalostuksessa. Suomen Casekirjasto, 3—76. O18-Fin
(& Kari Asp): Tulojen ja menojen jaksottamisesta tulosityksiköiden tarkkailulaskelmissa. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2/1977.

PASANEN, JORMA:

Forssan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja. Forssan seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsen.
Käsi- ja Pienteollisuusliiton tarkastusmestari. Forssan Seudun Kiinteistöyhdistys ry:n hallituksen jäsen. Forssan Seudun Puhelin Oy:n hallintoneuvoston puheenjohtaja.

PEITSO, JUKKA:

SYP:n ulkomaansihteeristön kamreeri. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan jäsen. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.
Toiminut opetusministeriön määräyksestä valantehneistä kielenkääntäjistä annettujen asetusten edellyttämän portugalilaisen kielen tutkintolautakunnan puheenjohtajana.
Suomalais-Portugalilaisen Kauppayhdistyksen, Suomalais-Espanjalaisen Kauppayhdistyksen ja Suomalais-Brasilialaisen Kauppayhdistyksen johtokuntien jäsen.

PIHKALA ERKKI:

Määrätty valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan jäseneksi vuosiksi 1977—1979.
Helsingin yliopiston talous- ja sosiaalhistorian dosentti sekä Turun Kauppakorkeakoulun kansantaloustieteen, erityisesti historiallisen taloustieteen dosentti.
Taloushistoriallinen Yhdistys ry:n sihteeri. Tieteen keskustoimikunnan asettaman Suomi 2. maailmansodassa tutkimusprojektin jäsen.
Espoon Hanasaarella 24.—26.5.1976 pidetyn XII Pohjoismaisen historian metodikonferenssin puheenjohtaja.

Julkaissut:

Taloushistoria aineena ja Kauppakorkeakoulussa, 12 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1976.

Synpunkter från tidigare periodiseringsdiskussioner, Supplerande bidrag, 3 s. Teoksessa Studier i historisk metode 11. Historisk förändring. Oslo 1976.

Kirja-arvosteluja ja keskustelupuheenvuoroja Kansantaloudellisessa Aikakauskirjassa, Historisk Tidskrifter för Finland'ssa ja The Scandinavian Economic History Review'ssa.

PITKÄNEN, EERO:

Osallistunut International Institute of Administrative Sciences -järjestön Euroopan ryhmän (European Group of Public Administration, EGPA) konferenssiin Tampereella 28.8.—3.9.1976 uusien menetelmien ja tekniikkojen käyttöönottoa julkishallinnossa käsitelleen työryhmän moderaattorina.
Luennoin julkisten organisaatioiden suunnitteluun ja laskentatoimeen, kustannushyötyanalyysiin ja yritysten yhteiskunnallisten vaikutusten selvittämiseen liittyvistä kysymyksistä mm. Valtion koulutuskeskuksen, Rationalisointiliiton ja Ekonomiliiton järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

Julkaissut:

Yrityksen yhteiskunnallinen laskentatoimi. 25 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1976.
Laskentatoimi yrityksen ja julkisen vallan vuorovaikutuksen kannalta. 14 s.
Luku 6 teoksessa Johdatus laskentatoimeen, kirjoittaneet Laskentamiehet. Joensuu 1976.
Le système finlandais de planification, d'élaboration et de contrôle de l'exécution de budget de l'Etat. 6 s. RCB — Bulletin interministeriel pour la rationalisation des choix budgétaires. 26/1976.

PREPULA, EERO:

Luennoin Helsingin yliopiston farmasian laitoksella liiketalouden kurssin ja Mikkelin kesäkauppakorkeakoulussa liiketaloustiede: laskentatoimen esikurssin.
Yliopiston Farmasiakunta ry:n tilintarkastaja.
Luennoin eri koulutustilaisuuksissa yleisen ja operatiivisen laskentatoimen perusteista sekä rahoitussuunnittelusta.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Liikearkistoyhdistys ry:n koulutustoimikunnan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen, Kauppateieteellisen Yhdistyksen johtokunnan varajäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.
Luennoin Liikearkistoyhdistys ry:n, Merkonomiliitto ry:n, Suomen Kirjallisuuspalvelun Seuran ym. yhteisöjen koulutustilaisuuksissa.
Osallistunut European Institute for Advanced Studies in Management-nimisen järjestön seminaariin, jonka aiheena oli "Management of Temporary and Informal Systems", Aix-en-Provence'issa Ranskassa 23.5.—25.5.1977.

Julkaissut:

Liikearkistoalan koulutusnäkömät, Liikearkisto 2/1976, 5 s.
Arkistotoimen virallistaminen arkistokäsikirjan avulla, Liikearkisto 3—4/1976, 3 s.
Hallinto, artikkeli Otavan Suuressa Ensyklopediassa, II/1977, 4 s.
Staff Behaviour, Study of Staff Units and Project Groups in the Structure and Process of Organization, Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-17, Helsinki 1977, 176 s.

RUOKONEN, KYLLIKKI:

Suomen tieteellisen kirjastoseuran opintomatkatuimikunnan puheenjohtaja. International Federation of Library Associations Subsection of Social Science Libraries johtokunnan jäsen.
Tietojenkäsittelyliitto ry:n "ATK-tietopalvelun välineet" työryhmän puheenjohtaja.

Osallistunut IFLA'n 42. yleiskokoukseen Lausannassa sekä tehnyt opintomatkan International Labour Office'n, Geneve ja Rationalisierungskuratorium der Deutschen Wirtschaft'in, Frankfurt a.M. kirjastoihin 22.8.—4.9.1976. Opintomatka Puolan tieteellisiin kirjastoihin Puolan tiedeakatemian apurahalla 20.9.—11.10.1976. Esitelmöinyt NordDATA 76 -konferenssissa 2.6.1976, Valtion koulutuskeskuksen teemapäivänä 28.5.1976 aiheesta "Aikakauslehtikierto", Informaatiopalvelun kursseilla 20.11.1976 aiheesta "Taloustieteiden informaatiopalvelukeskukset", Valtion koulutuskeskuksessa 28.1.1977 aiheesta "Informaatiopalvelun perustaminen", Yritys- ja tutkimuslaitoskirjastojen henkilökunnan jatkokursseilla 2.2.1977 aiheesta "Taloustieteelliset tiedonlähteet" sekä IX Informaatiopalvelun kursseilla 1.4.1977 aiheesta "ATK-alan tiedonlähteistä."

Julkaissut:

(& M. Leikas ym.) ATK-alan tietopalvelun välineet. Hki 1976. 101 s.
Survey of needs for and use of information among ADP people. Julkaisussa NordDATA 76. Hki 1976. s. 1356—1362.
Directory of economic libraries in Scandinavia. Hki 1976. 105 s.
Puolan tiedeakatemian kirjastolaitos. Signum 1976:10. s. 149—150.
Yhteiskuntatieteellinen tietokeskus Ranskassa. Signum 1975:10. s. 162—163.
Data bases in the fields of economic and business sciences: some comparisons. Tidskrift för dokumentation 1976:3, s. 45—48.
Kirja-arvostelu: Vernon, K.D.C. The use of management and business literature. Tidskrift för dokumentation 1976:6, s. 117.

RUUHELA, REIJO:

Vaasan kauppakorkeakoulun liiketaloustiede I:n professori. Asiantuntijana Tampereen yliopiston yrityksen taloustieteen professorin virkaa ja Jyväskylän yliopiston yrityksen taloustieteen dosentin tointa täytettäessä.
Osallistunut European Institute for Advanced Studies in Management-nimisen instituutin järjestelmään seminaariin "Workshop on Comparative Accounting" Brysselissä 31.5.—1.6.1976. Osallistunut Suomalais-neuvostoliittolaiseen taloustieteen symposiumiin Helsingissä 19.—20.4.1977, jossa alustus aiheesta "Yrityksen investoinnit, kasvu ja rahoitus Suomen institutionaalisissa puitteissa ja pääomien allokoituminen".

Julkaissut:

Varastovaraus houkuttelee kasvuun ja kannattavuuteen. Talouselämä 17/1976.
Artikkeleita Vasabladetissa ja Vaasassa mm. 14.1.1977 eräiden kustannusyhtiöiden kasvusta, kannattavuudesta ja rahoituksesta.

SAARIO, HILKKA:

Opintomatka Englantiin ja Skotlantiin touko-kesäk. 1976

SAARSALMI, MEERI:

Korkeakoulun edustaja Keskuskauppakamarin kauppapetuslautakunnassa, jonka korkeakoulujaostossa varapuheenjohtaja ja alustus HKKK:n tutkinnonuudistuksesta.
Väestöntutkimuslaitoksen tutkimustoimikunnan jäsen. Opetusministeriön asettaman valan-
tehtäiden kielenkääntäjien tutkintolautakunnan (englannin kieli) talouselämän tuntijan varamies. Kansaneläkelaitoksen lääkekorvauslautakunnan varajäsen.
Suomen Akateemisten Naisten Liiton jäsenistö- ja lakiasiain komitean ja Helsingin Akateemiset Naiset ry:n neuvottelukunnan jäsen. Professoriliiton liittovaltuuston varajäsen.
Osallistunut 15. pohjoismaiseen markkinointikongressiin Helsingissä 19.—20.5.77.

Julkaissut:

Markkinoinnin tutkiminen. HKKK:n opetusmoniste n:o 59. Hki 1976. 57 s.
Response of Marketing Management to Consumerism's Challenges.
Liiketaloudellinen Aikakauskirja 26 (1977):2, s. 232—242.
Markkinoinnin tutkimisen opetuksesta HKKK:ssa. Tutkimusidea 77, toukokuu 1977.

SALMI, TIMO:

Julkaissut:

(& Veikko Jääskeläinen & Yrjö Wasiljeff) International Capital Market Segmentation in the Face of Joint Operating and Capital Budgeting Decisions of Multinational Firms. 28 s. European Institute for Advanced Studies in Management: Working paper 76—23, Brussels, May 1976.
Ulkomaan rahan määräisten tase- ja tulostietojen kääntämisestä yrityksen laskentatoimissa. 98 s. Helsinki 1976.
Multiperiod Production and Financial Planning with Two-Stage Linear Programming. 23 s. Liiketaloudellinen aikakauskirja 4/1976. Hki 1976.
(& Timo Raunio) HP 3000 LP. Lineaarisen optimoinnin ratkaisujärjestelmä. 26 s. Hki 1976.
Monikansallinen yritys ja lineaarinen optimointi, täydennysosa. 2. uusittu p. 100 s. Hki 1976.
Liiketaloudellisia FORTRAN ohjelmointitehtäviä. 118 s. Hki 1977.

SALO, EIJA:

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kurssilla 1976—77. Luennoinut liike- ja talouselämän kielestä Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen järjestämässä englannin kielen sihteeriseminaareissa 1976.
Opintomatka Englantiin kesällä 1976.
Helsingin kauppakorkeakoulun hallituksen ja kielten laitosneuvoston jäsen vuoden 1977 alusta.
Helsingin Kauppakorkeakoulun lehtorit r.y.:n hallituksen jäsen, varapuheenjohtaja loka-kuusta 1976.

TAINIO, RISTO:

Julkaissut:

Determinants of labour turnover in a firm, Helsinki 1977, 200 s.
Research on the factors associated with the propensity to stay in an organization, Helsinki 1977, 53 s.

TELARANTA, K.A.:

Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.
Suomen vakuutusyhtiöiden keskusliiton ja Elinkeinohallituksen yhteisesti asettaman vakuutuslautakunnan puheenjohtaja. Lääkemainonnan valvontakunnan puheenjohtaja. Teknoken-
mian liiketapavalvontakunnan puheenjohtaja. Vakuutusalan liiketapaneuvoston varapuheenjohtaja. KOP:n Erottajan konttorin valvoja. Eräiden yhtiöiden hallituksen jäsen.
Pelastakaa Lapset r.y.:n hallituneuvoston puheenjohtaja. Mannerheimin lastensuojeluliiton liittoneuvoston jäsen. Lasten Päivän säätiön valtuuskunnan jäsen.
Pitänyt Liikesivistysrahaston Rauman aluetoimikunnan 7.3.1977 pidetyssä kokouksessa esitelmän aiheesta "Osakeyhtiön toimitusjohtaja hallituksen osakeyhtiölakia koskevan esityksen mukaan" ja Suomen Vakuutuslakimiesten yhdistyksen 17.2.1977 pidetyssä kokouksessa aiheesta "Arvopapereista".

Julkaissut:

Kauppa-agentti ja myyntimies kauppaedustajana. Vammala 1977, 211 s.
Kauppa-agentin goodwill-korvauksesta. Defensor legis, 1977, 8 s.

UUSITALO, LIISA:

Kulutustuottoimikunnan jäsen. Valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan nuorempi tutkija.

Esitelmä pohjoismaisessa yhteiskuntatieteellisessä kuluttajatutkimusseminaarissa 4.—8.10.1976 aiheesta "Konsumentinformation som förutsättning för och formare av behovstillfredsställelsen". Alustus kuluttajaneuvoston seminaarissa 29.12.1976 aiheesta "Informaatiopolitiikka kuluttajapolitiikan osana".

Julkaissut:

Konsumtionsstilen som en del av levnadssättet. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-22/1977, 39 s.

Kuluttajainformaatio tarpeentyydytyksen edellytyksenä ja sen muotoutumiseen vaikuttavana tekijänä. Elinkeinohallitus, kuluttaja-asiain osaston julkaisuja B:1/1976, ss. 26—41.

Kuluttajapolitiikan tavoitteet muissa maissa. Osa I: Yhdysvallat ja Keski-Eurooppa, 54 s. ja Osa III: Yhteenvedo, 10 s. Kuluttajaneuvoston tutkimuksia 1976.

VAISTO, ERKKI:

Luotsikirjaston kirjastonhoitaja, Suomen kirjastoseuran ja Suomen kirjastovirkailijat ry:n tilintarkastaja. Liikuntatieteellinen tutkimus Suomessa-julkaisun toimituskunnan jäsen.

Osallistunut Tieteellisten kirjastojen virkailijat ry:n järjestämään opintomatkaan Tšekkoslovakian kirjastoihin 5.—13.9.1976, Tieteellisten kirjastojen kirjastonhoitajapäiville Helsingissä 1.—2.10.1976 sekä Suomen kirjastojen harjoittelunohjaajien kokoukseen Tampereella 13.12.1976.

Esitelmöinyt bibliografioista Kouvolan kesäyliopistossa 18.6.1976, Suomen kirjallisuuspalvelun seuran IX informaatiopalvelun kurssilla 14.10.1976 sekä Helsingin yliopiston maataloustieteen opiskelijoille 9.2.1977. Antanut kirjasto-opetusta Tie- ja vesirakennushallituksen piirien kirjastonhoitajille 23.3.1976.

Julkaissut:

Bibliografia. Otavan suuri ensyklopedia I. s. 606—607. Hki 1976.

VIERIKKO, ERKKI:

Toiminut edelleen valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain edellyttämän espanjankielen tutkintolautakunnan varapuheenjohtajana sekä Keskuskaupakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsenenä.

Valittu elok. 1976 Cáceresissa (Espanja) Euroopan Espanjankielen Opettajien Liiton varapuheenjohtajaksi. Johtanut liiton Münchenissä marraskuussa 1976 järjestämän kollokvion kokouksia sekä pitänyt sen Villeneuve sur Lot'ssa (Toulouse) huhtikuussa 1977 järjestämässä kollokviossa esitelmän aiheesta "Monikielinen Eurooppa ja sen kommunikaatio-ongelmat." Pitänyt Suomi-Meksiko-Yhdistyksessä kaksi esitelmää atsteekkifilosofiasta.

Antanut espanjankielen alkeisopetusta Vientikoulutussäätiön järjestämällä vientimarkkinointijakursseilla sekä Outokumpu Oy:n TEVI:n virkailijoille järjestetyillä kielikursseilla.

Julkaissut:

(& Marjut Kynäslähti-Vierikko) Espanjankielen yhdistetty alkeis- ja lukukirja sekä kielioppi *Alegría y Sol*, 276 s. Hki 1977.

Espanjan kieltä ja kulttuuria käsitteleviä artikkeleita, Otavan Suuri Ensyklopedia, Hki 1976, 77.

v. WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Valtakunnallisen kielikeskuksen johtokunnan varajäsen 1.9.1976—. Antanut Vientikoulutussäätiön vientimarkkinointikoulutuksessa saksan kielen opetusta 5 vt. syys- ja kevätlukukaudella. Toiminut opettajana Suomen Ekonomiliiton järjestämässä saksan kielen seminaarissa 7.—10.12.1976.

Järjestänyt Erlangen-Nürnbergin yliopiston taloustieteellisessä tiedekunnassa "Finnen-seminar zur deutschen Sprache und Wirtschaft" 4.6.—12.6.1977 sekä toiminut sen opettajana. Tutustunut AV-näyttelyyn Tampereella 2.—3.11.76.

Suomalais-Saksalaisten yhdistysten katto-organisaation pj. 1.5.73—. Helsingin Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen toiminnanjohtaja 1.3.1975—.

Julkaissut:

Joukko taloudellisia ja muita käännöksiä.

VIRTANEN, KALERVO:

Keskuskaupakamarin tilintarkastajatutkintovaliokunnan jäsen. Luentoja laskentatoimen eri aiheista eri yhteisöjen koulutustilaisuuksissa. Tilintarkastajana eräissä yrityksissä.

Julkaissut:

Luku 3 Yrityksen kannattavuus teoksessa *Johdatus laskentatoimeen*, kirjoittaneet Laskentamiehet, Joensuu 1976, 20 s.

(Toim.) Laskentatoimi: Talouden hallinnon artikkelikokoelma, HKKK:n julkaisuja C:45, Jyväskylä 1977, 271 s.

VOIPIO, JAAKKO:

Helsingin kauppakorkeakoulun muutoksenhakulautakunnan jäsen. Kirkko ja valtiokomitean pysyvä asiantuntija. Kunnallisverotoimikunnan jäsen ja varapuheenjohtaja. Kansainvälisten yritysten verotustoimikunnan jäsen.

Antanut Helsingin yliopiston oikeustieteelliselle tiedekunnalle lausunnon kahden hakijan pätevydestä kunnallisoikeuden ja kunnallistalouden professorinvirkaan. Helsingin yliopiston finanssioikeuden dosentti.

Suomen Yhdyspankin Espoo-Tapiontori konttorin valvoja. Ottanut osaa Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston veroseminariin "Personbeskattningen i högskattesamhället" 14.—15.10.1976 Rørosissa Norjassa. Esitelmöinyt Verovirkailijain Liitto ry:n ja Verotus-lehden vero-opintopäivillä 18.—19.10.1976, Tehokkaan tuotannon tutkimussäätiön Tilinpäätäjän päivänä 30.11. ja 7.12.1976, Kirjanpito toimistojen Liitto ry:n tili- ja veropäivillä 14.1.1977, Lakimiesliiton koulutuskeskuksen kursseilla "Yritysverotus" 19.1.1977, Ekonomisäätiön koulutuskeskuksen kursseilla Verotus 1976—77 9.11.1976, Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Tampereen osastossa ja Helsingin kauppakorkeakoulun hallintoelinten jäsenten koulutustilaisuudessa.

Julkaissut:

Valittamisesta yliopistojen ja korkeakoulujen hallinnossa. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-16, XI + 147 s. Hki 1977.

Palveluliikkeiden vaihto-omaisuudesta, 9 s., Verotus 1977/1.

Arvostelu Edward Anderssonin kirjasta *Tulo- ja varallisuusverolaki*, 13 s., Lakimies 1976.

Ovatko EVL:ssä mainitut varaukset sidottuja alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa, 8 s., Verotus 1977/3.

v. VOLBORTH, DOROTHEA:

Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen.

Julkaissut:

Venäjän kielen johdantokurssi, 2 p., 125 s.

VOUTILAINEN, EERO:

Luennoinut henkilöstöhallintoon ja organisaation kehittämiseen liittyvistä asioista Ekonomisäätiön Koulutuskeskuksen, Valtion koulutuskeskuksen, Kaupunkiliiton, Tietomiehen ym. yhteisöjen järjestämissä koulutustilaisuuksissa. Toiminut Liikkeenjohdon konsulttina. Jäsenenä keskiasteen kaupallisen koulutuksen Liiketoimintajaoksessa.

VUORINIEMI, JORMA:

Korkeakoulujen kielikeskuksen johtokunnan jäsen 1.9.1976—. Valtion humanistisen toimikunnan kielten jaoston jäsen 31.12.1976 asti. Tampereen yliopiston valtuuston jäsen 31.12.1976 asti. Svenska handelshögskolanin suomen kielen lehtorin viran (opetusnäytteen) asiantuntija huhtikuussa 1977. Suomen Sovelletun Kielitieteen Yhdistyksen (AFinLA:n) varapuheenjohtaja maaliskuuhun 1977. Rastor-instituutin Kielitieteen päivillä 16.2.1977 luento aiheesta "Poikkeavakielisten viestien perillemenosta." Sananjalka-aikakauskirjassa arvostelu Terho Itkosen teoksesta "Näillä näkymin." 9 s.

VUORISTO, KAI-VEIKKO:

Helsingin yliopiston kulttuurimaantieteen dosentti. Suomen Maantieteellisen Seuran sihteeri ja hallituksen jäsen. International Geographical Unionin (IGU) Suomen kansalliskomitean jäsen. Haja-asutusalueiden suunnitteluseuran valtuuskunnan jäsen. Suomen teiden historia-toimikunnan jäsen (Suomen Tieyhdistyksen asettama toimikunta). Aikakauskirjan "Terra" toimitusneuvoston jäsen. Teossarjan "Suomenmaa" (WSOY) neuvottelukunnan jäsen. Suomen Matkailuliiton Tietopankin johtoryhmän jäsen. Suomen Kartaston liikenne- ja matkailutyöryhmän jäsen. Matkailualan opetussuunnitelmatoimikunnan korkeakoulujaoston jäsen.

Tehnyt Suomen ja Romanian väliseen asiantuntijavaihtosopimukseen liittyvän tutkimusmatkan Romaniaan lokak. 1976 sekä opintomatkan Sisiliaan kesäk. 1976. Johtanut Suur-Helsingin aluerakennetta esittelevän retkeilyn 26.4.1977.

Esitelmöinyt Teknillisessä korkeakoulussa liikennetekniikan ns. vaihtuvalla kurssilla opetusjakson "Liikennereitit ja -verkot talousmaantieteen tutkimuskohteina" maalisk. 1977.

Julkaissut:

Suomen Maantieteellisen Seuran vuosikertomus Terrassa. Maantieteen dia-sarjoja teksteineen (WSOY).

Tieverkko talousmaantieteellisenä elementtinä. 60 s. Suomen teiden historia II, Lahti 1976.

Artikkelit "Liikenne" ja "Matkailu" teoksessa Maat ja kansat III (Suomi), 1977.

Artikkeleita Encyclopedia Fenniassa (Otava), 1977.

Tieverkot talousmaantieteen tutkimuskohteina, 4 s. Tie ja Liikenne 47, 1977.

ÄIJÖ, TOIVO:

Vientikoulutussäätiön tutkimuspäällikkö. Vientikillan johtokunnan puheenjohtaja.

Tutkimusmatkat Yhdysvaltoihin touko-kesäkuussa 1976 ja tammikuussa 1977. Toiminut

luennoitsijana mm. Vientikoulutussäätiössä, Johtamistaidon opistossa, Svenska handelshögskolanissa, Vaasan Kauppakorkeakoulussa sekä PRODEC-kursseilla.

Julkaissut:

Ulkomaankaupan termit. Vientikoulutussäätiön julkaisu N:o 10 (toimittajana), Helsinki 1975.

Vientitapahtuman vaiheet, Vientikoulutussäätiön julkaisu N:o II, Helsinki 1975.

Useita artikkeleita Vienti-Instituutti-lehdessä.

Kirja-referaatti Rastor Instituutin yritysjohdon kirjapalvelulle.

V Tilastollisia tietoja

Korkeakoulun varsinaisia oppilaita ovat:

1. ne, jotka ovat korkeakoulun oppilaita kirjoitettuna opiskellakseen ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten;

2. ne, jotka ovat korkeakoulussa opiskeleviksi kirjoitettuna harjoittaakseen opintoja kauppatieteiden kandidaatin tai lisensiaatin tutkinnon taikka tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamista varten.

Ylimääräinen oppilas saa seurata luentoja ja harjoituksia sekä suorittaa arvosanoja, joista hän voi myös saada todistuksen.

Varsinaisiksi oppilaita ekonomin tutkintoa varten haki 1976 4156 henkilöä, joista hyväksyttiin 570. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 556 opiskelijaa.

Kertomusvuonna on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 4400 opiskelijaa, joista

	I vsk v. 1976 al.	II vsk v. 1975 al.	III vsk v. 1974 al.	Yhteensä	Aikais. aloittan.	Kaik- kiaan
Ekon. tutk. suor.	556	536	542	1 634	927	2 561
Akat. siht. tutk. suor.	—	10	15	25	90	115
	556	546	557	1 659	1 017	2 676
Kand. tutk. suor.						1 724
						4 400

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä lukuvuoden alussa

	I vsk 1976		II vsk 1975		III vsk 1974		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Miehiä	325	19,59	298	17,96	299	18,02	922	55,58
Naisia	231	13,92	248	14,95	258	15,55	737	44,42
Yhteensä	556	33,51	546	32,91	557	33,57	1 659	100,00

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä

	I vsk 1976		II vsk 1975		III vsk 1974		Aikais. aloittan.		Yhteensä		Yht.
	ek	as	ek	as	ek	as	ek	as	ek	as	
Syyslk:n 1976 al.	556	536	10	542	15	927	90	2 561	115	2 676	
Uudell. kirj. hyv.	—	—	—	—	—	+ 10	+ 4	+ 10	+ 4	+ 14	
Uusia hyväksytyt	—	—	—	+ 2	—	—	—	+ 2	—	+ 2	
*)	—	+ 1	- 1	+ 1	- 1	+ 5	- 5	+ 7	- 7	—	
***)	—	—	—	—	—	- 1	+ 1	- 1	+ 1	—	
****)	—	—	—	—	—	+ 3	—	+ 3	—	+ 3	
*****)	—	—	—	—	—	+ 4	—	+ 4	—	+ 4	
Valmistuneet ./.	—	- 7	—	105	- 2	273	- 40	385	- 42	427	
Keskeyttäneet ./.	—	- 5	—	- 9	—	- 64	- 10	- 78	- 10	- 88	
Lukuvuoden lopussa	556	525	9	431	12	611	40	2 123	61	2 184	

*) akat. sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

***) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat. sihteerin tutkintoa

*****) KTK-tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

*****) valmis akat. siht., alkanut suorittaa ekonomin tutkintoa

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden kotipaikka

	I vsk 1976		II vsk 1975		III vsk 1974		Yhteensä	
	Lukum.	%	Lukum.	%	Lukum.	%	Lukum.	%
Ulkomaat	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Helsinki	232	41.7	226	41.8	240	43.6	698	42.4
Muu Uudenmaan lääni	154	27.7	143	26.4	134	24.4	431	26.1
Turun ja Porin lääni	14	2.5	22	4.1	11	2.0	47	2.9
Ahvenanmaan lääni	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Hämeen lääni	41	7.4	43	8.0	49	8.9	133	8.1
Kymen lääni	35	6.3	24	4.4	37	6.7	96	5.8
Mikkelin lääni	20	3.6	14	2.6	12	2.2	46	2.8
Pohjois-Karjalan lääni	7	1.3	7	1.3	9	1.6	23	1.4
Kuopion lääni	12	2.2	11	2.0	15	2.7	38	2.3
Keski-Suomen lääni	7	1.2	11	2.0	18	3.3	36	2.2
Vaasan lääni	9	1.6	10	1.8	6	1.1	25	1.5
Oulun lääni	19	3.4	16	3.0	12	2.2	47	2.9
Lapin lääni	6	1.1	14	2.6	7	1.3	27	1.6
Yhteensä	556	100.0	541	100.0	550	100.0	1 647	100.0

Ekonomin tutkintoa suorittavat

	I vsk 1976 aloittaneet			II vsk 1975 aloittaneet			III vsk. 1974 aloittaneet			Kaikkiaan					
	P	%	T	%	T	%	P	%	T	%	T	%	Yht.		
Syyslukuk. 1976 alussa	325	58,45	231	41,55	556	44,40	299	55,17	243	44,83	922	56,43	712	43,57	1 634
Uusia hyväksytyt	—	—	—	—	—	—	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 2
* Valmistuneet ./.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 2
Keskeyttäneet ./.	—	—	—	—	—	—	- 5	- 48	- 57	- 105	- 62	- 50	- 7	- 112	- 14
Kevätlukuk. 1977 lopussa	325	58,45	231	41,55	556	44,57	291	55,22	193	44,78	854	56,48	658	43,52	1 512

* akat. siht. tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

Akateemista sihteerin tutkintoa suorittavat

	II vsk 1975 aloittaneet		III vsk 1974 aloittaneet		Kaikkiaan	
	T	%	T	%	T	%
Syyslukuk. 1976 alussa	10	100	15	100	25	100
* Valmistuneet ./.	- 1		- 1		- 2	
Lukuvuoden lopussa	9	100	12	100	21	100

* akat. sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden vanhempien ammatti ammattiryhmien mukaan

	I vsk 1976		II vsk 1975		III vsk 1974	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Teknillinen ja luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen, humanistinen ja taiteellinen työ	125	22.5	119	22.0	140	25.4
Hallinnollinen, tilinpidollinen ja konttoritekniikka	133	24.0	123	22.8	117	21.3
Kaupallinen työ	56	10.1	56	10.4	47	8.5
Maatalous- ja metsätyö, kalastusala	76	13.7	79	14.6	88	15.9
Kaivos- ja louhintatyö	0	0.0	1	0.2	0	0.0
Kuljetus- ja liikennetyö	35	6.3	33	6.2	41	7.5
Teollinen työ, koneenhoito yms.	57	10.2	79	14.5	75	13.7
Palvelutyö	19	3.3	16	2.9	13	2.4
Muualla luokittelematon työ ja työvoima	55	9.9	35	6.4	29	5.3
Yhteensä	556	100.0	541	100.0	550	100.0

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden
vanhempien ammatti sosiaalisemaryhmien mukaan**

	I vsk 1976		II vsk 1975		III vsk 1974	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Ylemmät toimihenkilöt ja heihin verrattavat yrittäjät	196	35.3	203	37.5	199	36.2
2. Alemmat toimihenkilöt ja pienyrittäjät	155	27.9	145	26.8	150	27.3
3. Ammattitaitoiset työntekijät	74	13.3	92	17.1	87	15.8
4. Ammattitaidottomat työntekijät	13	2.3	15	2.7	15	2.7
5. Maanviljelijät, kalastajat, eläinten kasvattajat, puutarhurit	69	12.4	71	13.1	83	15.1
6. Tuntematon	49	8.8	15	2.8	16	2.9
Yhteensä	556	100.0	541	100.0	550	100.0

Kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavat

	M	N	Yhteensä
Kirjoissa syyslukukauden 1976 alussa	859	865	1 724
Uusia hyväksytyt	211	221	432
Uudelleen kirjoihin hyväksytyt	36	30	66
Uudelleen KTK-tutkintoon hyväksytyt	—	1	1
Valmistunut ./.	1 106	1 117	2 223
Valmistunut ./.	67	52	119
Keskeyttänyt ./.	113	127	240
KTK-tutkinnosta ek-tutkintoon ./.	—	3	3
Kirjoissa kevätlukukauden 1977 lopussa	926	935	1 861

Opiskelijoiden lukumäärä

Kesäkuun 14 päivänä 1976 päättyneen hakuaajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaisiksi ekonomin tutkintoa varten pyrki 4 154 henkilöä, joista ylioppilastutkinnon suorittaneiden ryhmässä 3 468, ylioppilastutkintoa suorittamattomien ryhmässä 403 ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden tai muussa korkeakoulussa opiskelevien ryhmässä 283 henkilöä sekä lisäksi 2 ulkomaalaista.

Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 556 opiskelijaa. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 2 184 edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 2 120.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 499 henkilöä, joista ekonomeja 388, akateemisen sihteerin tutkinnon suorittaneita 24 ja kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneita 14 sekä ulkomailla perustutkinnon suorittaneita 6. Lukuun sisältyy lisäksi 66 opiskelijaa, jotka keskeytyksen jälkeen ovat ilmoittautuneet uudelleen korkeakoulun kirjoihin sekä 1 opiskelija, joka suorittuaan välillä toisen perustutkinnon on ilmoittautunut uudelleen kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa suorittamaan. Ekonomin, akateemista sihteerin ja kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 4 045. Lukuvuoden päättyessä kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli 1 861, edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 1 724.

Ylimääräiseksi oppilaisiksi on hyväksytty 57 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 385 ja akateemisen sihteerin tutkinnon 42 sekä kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon 119 opiskelijaa.

Opetushenkilökunta, viran- ja toimenhaltijat 31.5.1977

Professorit	18	Keskushallinto	28
Ylim.professori	1	Kirjasto	31
Apulaisprofessorit	13	Laitokset	20
Yliassistentit	8	Johtamiskoulutus	3
Yp.lehtorit	23	Huolto- ja käyttö-	
Ap.lehtorit	18	henkilökunta	17
Tp.lehtorit	4	Siivoojat	24
Assistentit	36	Viran- ja toimenhaltijat yht.	123
Tutkijat	9		
Tuntiopettajat	56		
Opetushenkilökunta yht.	186		

VI. Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppatieteiden tohtorin opinnäytteet

KTL *Risto Tainion* väitöskirja "Determinants of Labour Turnover in a Firm" tarkastettiin julkisesti maaliskuun 18 päivänä 1977. Opetus- ja tutkimusneuvoston määräämänä vastaväittäjänä toimi professori Oiva Laaksonen ja kustoksena professori Aarni Nyberg. KTL Tainio on saanut todistuksen tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamisesta toukokuun 27 päivänä 1977.

KTL *Timo Airaksisen* väitöskirja "A Dynamic Model of Interrelated Demand for Capital and Labour" tarkastettiin julkisesti maaliskuun 25 päivänä 1977. Opetus- ja tutkimusneuvoston määräämänä vastaväittäjänä toimi apulaisprofessori Pentti Vartia Helsingin Yliopistosta ja kustoksena professori Arvi Leponiemi. KTL Airaksinen on saanut todistuksen tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamisesta toukokuun 27 päivänä 1977.

KTM *Markku Lahdenpään* väitöskirja "Multiple Criteria Decision Making with Empirical Study on Choice of Marketing Strategies" tarkastettiin julkisesti kesäkuun 3 päivänä 1977. Opetus- ja tutkimusneuvoston määräämänä vastaväittäjänä toimi apulaisprofessori Uolevi Lehtinen ja kustoksena professori Veikko Leivo.

Kauppatieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

Aejmelaeus Paul Elias, *09.04.52, KTK 24.05.76, oikeustiede; ekonomi 1973
Aho Hanna Maria, *11.10.51, KTK 31.05.76, taloushistoria; ekonomi 1973
Ahtiluoto Veli Jaakko Mikael, *17.10.50, KTK 01.12.76, kansantaloustiede; ekonomi 1975
Ahtokari Eero Olavi, *31.08.51, KTK 27.01.77, ltt hallinto; ekonomi 1974
Airisto Martti Olli Yrjänä, *21.12.52, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1975
Ala-Ilkka Heikki Salomon, *29.03.52, KTK 17.11.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1975
Ala-Ilkka Tarja-Liisa Tellervo, *31.03.51, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Alamäki Tuomo Olavi, *08.05.52, KTK 15.12.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1975
Al Obaidi Zuhair, *23.12.41, KTK 16.08.76, ltt markkinointi; B.A. (Econ.) 1967
Anttonen Kyösti Matti, *18.07.52, KTK 07.10.76, ltt systeemit; ekonomi 1974
Bindar Olavi Kaarlo Artturi, *29.01.47, KTK 08.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1969
Broas Raili Terttu Anneli, *19.08.51, KTK 22.11.76, ltt hallinto; ekonomi 1974
Brück Heljä Marjukka, *16.09.48, KTK 04.05.77, ltt markkinointi; ekonomi 1973
Englund Tomi Krister, *11.06.54, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1976
Fagerlund Sini Päivikki, *13.06.51, KTK 12.05.77, englantia; akat.siht. 1974
Halttunen Jyrki Juhani, *13.11.52, KTK 17.11.76, kansantaloustiede; ekonomi 1975
Hanni Kalevi Lauri, *20.08.39, KTK 14.06.76, ltt hallinto; ekonomi Tampereen yliop. 1970
Harja Matti Salomon, *10.11.49, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1970

Harju Tapio Henrik, *21.01.53, KTK 08.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Harrela Matti Yrjö Olavi, *02.02.52, KTK 16.05.77, oikeustiede; ekonomi 1973
Hoikkala Kari Asko Sakari, *03.03.47, KTK 14.10.76, kansantaloustiede; ekonomi 1971
Holopainen Heikki Olavi, *04.07.53, KTK 19.05.76, ltt markkinointi; ekonomi 1976
Hämäläinen Aulikki Marjatta, *22.04.53, KTK 14.02.77, talusmaantiede; ekonomi 1975
Ilmakunnas Pekka Jouko Ari, *14.11.52, KTK 10.05.77, kansantaloustiede; ekonomi 1974
Jalava Lea Katri Marketta, *22.04.45, KTK 09.03.77, englantia; kirjeenvaihtaja 1967
Juveni Tuula Marketta, *23.09.51, KTK 05.05.77, kansantaloustiede; ekonomi VKKK 1973
Jäämies Sirkku Helena, *23.01.48, KTK 28.04.77, ltt markkinointi; ekonomi 1970
Kaivola Kalevi Sigurd, *22.03.49, KTK 20.05.77, ltt hallinto; ekonomi 1975
Kallio Riitta Tellervo, *11.06.51, KTK 12.05.77, ltt hallinto; ekonomi 1975
Kangasharju Marja Helena, *21.07.45, KTK 11.05.77, englantia; kirjeenvaihtaja 1968
Karttunen Jouko Tapani, *24.11.49, KTK 18.03.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1973
Karvonen Heikki Ilmari, *12.09.48, KTK 04.05.77, valtio-oppi; ekonomi 1970
Kekki Pirjo Helena, *22.12.50, KTK 18.04.77, ltt markkinointi; ekonomi 1973
Kemiläinen Raili Hillevi, *24.08.46, KTK 03.12.76, oikeustiede; ekonomi Tampereen yliop. 1968
Kihl Merja Ellen, *14.06.54, KTK 25.10.76, talusmaantiede; ekonomi 1976
Kinnunen Juha Martti Edvard, *27.02.52, KTK 08.10.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Kivijärvi Hannu Kalevi, *18.01.51, KTK 12.05.77, ltt systeemit; ekonomi 1976
Kohonen Tenho Toivo Kalevi, *20.07.46, KTK 20.05.77, ltt hallinto; ekonomi 1973
Korolainen Kaija Tellervo, *14.09.51, KTK 14.06.76, ltt systeemit; ekonomi 1974
Kumpulainen Aini Margareta, *16.12.38, KTK 24.01.77, talusmaantiede; ekonomi 1969
Kurko Maija Liisa, *08.05.40, KTK 12.05.77, espanja; kirjeenvaihtaja 1960
Kynäsahti-Vierikko Marjut Regina, *31.07.48, KTK 09.05.77, espanja; akat.siht. 1970
Kähäri Pete-Veikko Juhani, *12.02.51, KTK 16.12.76, ltt hallinto; ekonomi 1974
Kärkäs Tuomo Juhani, *08.01.51, KTK 22.11.76, ltt hallinto; ekonomi 1974
Kääriäinen Jarmo Tapio, *17.02.52, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1975
Laakso Markku Juhani, *20.09.48, KTK 24.05.76, sosiologia; ekonomi 1971
Laipio Timo Antero, *11.09.48, KTK 25.05.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Latvus Arno Achates, *06.11.48, KTK 08.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1972
Lehos Pertti Harri Tapani, *18.01.41, KTK 07.03.77, kansantaloustiede; dipl.ins. 1963
Lehto Juha-Pekka, *03.05.48, KTK 02.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1972
Lehtonen Vilho Juhani, *25.05.50, KTK 22.11.76, ltt systeemit; ekonomi 1973
Lilja Maria Marketta, *29.08.51, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1973
Lindblad Harry Kristian, *22.05.50, KTK 09.02.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1973
Lindblad Kai Olli, *19.06.52, KTK 03.02.77, oikeustiede; ekonomi 1975
Loukia Ismo Kalevi, *16.10.40, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Lovio Heli Marjukka, *06.03.49, KTK 11.05.77, englantia; ekonomi 1971
Lukkarinen Hilka Maria, *23.09.42, KTK 12.05.77, englantia; akat.siht. 1969
Luotonen Eero Ilmari, *24.11.48, KTK 07.10.76, ltt hallinto; ekonomi 1973
Luotonen Esa Kalervo, *24.11.48, KTK 02.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Lötjönen Eila Kyllikki, *05.11.34, KTK 11.05.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1960
Mai Pirjo Anneli, *05.02.47, KTK 04.05.77, sosiologia; akat.siht. 1971
Mankinen Marja Leena, *29.05.50, KTK 11.05.77, englantia; akat.siht. 1972
Muhonen Ulla Marketta, *01.11.47, KTK 10.05.76, oikeustiede; ekonomi 1972
Naarvala Anja Susanna, *03.09.50, KTK 13.01.77, ltt hallinto; ekonomi 1972
Nieminen Pertti Heikki Eerikki, *24.01.52, KTK 08.10.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Niiniahio Jorma Juhani, *23.09.45, KTK 14.06.76, ltt hallinto; ekonomi Tampereen yliop. 1969

Niku Kaija Leena, *10.03.52, KTK 27.04.77, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Noria Anna-Marja Inkeri, *07.07.43, KTK 11.05.77, englantia; kirjeenvaihtaja 1964
Nousiainen Juha Tapio, *11.08.49, KTK 10.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1973
Nuutinen Pirkko Anneli, *06.06.51, KTK 13.10.76, englantia; akat.siht. 1973
Nuutinen Raija-Sisko, *16.08.42, KTK 10.11.76, talousmaantiede; ekonomi 1966
Olkkonen Tuula Marjatta, *03.12.49, KTK 29.04.77, ltt hallinto; ekonomi 1974
Paajanen Markku Kalevi, *30.04.52, KTK 01.12.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Palva Riitta Elisabeth, *10.09.50, KTK 12.05.77, englantia; akat.siht. 1973
Paronen Ossi Pellervo, *28.08.52, KTK 13.10.76, ltt markkinointi; ekonomi 1975
Perälä Katri Johanna, *19.02.51, KTK 15.09.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1973
Pesola Ritva Annikki, *05.05.46, KTK 07.12.76, saksa; akat.siht. 1971
Pohjola Jukka Kalervo, *18.04.53, KTK 27.09.76, ltt hallinto; ekonomi 1975
Purjo Timo Veikko, *23.08.52, KTK 08.10.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1976
Puukko Heikki Ilmari, *10.11.33, KTK 20.04.77, ltt laskentatoimi; teol.kand. 1966
Pönkkä Sirpa Hannele, *17.07.52, KTK 10.05.77, oikeustiede; ekonomi 1974
Raade Kaarlo Juhani, *02.06.41, KTK 22.11.76, ltt hallinto; dipl.ins. 1967
Raihamo Ilkka Veli Markus, *07.01.50, KTK 25.05.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Ranto Risto Sameli, *05.03.41, KTK 18.04.77, ltt hallinto; ekonomi TKKK 1965
Rautiainen Pia Aulikki, *12.10.51, KTK 27.04.77, talousmaantiede; ekonomi 1973
Rautio Maria Marita, *29.05.52, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Remes Yrjö Antero, *30.08.47, KTK 25.05.76, ltt markkinointi; ekonomi 1973
Räsänen Pekka Hannu, *18.09.45, KTK 12.05.77, ltt systeemit; ekonomi 1969
Räsänen Risto Heikki Antero, *15.12.48, KTK 08.03.77, ltt markkinointi; ekonomi 1976
Rönkkö Pekka Eemeli, *14.06.40, KTK 27.01.77, ltt systeemit; metsänhoitaja 1965
Salmivuori Kaisu Kirsti Tuulikki, *29.10.50, KTK 31.03.77, talousmaantiede; ekonomi 1974
Sarkki Marja-Liisa, *18.10.50, KTK 04.05.77, ltt markkinointi; ekonomi 1972
Saukko Marjut Helena, *03.01.52, KTK 28.04.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Saukkonen Aulis Matti Juhani, *04.12.40, KTK 14.04.77, ltt markkinointi; ekonomi 1973
Seppä Ilkka Antero, *17.10.48, KTK 28.04.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1975
Seppänen Maija Marjatta, *17.02.49, KTK 12.05.77, saksa; akat.siht 1973
Silfvast Paula Marjatta, *19.12.52, KTK 08.02.77, kansantaloustiede; ekonomi 1975
Simolin Eeva Helena, *02.03.41, KTK 11.05.76, ltt hallinto; ekonomi 1964
Soinimäki Seppo Sakari, *15.08.37, KTK 09.02.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1972
Suominen Pirkko Elina, *31.10.49, KTK 15.12.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1971
Suutarinen Pauli Maimo, *29.10.49, KTK 08.10.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Tahiluoto Auli Maria Helena, *02.08.47, KTK 10.03.77, ltt hallinto; ekonomi Tampereen yliop. 1970
Taimisto Tarja Helena, *09.03.52, KTK 14.03.77, talousmaantiede; ekonomi 1975
Tapio Urpo Ilmari, *11.02.54, KTK 16.05.77, ltt markkinointi; ekonomi 1976
Tolvanen Riitta Hannele, *04.08.52, KTK 28.09.76, ltt markkinointi; ekonomi 1974
Tonteri Jarmo Tapio, *06.04.52, KTK 04.05.77, ltt markkinointi; ekonomi 1976
Tuominen Merja Anneli, *09.09.50, KTK 29.04.77, ltt hallinto; ekonomi 1973
Turunen Jukka-Pekka, *24.04.50, KTK 29.11.76, ltt markkinointi; ekonomi 1972
Wainio Jorma Matias, *24.05.31, KTK 23.03.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1954
Valkama Raija Tuulikki Kristina, *21.07.49, KTK 11.05.76, talousmaantiede; ekonomi 1975
Valtonen Marja-Liisa, *28.12.45, KTK 08.10.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1967
Wasiljeff Yrjö Georgij, *25.02.53, KTK 22.04.76, ltt systeemit; ekonomi 1975
Vesanen Hannu Juhani, *04.09.44, KTK 12.05.77, ltt laskentatoimi; ekonomi 1969
Vihinen Tarmo Tapani, *12.08.52, KTK 08.10.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Vilén Leo Antero, *03.04.52, KTK 01.02.77, ltt markkinointi; ekonomi 1975

Vuori-Karvia Timo Arto Juhani, *25.10.41, KTK 01.06.76, oikeustiede; ekonomi 1968
Välämäki Paula Kaarina, *30.06.52, KTK 15.09.76, ltt laskentatoimi; ekonomi 1974
Väänänen Anja Kristina, *18.06.48, KTK 13.05.77, sosiologia; ekonomi 1971
Ålander Jukka Vilho Kalervo, *12.04.48, KTK 17.05.77, oikeustiede; ekonomi 1975

Pro gradu-kokeen

ovat lukuvuonna 1976—77 suorittaneet seuraavat kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet alla mainittuja aiheita:

Liiketaloustiede: hallinto

Eero Ahtokari: Kustannus-hyötynalyysin metodiikka keinona henkilöresurssitarpeen täyttämiseen liittyvässä päätöksenteossa; *Ritva Antikainen*: Helsingin kaupungin sisäinen työpaikkakuva; *Riiti Broas*: tutkimus pysyvyyteen vaikuttavista tekijöistä sekä muuttohalukkuudesta, erityisesti asenteista Lappiin muuttoon; *Tuula Haakana*: Kibbutsiorganisaation ohjaus ja rakenne; *Maarit Harmiala*: Kuudennen tulopolitiittisen neuvotteluprosessin vaiheet ja lehdistö; *Pirjo Jääskeläinen*: Organisaatioilmasto ja henkilöstön pysyvyys Oy Yleisessä Insinööritoimistossa; *Kalevi Kaivola*: tutkimus- ja kehitystoiminta ja sen strategian suunnittelu lähinnä konepajateollisuudessa; *Riitta Kallio*: Henkilöstöresurssien laskentatoimi koskien erityisesti työntekijöiden ja alempien toimihenkilöiden vaihtuvuuskustannusten laskemista; *Tenho Kohonen*: Tavoitejohtamisen edellytykset eräässä yrityksessä; *Pete-Veikko Kähäri*: Inflaatio ja palkkaliikumukset; *Juhani Kärkäs*: Henkilöstön vaihtuvuus eräässä valtionhallinnon yksikössä; *Eero Luotonen*: Työmarkkinajärjestöt osa liiketoiminnan ohjausjärjestelmää; *Anja Naarvala*: Toimintorakennemalli yrityksen ohjausjärjestelmän kehittämisen kehysmallina; *Riitta Oksman*: Tutkimus ammatinvalinnasta erilaisten teoreettisten näkökohtien perusteella; *Marjatta Olkkonen*: Helsingin kaupungin ulkoinen työpaikkakuva; *Leena Pöyhönen*: Myötämääräminen Saksan Liittotasavallassa; *Juhani Raade*: Investointiohjelman laadinta konserniyhtymässä teollisuusyrityksessä; *Risto Ranto*: Organisaation joustavuuden varmistaminen; *Auli Tahiluoto*: Työvoiman vaihtuvuuden vertailu ja niiden organisaatioitasoiset selittäjät eräässä Lapin läänin organisaatioissa; *Heljä Tarmo*: toimihenkilöiden täydennyskoulutustarvetutkimus osana korkean asteen täydennyskoulutuksen kehittämistä; *Merja Tuominen*: Työmotivaatio Oy Primula Ab:n alemmalla esimiestasolla.

Liiketaloustiede: laskentatoimi

Martti Airisto: Inflaation vaikutus pankkien kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen; *Heikki Ala-Ilkka*: Yritysosto arvonmääritys- ja rahoitusongelmana; *Tarja-Liisa Ala-Ilkka*: Konsernitilinpäätöksen antama informaatio erityisesti osakkeenomistajan näkökulmasta; *Tuomo Alamäki*: Pääoman tuottoasteen hyväksikäyttö koko yrityksen ja sen tuloyksiköiden kannattavuuden suunnittelussa ja valvonnassa; *Tomi Englund*: Henkilöresurssien laskentatoimen laskentamenetelmät ja niiden sovellutusmahdollisuuksia; *Matti Harja*: Informaatiojärjestelmän kehittämisen suunnittelun tavoitteet ja toteutussovellutus; *Ilkka Katko*: Budjetikoordinaatio; *Juha Kinnunen*: Yrityksen vapaaehtoinen lopettamispäätös; *Juha Koivukoski*: Tutkimus teollisuus-

rietyksen alueellisista kannattavuuseroista; *Jarmo Kääriäinen*: Lyhyen tähtäyksen rahoitus-suunnitelmien eri sopeutuskeinot ja niiden kannattavuus; *Maria Lilja*: Hallinnon tavoitebud-jetointijärjestelmän laskentamenetelmän kehittäminen tie- ja vesirakennuslaitoksessa; *Harry Lindblad*: Osuuspankkien kokonaissuunnittelujärjestelmien kehittäminen; *Urho Lempiäinen*: Teollisuusyrityksen investointiprosessista; *Ismo Louhia*: Sähkölaitoskirjanpito ja prosessitilipuitteet; *Heikki Nieminen*: Harkintaverotus veroluoton kustannuksena; *Johanna Perälä*: Aatteellisten yhteisöjen tilinpäätös; *Timo Purjo*: Kokonaistaloudelliset investointikriteerit sekä niiden suhteet yritystutkimuksen liiketaloustieteellisiin tunnuslukuihin; *Ilmari Puukko*: Dynaaminen ohjelmointi tehtaan optimikokoa määrättäessä riskin välttämiseksi; *Juha Rantanen*: Käyttöominaisuuden laajennusinvestointeihin käytettävissä olevan tulorahoituksen määrä ja kustannukset; *Maritta Rautio*: Toimialatutkimus yritystutkimuksen osana liikepankin luotto-päätöksissä; *Heikki Salovaara*: Suomalaisen, ulkomaisia tytäryhtiöitä omistavan yrityksen tilinpäätösongelmia; *Ilkka Seppä*: Inflaatiokorjatun tilinpäätösinformaation laskentamenetelmät ja niiden hyväksikäyttö; *Seppo Soinimäki*: Osakkeen verotusarvo; *Pirkko Suominen*: Ranskassa RCB:ssä sovellettavia analyysimenetelmiä; *Pauli Suutarinen*: Yrityksen verotettava vuositulo ja tappiontasaus tuloksentasauskysymyksenä; *Pauli Vahtera*: ATK:n vaikutukset tilintarkastukseen; *Jorma M. Wainio*: Investointiehdotuksesta strategiseen suunnitteluun; *Marja-Liisa Valtonen*: Fuusiomaksun määrittäminen yrityksen arvon perusteella; *Hannu Vesanen*: Tuotevalinta eräissä vaneritehtaassa; *Tarmo Vihinen*: Portfolioanalyysin hyväksikäyttö arvopaperi-investointien suunnittelussa; *Paula Välimäki*: Kassavirta-analyysin soveltaminen englantilaisten yritysten tilinpäätökseen.

Liiketaloustiede: markkinointi

Olavi Bindar: Vientiluoton jälleerahoitus ulkomaisista lähteistä yrityksen kokonaistavoitteiden näkökulmasta tarkasteltuna; *Marjukka Brück*: Selvitys pienteollisuuden vientiongelmista Suomessa; *Tapio Harju*: Suoramainontakampanjan vaikutusmallin todentaminen ja kampanjan tehon mittaus; *Esa Hämmänen*: Ostos toiminta osana teollisuusyrityksen toimintoja; *Sirkku Jäämies*: Vientisuunnittelun informaatio-ongelmat neljässä teollisuusyrityksessä; *Juha Karhia*: Suomen metalliteollisuuden ulkomaiset myyntiyksiköt — perustamiseen ja perustamatta jättämiseen vaikuttavat tekijät sekä merkitys alan viennille; *Pirjo Kekki*: Markkinoiden segmentointiin perustuva mainonnan kohderyhmän määrittäminen ja tavoittaminen ja siihen vaikuttaminen; *Arno Latvus*: Suurmärkin parametrin suunnittelu; *Juha Lehto*: Segmentoinnin hyväksikäyttö matkailutuotteiden markkinoinnin strategisessa suunnittelussa; *Esa Luotonen*: Mainossuoritteiden hankintaprosessi; *Kaija Niku*: Tavoitejohtaminen ja markkinoinnin suunnittelu Suomen Yhdyspankki Oy:ssä; *Juha Nousiainen*: Tietokoneiden henkilökohtainen myynti; *Markku Paajanen*: Tutkimus työstä poissaoloista palvelualueilla; *Ossi Paronen*: Kotitalouksien päivittäistavarojen ostotavoista; *Raili Puisto*: Tutkimus elintarvikeliikkeen kirjamyynnistä; *Outi Purho*: Kylpyhuonekalusteiden kysyntä suomalaisten asuntojen hygieniatiloihin; *Jouko Resla*: Convertan teollisuuspaperien ja pakkausten myynti UK:iin 1970... 1975 ja tulevaisuudennäkymät vuoteen 1980; *Risto Räsänen*: Uuden muoviraaka-aineen markkinointimahdollisuuksiin Euroopassa vaikuttavien tekijöiden kartoittaminen; *Marja-Liisa Sarkki*: Selvitys pienteollisuuden vientiongelmista Suomessa; *Aulis Saukkonen*: Joukkoviestintä suhdetoiminnan keinona ja taloustoimittajien asennoituminen liikeyritysten tiedotustoimintaan; *Urpo Tapio*: Analyysi arviointi- ja valintamenetelmistä tuoteideoita kehitettäväksi valittaessa; *Riitta Tolvanen*: Kertakäyttöisten sairaalatarvikkeiden markkinointi Suomessa; *Jarmo Tonteri*: Tuotantohyödykkeen markkinointi vuoriteollisuuteen; *Jukka-Pekka Turunen*: Maataloustraktorien kysynnän ennustaminen lyhyellä aikavälillä; *Leo Vilén*: Tutkimus rauta- ja rakennustarvikkeita myyvän vähittäisliikkeen perustamisella Suur-Helsingin (lähinnä Espoon) alueelle.

Liiketaloustiede: systeemit

Kyösti Anttonen: SDR-menetelmän soveltaminen toimintaverkkoanalyysiin; *Erkki Kannio*: Postinkuljetusreitien optimointi ja lajittelukeskuksen sijaintipaikan valinta Vaasan ja Seinäjoen alueella; *Hannu Kivijärvi*: Search Decision rules, systeemidynamiikkaan perustuvan simuloinnin ja optimaalisen simuloinnin tehokkuuden arviointia hinnaasetanta-esimerkin yhteydessä; *Arto Lahti*: Monikansallisen yrityksen valuuttariski ja lineaarinen optimointi; *Juhani Lehtonen*: Lasten päivähoiton suunnittelua avustava lineaarinen ohjelmointimalli; *Pekka Räisänen*: Valtion yrityksen investointien rahoitusmalli; *Pekka Rönkkö*: Lineaarinen optimointimalli puunjalostusyrityksen raakapuun hankinnan suunnittelun sovellutuksena.

Kansantaloustiede

Jaakko Ahtiluoto: Tutkimus suomalaisen know-how-viennin kansantaloudellisesta ja liiketaloudellisesta merkityksestä ja ongelmista; *Jyrki Halttunen*: Kansainvälinen valuuttarahasto rahoituslähteenä vuosina 1950—74; *Heikki Harjunkoski*: Työehtosopimusratkaisuihin vaikuttavat tekijät Suomessa; *K.A.S. Hoikkala*: Vuokrasäännöstelyn vaikutukset asuntomarkkinoilla; *Pekka Ilmakunnas*: Yrityksen hintakäyttäytyminen inflaatio-olosuhteissa; *Tuula Juvani*: Tutkimus yritysten hintapolitiikasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä eräiden empiiristen tapausten valossa erityisesti viennin yhteydessä; *Pertti Lehos*: Ennuste kuparin kysynnälle, tarjonnalle ja hinnalle; *Heikki Noro*: Valtion vienninedistämismisvarojen vaikutuksia yritysten viennin kehitykseen; *Raili Nuortila*: Siirtorupla, SEV-maiden valuutta Suomen näkökulmasta tarkasteltuna; *Paula Silfvast*: Subventio: käsite ja käyttö talouspolitiikan keinona; *Jorma Vuorensola*: Monikansallisen yrityksen peruspöytäkirjojen ilmeneminen sen johtamiskoulutuksessa.

Oikeustiede

Matti Harrela: Omistuksenpidätys; *Pentti Karhu*: Ns. kirjaedustajan asema. Erityisesti työsuhteen ja itsenäisyyden välisen rajankäynnin tarkastelua eri lakeja sovellettaessa; *Hillevi Kemiläinen*: Sopimus avioeron varalta; *Olavi Lindblad*: Sopimuksen kohtuullistaminen; *Heikki Lähteenkorva*: Kustannustason nousun vaikutuksesta pitkäaikaisiin hankintasopimuksiin erityisesti silmälläpitäen indeksiehdon käyttöä rajoittavia lakeja; *Sirpa Pönkkö*: Kunnan tehtävät ja delegoidut normit; *Martti Suomalainen*: Rakennuttajan vastuista ja velvollisuuksista rakennusurakkaa toteutettaessa; *Jukka Ålander*: Yksinmyyntisopimukset autoalalla.

Talوسmaantiede

Leena Borisoff: Suomen kukkaviljelyn alueellinen ja toiminnallinen kartoitus; *Aulikki Hämläinen*: Matkailun keskus- ja aluerakenteen tutkimusmetodiikkaa; *Merja Kihl*: Matkailun alueelliset tuotekuvat Suomessa esitemainonnan pohjalta; *Hannele Nikkanen*: Suomen matkailun aluerakenteen kulttuurimaantieteellinen perusta; *Raita Nuutinen*: Nigerian kehityspolitiikka ja sen alueellisia vaikutuksia; *Aulikki Rautiainen*: Etelä-Amerikan sisäisen kaupankäynnin mahdollisuuksia; *Kaisu Salmivuori*: Matkailuinvestointien perusteet Ähtärin kunnassa; *Tarja Taimisto*: Suomen matkailukeskukset majoituspalveluiden ja matkailureitien perusteella.

Tavarateknologia

Arno-Jukka Luukkainen: Vastapaine-energian siirtohinnan arvioiminen integroidussa teollisuuskombinaatissa; *Kari-Pekka Taipaleinen*: Ilman kosteuden vaikutus eräisiin yleisimpiin selluloosapitoisiin pakkausmateriaaleihin.

Sosiologia

Pirjo Mai: Henkilökunnan vaihtuvuus konsulttitoimistoissa; *Eila Utriainen:* Saamelaisten taloudessa tapahtuneista muutoksista Enontekiöllä. Luontaistaloudesta markkinatalouteen; *Anja Väänänen:* Järvenpään ulkoilututkimus.

Valtio-oppi:

Heikki Karvonen: Valta yhteiskunnassa; *Aini Kumpulainen:* Puoluevalintoihin vaikuttavista tekijöistä Helsingissä.

Englannin kieli

Sini Fagerlund: Aspects of Style in P. G. Wodehouse's Works; *Marketta Jalava:* Observations in the Vocabulary of English Fashion Advertisements; *Helena Kangasharju:* Business Headlines in 'The Times'; *Marjukka Lovio:* On Loanwords in the Accounts of English Banks; *Hilkka Lukkarinen:* On English Computer Terminology; *Leena Mankinen:* The Use of Phrasal Verbs in Present English; *Anna Maria Norta:* Aspects of Style in English Political Reporting; *Pirkko Nuutinen:* On Changes in the Vocabulary of English Business Correspondence from the 1920's till the 1970's; *Riitta Palva:* Spanish Expressions in 'To Whom the Bell Tolls' by Ernest Hemingway.

Saksan kieli

Marja-Liisa Laamanen: Das finnische Wirtschaftsleben in der Schweizer Presse; *Ritva Pesola:* Struktur der Werbetexte und deren Integration in die deutsche Sprache; *Maija Seppänen:* Schlagzeilen auf deutsch und finnisch. Kontrastive Typologie einer Mikrosprache.

Espanjan kieli

Maija-Liisa Kurko: Sintaxis en la lengua publicitaria española; *Marjut Kynäslahti-Vierikko:* El diminutivo en la obra teatral de Federico Garcia Lorca.

Hyväksytyt laudaturtutkimukset sivuaineissa

FM, KTK Henry Haglund, liiketaloustiede: hallinto, Tietosysteemiprojektin organisoinnin, vaihejaon ja miehityksen hallinnollisia ongelmia; *KTM Niilo Home,* sosiologia, Kyläkaupasta supermarketiin. Vähittäiskaupan sopeutuminen yhteiskunnan rakennemuutoksiin v. 1952—1972; *KTM Raili Järvinen,* englanti, Features in English Telex Language; *KTK Erkki Kekkonen,* tavarateknologia, Pakkaussuunnittelu ja arvoanalyysi; *KTM Markku Lahdenpää,* sosiologia, Tutkimus suomalaisten taloudellisista tiedoista ja asenteista; *KTM Karin Lamu,* ruotsi, Prepositionsuttryck i svenskan motsvarande finskans kasus adessiv; *KTK Pekka Lehtonen,* tilastotiede, Ekonometristen mallien ei-linearisesta estimoinnista ja testauksesta; *KTM Erkki Mattila,* liiketaloustiede: systeemit, Ympäristötaloudelliset optimointimallit — lähinnä vesiensuojeluun sovellettuna.

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista vihkimistä saaneet seuraavat kauppätieteiden kandidaatit:

Ahtiluoto Veli Jaakko Mikael, *Ahtokari Eero Olavi,* *Airisto Martti Olli Yrjänä,* *Ala-Ilkka Heikki Salomon,* *Ala-Ilkka Tarja-Liisa Tellervo,* *Anttonen Kyösti Matti,* *Bindar Olavi Kaarlo Artturi,* *Broas Raili Terttu Anneli,* *Brück Heljä Marjukka,* *Halttunen Jyrki Juhani,* *Harja Matti Salomon,* *Helin-Salmi Marja Kristiina,* *Hämäläinen Aulikki Marjatta,* *Jalava Lea Katri Marketta,* *Järvinen Eila Auni,* *Jäämies Sirkku Helena,* *Kaivola Kalevi Sigurd,* *Karttunen Jouko Tapani,* *Kasurinen Maija-Riitta,* *Kekki Pirjo Helena,* *Kemiläinen Raili Hillevi,* *Kinnunen Juha Martti Edvard,* *Kivijärvi Hannu Kalevi,* *Kumpulainen Aini Margareta,* *Kumpulainen Kari Jukka,* *Kurko Maija Liisa,* *Kähäri Pete-Veikko Juhani,* *Kääriäinen Jarmo Tapio,* *Lehos Pertti Harri Tapani,* *Lehto Juha-Pekka,* *Lehtonen Vilho Juhani,* *Lilja Maria Marketta,* *Lindblad Harry Kristian,* *Lindblad Kai Olli,* *Loukia Ismo Kalevi,* *Lovio Heli Marjukka,* *Luotonen Eero Ilmari,* *Luotonen Esa Kalervo,* *Luotonen Märy-Riitta Elisabet,* *Mäi Pirjo Anneli,* *Mankinen Marja Leena,* *Nenonen Irma Liisa,* *Nieminen Pertti Heikki Eerikki,* *Niku Kaija Leena,* *Nousiainen Antti Paavo,* *Nousiainen Juha Tapio,* *Nummelin Leena Marjatta,* *Nurkkala Reijo Antti Tapani,* *Nuutinen Pirkko Anneli,* *Ojanen Esa Mikael,* *Olkkonen Tuula Marjatta,* *Parikka Lauri Tapani,* *Paronen Ossi Pellervo,* *Pohjola Jukka Kalervo,* *Purjo Timo Veikko,* *Puukko Heikki Ilmari,* *Pönkkä Sirpa Hannele,* *Ranto Risto Sameli,* *Ratilainen Tuula Marketta,* *Rautiainen Pia Aulikki,* *Rautio Maria Maritta,* *Remes Yrjö Antero,* *Rostedt Ari Jukka Olavi,* *Räsänen Risto Heikki Antero,* *Rökman Maija Kristiina,* *Rönkkö Pekka Eemeli,* *Saionkivi Simo Johannes,* *Sarkki Marja-Liisa,* *Saukkonen Aulis Matti Juhani,* *Seppä Ilkka Antero,* *Seppänen Maija Marjatta,* *Simolin Eeva Helena,* *Sipilä Jorma Antero,* *Soinimäki Seppo Sakari,* *Suominen Pirkko Elina,* *Tahiluoto Auli Maria Helena,* *Taimisto Tarja Helena,* *Tammivuori Outi Helena,* *Tapio Urpo Ilmari,* *Tolvanen Riitta Hannele,* *Tonteri Jarmo Tapio,* *Tuominen Merja Anneli,* *Turunen Jukka-Pekka,* *Wainio Jorma Matias,* *Valtonen Marja-Liisa,* *Wasiljeff Yrjö Georgij,* *Vesänen Hannu Juhani,* *Vilén Leo-Antero,* *Vuori-Karvia Timo Arto Juhani,* *Välimäki Paula Kaarina,* *Ålander Jukka Vilho Kalervo.*

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1976—77 suorittaneet seuraavat 385 opiskelijaa:

Aarnio Kari Sakari	Alho Pirjo Kaija	Enkainen Elma s Katainen
Aarnio Merja Inkeri	Ali-Tolppa Tapio Mikael	Enkkelä Tarja Marja Helena
s Setkänen	Andelin Markku Ensio	v. Flittner Tarja Helena s
Aarnio Pirooska s Szondy	Annala Pirkko Päivikki	Soivio
Ahokas Raimo Olavi	Anttila Marja-Leena	Forsman Pirjo Riitta
Ahola Anja Kirsti Kaarina s	Anttonen Pirkko Eliisa	Friman Kai Daniel
Lindström	Björkman Hannele Alice	Griffin Arja Kyllikki s Koivu-
Ahonen Kaija Helena Marga-	Brinck Pekka Tapani	silta
reetta s Kautto	Brummer Reino Simo Antero	Haavisto Outi Sinikka
Ahvenlahti Helena Maria	Böös Kaija Helena	Haggren Rita Ebba Margareta
Ahvenniemi Juha Pekka	Dahlberg Tomi Karl Martin	Hakkala Eero Jorma Kullervo
Ajomaa Pertti Kalevi	Eisalo Leena Marjatta	Hallari Iiris Hannele

Haltia Hilja Pirkko Elisabeth	Salo	Kivinen Jukka Heikki
Hanskala Hannu Antero	Hänninen Soile Marjatta	Kjälman Aili Margareta
Hasu Esa Johan Rafael	Hölttä Pekka Juhani	Koivistoinen Pekka Juhani
Haukkovaara Merja Hannele	Hölttä Rauni Marja-Liisa	Kokko Arja Helena
Heikinheimo Ritva Hannele	Iivari Jukka	Kolehmainen Eija Maarit s
Heikinheimo Ulla Helena	Ikäheimo Marja-Liisa Kristiina	Honkamäki
Heikkilä Erpo Ilmari	Sofia	Koponen Timo Tapio
Heikkilä Juhani Veikko	Ilander Tarja Helena	Korhonen Harri Jukka-Pekka
Heikkilä Raija Helena	Illi Matti Kalervo	Armas
Heinikari Risto Tapani	Isokääntä Arto Juhani	Korhonen Juha Veikonpoika
Heiniö Seppo Kalervo	Jaakkola Marja Helena	Korhonen Maikki Tuulikki
Heinonen Pekka Juhani	Jaakkola Paula Helena	Korhonen Timo Juhani
Helin Heikki Kalevi	Jaatinen Lea Katriina	Korpela Sirpa Kaarina
Hellsten Pirjo Riitta Liisa s	Jauhainen Päivi Marjatta	Korppi Tuula Marjatta s Sini-
Jauhainen	Johansson Tuula Carita	vuori
Hentula Jouko Juhani	Viktoria	Korvenranta Helena Inkeri
Hietala Raili Marketta	Jokinen Anita Irmeli	Koski Marja Elisabet
Hiltunen Matti Veikko	Julin Juhani Stefan	s Hokkanen
Himanen Lilja Vuokko	Jumppanen Hannu Petteri	Koskinen Marketta Maire
Elisabet	Jäntti Reijo Antero	Kristiina
Hinkkanen Terttu Hannele s	Jäppinen Olli Juhani	Koskinen Paula Anni Anitta
Perhoniemi	Järvenpää Anna Katriina s	Koskinen Pekka Tapani
Hirschovits-Gerz Robert Adiel	Valta	Koskivirta Pirkko Kaarina s
Hirvonen Pekka Ilmari	Järvi Juhani	Saharinen
Holma Antti Jukka	Järvinen Eija-Leena	Kosonen Eino Olavi
Hoppa Raimo Kullervo	Järvinen Risto Juhani	Kotisalo Kari Johannes
Horsmalahti Jukka	Kalliosuo Kyösti Kalervo	Kottila Tuija Irmeli
Huhtala Ari Juhani	Kamunen Kirsti Marjatta	Kuivalainen Eija Anitta
Huhtanen Tuomo Heikki	Kanervo Jarmo Antero	Kukkonen Mirja Anneli s
Olavi	Kangas Riitta Hannele s Qvist	Mehtonen
Hulkkonen Sirkka Auli s Jääs-	Kanninen Heikki Juhani	Kuojärvi Otto Matti
keläinen	Kantele Kimmo Lauri	Kurkinen Juha Tapani
Huovinen Antero Birger	Karhu Pentti Pellervo	Kuusela Anne Kristiina
Helge	Karimaa Päivi Hannele s	Kuusela Terttu Marjatta
Hurmalainen Anne-Marie	Kujanpää	Kuutti Leena Marjaana
s Salo	Karinen Esko Tapani	Kylänpää Tarja Marketta
Huttunen Lauri Olavi	Karonen Merja Hannele	Kyrö Paula Kristiina
Huttunen Leena Paula Marita	Karppinen Juhani	Kähkönen Juha Sakari
s Helenius	Kataja Hannu Tapani	Käki Riitta Helena s Kottila
Huttunen Vesa Ahto Tapio	Kelkka Jorma Kullervo	Kännö Aimo-Kalevi Juhana
Hytönen Marja-Leena	Kempainen Markku Antero	Kärkkäinen Sirpa Maria
s Koponen	Kemppi Hannu Kalevi	Helena s Kamaja
Hyyryläinen Mauri Allan	Ketola Leila Anna-Liisa	Laakso Jukka Tapani
Häkkinen Pirjo Liisa	Kettu Lea Anita	Laakso Veijo Olavi
Häkli Aimo Heikki Antero	Kiiski Seppo Antero	Laaksonen Lassi Unto Juhani
Hällilä Hilka Helena	Kilponen Marja Liisa Pauliina	Laapotti Tuija Hannele
Hämäläinen Helena	Kinnunen Aila Maarit s Lehti-	Ladd Riitta Marjatta s Mert-
Hämäläinen Raija Sinikka	niemi	salmi
Hänninen Annikki Helena	Kivelä Kari Juhani	Lahnalammi Seppo Uolevi
Hänninen Seija Liisa Kaarina s	Kivijärvi Hannu Kalevi	Lahti Jere Kaleva

Lahtinen Harri Urpo Tapani	Muttunen Juha Sakari	Peltoniemi Ritva Anneli
Lainela Seija Leena Susanna	Mäkelä Erkki Untamo	Perttilä Mikko Tapio
Laitinen Merja Ainikki	Mäkinen Kari Olavi	Perälä Riitta Tellervo
Laitinen Nina Elisabeth s And-	Mälkönen Esa Juhani	Pesonen Heidi Christine
rejeff	Mälkönen Pirjo Hannele s	Petäistö Helena Mirjami
Lajunen Jouko Antero	Laakoli	Petäjä Juha Ilmari
Lano Eero Tapio	Määttä Leena Marja-Liisa s	Petäjä Nina Monica
Lappalainen Raija Helena	Malmivirta	Peura Kaija Marjatta s Kaup-
Laukkanen Ritva Kaarina	Nelskylä Harri Paul Juhani	pinen
Lehijärvi Sari-Leena	Nevalainen Eero Olavi	Pihlainen Risto Esa
Lehmussaari Jukka Aimo Arvi	Nevalainen Harri Tapio	Piironen Jarmo Juhani
Lehtinen Anne Päivi Tuulikki	Niemi Seppo Jouko Juhani	Pispa Markku Juhani
Lehtinen Timo Tapani	Niilekselä Anssi Hannu Kalevi	Pohjankoski Vesa Veikko
Lehtisalo Marjo-Riitta	Niiranen Reijo Antero	Pohjolainen Hannu Antero
Lehto Timo Juhani	Niiranen Sari Maritta	Pouttu Tuula Hannele
Lehtovuori Jorma Ensio	Niskakangas Heikki Matti	Pulkkinen Kari Allan
Levanto Eero Rafael	Niskanen Erja Annika	Pulkkinen Veli-Matti
Liehu Jukka Timo Immanuel	Niskanen Jukka Antti Kalervo	Punamäki Raija-Leena Eliisa
Lindfors Tarja Irene	Niskavaara Veijo Olavi	Puranen Riitta Maria s Luoma
Lindgren Linda Anneli	Nurmela Terttu Kaarina s Kal-	Purjainen Erkki Tapani
Lindholm Arja Marja-Liisa	lionniemi	Putkonen Sulo Juhani
Lindroos Vuokko Sinikka	Nuutila Leeni Marjatta s	Puurtinen Olli Juhani
Linnala Terttu Eliisa	Vesänen	Pöyhönen Niilo Petter Laurin-
Litmanen Kari Juhani	Nyberg Lilja s Hoikkala	poika
Lukjanov Marianna	Nykanen Vesa Heikki	Pöysä Kaija Marjatta
Luoma Pekka Juhani	Oesch Ritva Annukka	Rahkonen Eila Annikki
Luttinen Kari Tapio	Oksama Leena Aulikki	Raittinen Timo Kalervo
Luukkonen Matti Olavi	Oksanen Marit Else s Pehrsson	Raninen Hannu Viljam
Lyyski Raija-Leena Tellervo	Olkkonen Riitta Maija	Rantanen Kaisa Liisa
Mansikka Eva Kaarina	Ollikainen Airi Tuulikki	Rantanen Matti Tapio
Markkanen Pirjo Tellervo s	Ostamo Antti Johannes	Rastas Leena Anneli
Vuori	Paakkari Henri William	Rautanen Risto Kalevi
Martela Pekka Kalevi	Pajo Pirjo Aino Hannele s Kai-	Rautiainen Hannu Matti
Martonen Ari Juhani	painen	Reinikka Ritva Sinikka
Marttinen Jorma Ilmari	Paju Timo Tapani	Rekola Eivor Annikka Birgitta
Marttunen Helga Maaret s	Palho Anna Maria s Teitti	Remes Heikki Juhani
Nybohm	Palmu Pekka Kalervo	Riivari Heli Marjatta
Mielonen Heikki Olavi	Paloheimo Sirkka Maria s	Rinne Ulla Kaarina
Mietola Pirkko Marjatta	Okkonen	Rosberg Riitta Maria Elisabeth
Miettinen Heli Tuulikki	Paloheimo Tero Ora	Roschier Suvi Päivikki s Lou-
Mikkola Jussi Tapani	Paloviita Raija Maria	heläinen
Miskala Kaija Marjatta	Paronen Matti Olavi	Rouhiainen Pentti Olavi
Mitikka Pirkko Liisa	Patala Jarno Manu Kristian	Ruohotie Leena Kristiina
Molarius Risto Tapio	Patronen Lea Riitta Maria	Rytkönen Vilho Olavi
Mononen Eero Ensio	Paukku Markku Tapio	Räikkönen Risto Tapani
Montin Anne Maria Rose	Pehu-Lehtonen Inkeri Vuok-	Rämö Päivi Hellevi
Munsterhjelm Lauri Henrik	ko Elisa	Rönkkö Heikki Kalervo
Mustaniemi Matti Juhani	Pekkala Hilka Anja Marjatta	Rönkkö Osmo Raimo Antero
Mustonen Vesa Mikael	Pelkonen Petri Veikko	Saarimäki Kyösti Martti
Mutka Pertti Juhani	Pellikka Tarja Leena Annikki	Tapani

Saaristola Esko Ensio	Somersalmi Satu Elisabeth s	Tynkkynen Päivi Anne Irmeli s
Sainio Kari Taisto Tapio	Snell	s Vahvelainen
Sairanen Paavo Antero	Sormanto Tuija Helena	Uitto Seppo Kalervo
Salekari Pertti Jaakko	s Mykrä	Uotila Ilpo Juhani
Salmi Ulla Soile Mariitta	Sovinen Hanna-Liisa	Urpio Simo Johannes
Salminen Teuvo Aulis	s Hänninen	Utraiainen Riitta-Liisa
Salomaa Jukka Kalevi	Suni Markku Juhani	Utela Esko Juhani
Salomaa Riitta Leena Helka	Suokas Mervi Sirkka Tellervo	Vahtio Irma Maria
Salonen Marja-Liisa s Repo	Suomela Eero Gunnar	Vainio Eeva Hannele
Sarmaala Esa Väinö Olavi	Suuraho Risto	Vainio Outi Marja
Sarviala Ulla Kristiina	Suuronen Tarja Marketta	Vaittinen Heikki Kalervo
Savolainen Kauko Tapio	Takala Ulla-Maija s Talikka	Vakiala Sirkka Hannele s
Savolainen Taina Inkeri Tuulikki s Malinen	Takanen Markku Tapani	Tolvanen
Selimaa Toini Tuulikki s Oksala	Talvenheimo Eija Inkeri	Valjakka Eeva-Liisa
Sertti Raimo Juhani	Tanskanen Pentti Juhani	Vanonen Matti Veikko
Seutu Kirsi-Marja	Tapio Urpo Ilmari	Varpela Eija Ritva Annikki s
Sihvola Raija Irmeli s Lahtinen	Tapiola Juhani Urho	Kuutti
Siitonen Marjaana Tuulikki	Tapiola Tarja Kaarina	Weiste Eero Juha
Siitonen Tiina Anneli s Ruija	Tarma Jaana Liisa Aleksandra	Vesalo Manu Ilkka Uolevi
Siljamäki Aapo Timo Sakari	Tehillä Osmo Antero	Vienonen Anu Katriina
Silvonen Jorma Olavi	Tiihonen Timo Juhani	Viertö Jyrki Kalevi
Similä Tuula Helena	Timisjärvi Teuvo Sakari	Viljala Raimo Veikko
Simola Pertti Juhani	Toivakka Riitta Kirsti Hannele	Vilppunen Olli Oiva Juhani
Sinkkonen Kirsti Liisa	Toivonen Asko Juhani	Virtanen Jouko Juhani
Marjatta	Tolvanen Meri Marketta	Virtanen Riitta Tellervo
Sinkkonen Martta Elina	Tonteri Jarmo Tapio	Vuopala Teija Maria
Sintonen Riitta Tuula Tellervo	Torkkeli Pirkko Helena	Vuori Esa Tapio
Sipponen Rauni Ilona	Torvinen Laura Magdaleena	Vuorimäki Tarja Sisko Marita
Sjöman Harri Johannes	Tuokko Seppo Antero	Väisänen Satu Anneli
Soanjärvi Tuua Maarit	Tuominen Pirjo Kyllikki	Ylätalo Antti Juhani
Soila Anssi Jyrki Juhani	Tuorinsuo Soile Kirsti Kaarina	Yrjänä Lasse Antero
Sokura Hannu Juhani	Turkki Timo Tapio	Öman Pertti Juhani
	Turkula Timo Juhani	Örmälä Ritva Tellervo
	Tuulos Maija Johanna	

Akateeminen sihteerin tutkinto

Akateemisen sihteerin tutkinnon ovat lukuvuonna 1976—77 suorittaneet seuraavat 42 opiskelijaa:

Anttonen Raija Maritta	Lagerkrans Helinä Tellervo s	Pitkänen Kirsti Annikki
Arnimaa Kaija Marjatta s Mela	Luoma	Rintanen Tarja Hannele
Auvinen Aila Kerttu Annikki	Laukkanen Pirjo Leena	Ruuth Liisa Tellervo
Granholm Heidi Harriet	Leskijärvi Pirjo Anneli s Hinti-	Sammalisto Pirjo Kaarina
Groundstroem Nina Eja Maria	kainen	Schakir Helinä Outi s Usvakari
Hemia Merja Hannele	Leskinen Eija Anna Sidonia	Seppänen Pirjo Marjatta
Inberg Kaarina Marja-Leena s	Louhiala Leena Inkeri	Siikaniva Armi Tuulikki s
Airamaa	Mikkola Pirkko Tellervo	Mehto
Juuti Raija Kaarina	Mäki-Reinikka Liisa Irmeli s	Suoniemi Irma Marjatta s
Keronen Marjut Hannele	Taskinen	Vilkki
Komulainen Raija Hannele s	Niemi Lea Tarja Anneli	Taunula Lisbeth Ragnhild s
Leväpelto	Nikkilä Kirsti Marja Kristiina	Sonntag
Korhonen Maarit Helena	Nousiainen Saini Hellevi s Pa-	Teerikangas Eila Marjatta
Korkeamaa Marja-Liisa	karinen	Uomala Ulla Brita Irene
Kostamo Ritva Helena s	Närjä Paula Anneli	Vuorela Ritva Hannele s Lauk-
Härkönen	Oinonen Anna-Riitta Eliisa	kanen
Kouki Kaija Marjatta	Ojanperä Leena Marketta	Västilä Satu Kaarina
Laakso Liisa Maria	Palmén-Vähäaho Birgit Kristi-	
	na Elisabeth s Palmén	

VII Stipendit

Opintorahat

Lukuvuonna 1976—77 myönsi Helsingin kauppakorkeakoulun opintotukilautakunta 373 korkeakoulun opiskelijalle opintorahan, määrältään 700,— mk. Opintotukilautakunnan puheenjohtajana on toiminut vs.apul. prof. *Vesa Seppälä* varajäsenenään lehtori *Erkki Vierikko*, varapuheenjohtajana kauppat.yo *Leena Raineranta* varajäsenenään kauppat.yo *Jukka Mäkinen*, ja jäsenenä lehtori *Jukka Jutila* varajäsenenään lehtori *Tuomo Tevajärvi*, ekonomi *Tomi Dahlberg* varajäsenenään ekonomi *Seppo Heiniö*, ekonomi *Raimo Serti* varajäsenenään kauppat.yo *Veijo Koivula* sekä toimistopäällikkö *Kalevi Sarvikivi* varajäsenenään opintosihiteeri *Asko Lindqvist*. Sihteerinä on toiminut kanslisti *Kaarina Korkeamäki*.

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön ja Helsingin kauppakorkeakoulun eri rahastojen apurahat

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille, virkailijoille sekä korkeakoulun piirissä tutkimustyötä tekeville jaettu stipendejä:

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön rahastot

Tutkimusapurahat

ass. Timo Airaksinen 3.000,—; ass. Ulla Aitta 2.000,—; ass. Roy Dahlstedt 2.000,—; ass. Risto Hölttä 3.000,—; leht. Kalevi Kyläkoski 3.000,—; ass. Tapani Lehtonen 3.000,—; tutk.ass. Kristian Möller 3.000,—; tutk. Risto Tainio 1.500,—; prof. Jaakko Voipio 3.000,—; leht. Pentti Woivalin 2.500,—.

Matka-apurahat

tp.leht. Paul Dillingham 1.500,—; hall. siht. Auli Hämesalo 1.000,—; vt.prof. Markku Kallio 500,—; leht. Asko Korpela 1.250,—; vt.ylim.leht. Mirja-Liisa Lampi 2.100,—; vt.ylim.leht. Leila Mali 1.500,—; KTM Timo Mauranen 1.500,—; tied.siht. Pirkko Nuutinen 2.000,—; prof. Erkki Pihkala 1.500,—; lehtori Hilka Saario 1.500,—; kauppat.yo Pirjo Teittinen 1.200,—; kirj.hoitaja Erkki Vaisto 1.600,—.

Tieteellisten julkaisujen käännösapurahat

KTK Markku Lahdenpää 2.500,—; apul.prof. Uolevi Lehtinen— ekonomi Matti Jämsen 800,—; KTT Pekka Lehtonen 1.120,—; apul.prof. Eero Pitkänen 2.000,—; tutkija Risto Tainio 3.000,—.

Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlarahasto

A. Tutkimusapurahoina

prof. Reijo Helle 5.000,—; prof. Oiva Laaksonen 5.000,—.

B. Oppikirjat, monisteet, opetuksen muodot ja välineet

ass. Tero Ansio 2.000,—; vt.ylim.leht. Janet Barker 1.000,—; apul.prof. Heikki J. Hakkarainen 2.500,—; vs.yliass. Kaiju Kallio — yliass. Pauli Torkko 2.000,—; vs.yliass. Kaiju Kallio — vs.leht. Ritva Lahtinen 3.000,—; leht. Sirkka-Liisa Kareoja — vt.ylim.leht. Kirsti Honkavaara 4.000,—; vs.leht. Ritva Lahtinen — vs.yliass. Kaiju Kallio — vs.yliass. Eero Prepula 3.000,—; leht. Erkki Lautsila — leht. Hannu Teräs 750,—; vs.apul.prof. Timo Salmi 2.000,—; prof. Jaakko Voipio 2.000,—.

C. Muut kohteet

ATK-päällikkö Heikki Huttunen 5.000,—; lehtori Ossi Myllyniemi 1.000,—; kirj.amanuussi Marja Pirilä 1.000,—.

Senaattori Otto Stenrothin rahasto

ekon., oik.yo Pauli Mäkelä M.Phil. in European Studies -tutkinnon suorittamiseen London School of Economics'issa 1977—79, ensimmäisen lukuvuoden opintoihin 15.000,—; KTM Esa Paavolaainen Ph.D. -tutkinnon suorittamiseen Cranfield School of Management'issä, Englanti, pääaineena kv.markkinointi, toisen vuoden opintoihin 20.000,—; KTM Ilkka Ronkainen matka-apurahana Aix-en-Provence:ssä 31.5.—2.6.1977 pidettävään 4th International Research Seminar in Marketing -kokoukseen osallistumista ja alustuksen pitoa varten 1.500,—; KTM Timo Summa väitöskirjaan tähtäävien jatko-opintojen ja tutkimustyön suorittamiseen London School of Economicsissa syyslukukaudella 1977 6.000,—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto

Tutkimusapurahana

KTM Veikko Somersalmi 2.500,—.

Prof. Henrik Virkkusen rahasto

Tutkimusapurahana

Ekon. Esa Ahonen 2.500,—.

Helsingin kauppakorkeakoulun rahastot

Prof. W. Bonsdorffin rahasto

prof. Erkki Aaltio 4.000,—; ass. Harry Helén 4.000,—; AV-mekaanikko Pentti Hertteli 1.000,—; leht. Jukka Jutila 700,—; lab.mestari Yrjö Kainulainen 2.000,—; ins. Seppo Käyhkö 2.000,—; kuval.hoitaja Kullervo Myllyrinne 2.000,—; FK, KTK Kirsti Pääkkönen 3.000,—; ekon. Kari-Pekka Taipainen 1.000,—.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahasto

vt.prof. Markku Kallio (matka) 2.000,—.

KOP:n 40-vuotismuistorahasto

prof. Jouko Lehtovuori (matka) 3.000,—; leht. Tuomo Tevajärvi (matka) 600,—.

Oy Mars Ab:n stipendirahasto ja Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahasto

leht. Tuomo Tevajärvi (matka) 550,—.

Helsingin kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön rahastot

Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistys ry:n rahasto:

kauppat.kand. Merja Kihl 1.000,—; ekon. Maija-Kaisa Porkkus 200,—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto:

KTK Sirkku Kivisaari 1.500,—; ekon. Terho Koivistoinen 1.000,—; akat. siht. Päivi Kontturi 1.000,—; ekon. Hans-Henry Kvist 1.000,—; KTK Sinikka Vanhala 2.000,—.

Professori Henrik Virkkusen rahasto:

ekon. Outi Hirvikangas 1.000,—; ekon. Marja-Leena Pernu 1.000,—; ekon. Juhani Putkonen 1.000,—; ekon. Heikki Remes 1.000,—; ekon. Maija-Kaisa Porkkus 100,—.

Eeva ja Matti Virkkusen rahasto:

ekon. Urho Lempinen 1.000,—; ekon. Airi Ollikainen 1.000,—; ekon. Pekka Saastamoinen 1.000,—; ekon. Maija-Kaisa Porkkus 200,—.

Helsingin kauppakorkeakoulun rahastot

Oshari Aromaan rahasto: Ahonen Helena 700,—, Gröhn Aune 700,—, Hakanoro Reijo 700,—, Hirvonen Katri 700,—, Hirvonen Lasse 700,—, Honkanen Sirpa 700,—, Hyväri Irja 700,—, Hyyryläinen Mauri 700,—, Höijer Soila 700,—, Iivanainen Arja 700,—, Jartia Pirkko 700,—, Karpelin Riitta 700,—, Koivistoinen Sirpa 700,—, Kostamoinen Maija-Liisa 700,—, Lappalainen Eila 700,—, Luukkonen Pirjo 700,—, Marttila Seija 700,—, Mälkönen Pirjo 700,—, Palmén-Vähäaho Birgit 700,—, Porokka Raija 700,—, Snicker Ritva 700,—, Soanjärvi Tuija 100,—.

Kalle Kaupin muistorahasto: Dahlberg Tomi 700,—, Haavisto Outi 700,—, Hallipelto Aatos 700,—, Yrjänä Lasse 600,—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahasto: Killström Merja 90,—, Killström Pekka 700,—, Kinnunen Riita 700,—, Kuuto Tapio 510,—.

Gustav Pauligin stipendirahto: Kuusisto Tapio 190,—, Käyhkö Pekka 700,—, Laakso Mirja 700,—, Leskinen Eija 410,—.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Ali-Tolppa Tapio 700,—, Halttunen Timo 700,—, Harju Paula 700,—, Helin Markku 700,—, Hinkkanen Terttu 700,—, Jahnsson Olli 100,—.

Alfred Kordelinin stipendirahto: Heikkinen Raili 600,—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahasto: Jahnsson Olli 180,—.

P.A. Luostarisen stipendirahto: Jahnsson Olli 170,—, Killström Merja 610,—.

Elin ja Evert Sellgrenin stipendirahto: Lojander Leena 300,—.

Kilpiä Oy:n rahasto: Enkkelä Tarja 600,—, Heino Merja 400,—, Suokas Mervi 600,—.

Oy Mars Ab:n stipendirahto: Häkkinen Pirjo 350,—.

Talous-Osakekaupan stipendirahto: Väisänen Satu 450,—, Öman Pertti 450,—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahasto: Heino Merja 130,—, Häkkinen Pirjo 350,—, Kvist Marjo 600,—, Mäkipää Ilpo 920,—, Similä Timo 650,—.

V. P. Nurmilahden muistorahasto: Similä Timo 50,—, Varpela Eija 700,—, Virtanen Jouko 600,—, Väisänen Satu 150,—.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen stipendirahto: Yrjänä Lasse 150,—, Öman Pertti 100,—.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahasto: Alatalo Pirjo 1.100,—, Honkanen Tuula 700,—, Hällilä Hilka 600,—, Kalilainen Aira 600,—, Koukila Seija 900,—, Leskinen Eija 290,—, Lindfors Heikki 600,—, Lojander Leena 400,—, Lotta Marja-Liisa 700,—, Lähti Pirkko 500,—, Lääperi Ahti 700,—, Niemelä Ulla 600,—, Niiranen Anita 700,—, Peltokorpi Liisi 700,—, Peltola Marjatta 700,—, Peltovuori Seppo 700,—, Reinikka Ritva 700,—, Rintala Asko 700,—, Rännälä Päivi 700,—, Räsänen Keijo 700,—, Sertti Raimo 660,—, Seutu Kirsi-Marja 700,—, Sinikallas Leena 700,—, Skjöld Marjo 700,—, Soanjärvi Tuija 600,—, Teittinen Päivi 250,—, Tontti Jorma 700,—, Tähtitanner Aila 700,—, Uotila Mirjam 700,—, Vanamo Reija 600,—, Viertiö Jyrki 700,—, Viljanen Juhani 700,—, Virtanen Timo 700,—, Vuorio Jorma 700,—, Öhman Jari 700,—.

Pohjolan stipendirahto: Makkonen Sirpa 350,—.

Ivar Lindforsin stipendirahto: Makkonen Sirpa 450,—, Teittinen Pirjo 1.500,—, Teittinen Päivi 450,—.

K.H. Lehtisen rahasto: Heino Merja 70,—, Himanen Lilja 700,—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahto: Alestalo Paula 600,—, Huhtala Ari 1.500,—, Järvinen Orvokki 700,—, Kilponen Merja 900,—, Korkeamaa Marja-Liisa 900,—, Lahtinen Irene 600,—, Laiho Liisa 500,—, Leppänen Pirkko 900,—, Matikka Satu 800,—, Perälä Riitta 300,—, Riikonen Raimo 800,—.

Oy G.W. Sohlberg Ab:n stipendirahto: Seppänen Veijo 850,—.

SYP:n riemujuhlarahasto: Laukkanen Ritva 900,—, Linnasalo Katri 900,—, Myyrä Helena 600,—, Seppänen Veijo 50,—, Snell Marja-Liisa 300,—, Timisjärvi Teuvo 450,—, Vesänen Tuomo 700,—, Åhlvik Berit 900,—.

Kauppakorkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan Stipendirahto: Karonen Merja Hannele 1.300,—, Porkkus Maija-Kaisa 1.000,—.

Palkintoja seminaarikirjoituksista ovat alla mainituissa aineissa saaneet seuraavat opiskelijat:

Lt: Hallinto Enkainen Elma 50,—, Haapasalo Eila 50,—, Hulkko Kustaa 100,—, Högman Jukka-Pekka 50,—, Illi Matti 100,—, Kolehmainen Eija 50,—, Korkiakoski Anja 60,—, Koskinen Toivo 50,—, Kossila Maija 70,—, Kuisma Jarmo 50,—, Kuntsi Hannele 70,—, Lenkkeri Heikki 85,—, Lindfors Ritva 60,—, Liukko Sirkka 60,—, Mäkelä Jukka 70,—, Mäkinen Kari 85,—, Orelma Arto 60,—, Pulkki Matti 80,—, Ruoskanen Leea 85,—, Ruso Heikki 50,—, Ruuska Pirjo 85,—, Santala Jouko 50,—, Siitonen Eeva-Riitta 60,—, Tiainen Raija 50,—, Torkkeli Liisa 80,—, Urpelainen Osmo 70,—.

Lt: Laskentatoimi Ali-Tolppa Tapio 100,—, Castrén Juha 100,—, Gröhn Aune 70,—, Hallari Iiris 100,—, Hentula Jouko 90,—, Honkanen Matti 110,—, Huomo Pirjo 70,—, Laaksonen Lassi 100,—, Lahti Jere 70,—, Lappalainen Raija 100,—, Luukkonen Olavi 110,—, Niskanen Jyrki 60,—, Sairanen Paavo 110,—, Salminen Teuvo 60,—, Salomaa Eija 100,—, Savinainen Veikko 70,—, Takala Ulla 70,—, Tähtinen Ulla 70,—, Varis Aila 100,—, Vesalo Manu 100,—, Österman Riitta 110,—.

Lt: Markkinointi Ahlstedt Lea 50,—, Haimi Markku 80,—, Hanitu Vesa 80,—, Honkanen Marja-Liisa 50,—, Karikko Ahti 80,—, Kivisaari Sakari 50,—, Koskinen Leena 80,—, Kosonen Riitta 50,—, Lipsanen Juhani 50,—, Luoma Pekka 50,—, Majander Leena 50,—, Maljanen Anna-Riitta 50,—, Musakka Jorma 80,—, Mutka Pertti 50,—, Mäkelä Jukka 80,—, Mäkinen Erkki 50,—, Niiranen Sari 50,—, Ollikainen Kari 80,—, Paloheimo Tero 80,—, Pekkanen Ossi 80,—, Puujalka Pekka 50,—, Rautanen Leena 80,—, Reinikka Ritva 50,—, Salovaara Markku 50,—, Söderström Jan 80,—, Tamminen Anne 50,—, Tapola Riitta 50,—.

Tenho Ville 80,—, Timonen Pirkko 80,—, Toivonen Arja 50,—, Tuulamo Marja 50,—, Tuunainen Jouko 50,—, Tähtinen Juha 80,—, Valkonen Harri 50,—, Vestola Pia 50,—, Viitasaari Jukka 50,—.

Ltt: Systemit Aho Kari 50,—, Airisto Eija 50,—, Halttunen Timo 50,—, Hirvonen Pekka 50,—, Hukka Timo 50,—, Hurskainen Jorma 50,—, Häkli Aimo 50,—, Ilander Tarja 60,—, Kainulainen Leena 50,—, Karanko Seppo 80,—, Koskinen Arja 70,—, Koski-Sipilä Irene 70,—, Kärkkäinen Tuuli 70,—, Lahti Vesa 50,—, Mikkola Arno 50,—, Mikkola Timo 60,—, Mäenpää Osmo 50,—, Nurminen Sinikka 50,—, Santonen Matti 50,—, Simola Pertti 50,—, Suomela Eero 70,—, Teittinen Pirjo 50,—, Välinen Timo 50,—.

Kansantaloustiede Halme Seppo 50,—, Honkanen Marja-Liisa 50,—, Imeläinen Leo 50,—, Kuivalainen Anitta 50,—, Kärkkäinen Sari 100,—, Laaksonen Lia 100,—, Pehu-Lehtonen Inkeri 100,—, Puhakka Mikko 100,—, Rautiainen Juha 50,—, Sipponen Rauni 50,—, Vestola Pia 50,—.

Oikeustiede Anttila Juhani 70,—, Enkainen Ari 50,—, Erkamo Antti 50,—, Hietanen Tuomo 50,—, Hinkkanen Terttu 50,—, Hockman Laila 70,—, Kallio Arja 50,—, Karhu Suoma 50,—, Kasso Pirkko 70,—, Ketola Leila 50,—, Kiiski Seppo 50,—, Kuparinen Merja 50,—, Kärkkäinen Sirpa 50,—, Lantto Kalevi 50,—, Leinonen Riitta 50,—, Lojander Leena K. 50,—, Mäkinen Seppo 50,—, Niemelä Ulla 70,—, Niiranen Sari 50,—, Nuolimaa Paula 70,—, Nuottimäki Aimo 50,—, Paakkari Henri 50,—, Piitulainen Päivi 50,—, Railomaa Riitta 50,—, Rautiainen Sinikka 70,—, Saarinen Riikka 50,—, Savikko Ari 50,—, Savinainen Margit 50,—, Sintonen Riitta 50,—, Suominen Riitta 70,—, Taunula Hannu 50,—, Terttunen Leenamajja 50,—, Vahvelainen Jarmo 50,—, Valasmo Seija 50,—, Varpasuo Touko 50,—.

Talousmaantiede Karjalainen Aune 80,—, Malm Esa-Aarre 80,—, Reinikka Ritva 80,—, Siren-Carcia Aila 60,—.

Talousmatematiikka ja tilastotiede Halme Merja 50,—, Nurminen Sinikka 50,—, Pitkänen Anu 50,—, Puurtinen Olli 50,—.

Tavarateknologia Heinonen Veikko 40,—, Kuusisto Tapio 70,—, Talvenheimo Eija 100,—, Toivonen Reijo 40,—.

Sosiologia Alastalo Sisko 50,—, Itäluoma Anneli 50,—, Kjälman Margareta 50,—.

Valtio-oppi Etolin Seija 75,—, Kumpulainen Aini 75,—.

Englanti Itäluoma Anneli 50,—, Koivistoinen Pirjo 50,—, Närjä Paula 50,—.

Saksa Junnila L. 40,—, Koskela Marita 40,—, Niemi Marja-Liisa 40,—, Sala Leena 40,—.

Helsingissä heinäkuussa 1977

Jaakko Honko

Rehtori Jaakko Honko pitämässä lukuvuoden avajaispuhetta.

Julkiset palvelulaitokset ongelmien edessä

Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti Helsingin kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 6.9.1976

Yliopistoille ja muille korkeakouluille asetetaan nykyisin yhä useammin vaatimus, että niiden tulisi tutkimus- ja opetustoiminnassaan käsitellä niitä ympäröivän yhteiskunnan tärkeitä ja mittavia ongelmia. Tällainen vaatimus voidaan tietysti asettaa myös rehtoreiden avajaispuheille. Kun mainittua näkökohtaa silmällä pitäen mietin tämän avajaispuheeni aihetta, päädyin useista vaihtoehdoista teemaan, jolle voidaan antaa nimi ”Julkiset palvelulaitokset ongelmien edessä”. Toivon, että aihe täyttäisi asetetun ehdon.

Julkisten palvelulaitoksien merkitys

Julkisista palvelulaitoksista on tullut yhteiskunnan suuri, vieläpä varsinainen kasvusektori. Ottaakseni esimerkin sairaaloista: viime vuonna sairaalalaitoksen palveluksessa oli maassamme noin 55 000 henkilöä, terveydenhoitoalalla kokonaisuudessaan noin 100 000. Sairaaloissa hoidettujen potilaiden määrä oli noin 750 000.

Ajatelkaamme toisena esimerkkinä korkeakouluja. Niiden henkilökunnan määrä viime vuonna oli yli 11 000 ja opiskelijoita niissä oli n. 68 000. Julkisten palvelulaitosten toiminnan kasvua heijastelevat menojen kasvut, joihin palaan vielä, ovat olleet suorastaan mahdollisia.

Kun me tässä korkeakoulussa olemme pääasiassa keskittyneet ja mielestäni meidän edelleenkin tulisi keskittyä yritysten taloudellisiin ja liikkeenjohdollisiin ongelmiin, on samalla muistettava, että ongelmia, joiden ratkaisemisessa panoksemme saattaa myös tuoda todella huomattavia tuloksia, voi olla esim. juuri julkisten palvelulaitosten piirissä. On nimittäin ilmeistä, että hyvinvointimme ja elinehtojemme kehittymisen kannalta on kasvava merkitys sillä, miten julkiset palvelulaitokset vastaavat niiden edessä oleviin haasteisiin sekä miten niiden mittavat ongelmat onnistutaan myös ajoissa näkemään.

Seuraavassa tarkastelussani sisällytän julkisiin palvelulaitoksiin ensinnäkin valtion ja kuntien tai muut vastaavat monopolit, kuten esim. Posti- ja Lennätinlaitoksen, Valtionrautatiet, liikenne- sekä puhelinlaitokset jne. Tähän ryhmään voitaneen lukea myös Yleisradio ja ALKO. Julkisiin palvelulaitoksiin luen myös julkisen vallan tukea, joko kokonaan tai huomattavalta osalta menoilleen saavat laitokset, joilla on kuitenkin tietty itsenäisyys. Tällaisia ovat esim. yliopistot ja korkeakoulut, samoin kuin mm. sairaalat, hoito- ja tutkimuslaitokset, osittain myös teatterit jne. Kolmannen edellisistä hieman poikkeavan ryhmän voivat muodostaa erilaiset valtion ja kuntien virastot, jotka asemaltaan, tehtäviltään ja ongelmiltaan saattavat olla erilaisia verrattuna kahteen edelliseen ryhmään, mutta joilla on niihin verrattuna myös merkittäviä yhteisiä piirteitä.

Eräitä tunnusmerkkejä ja kehityssuuntia

Edellä mainitulla tavalla tulkittujen julkisten palvelulaitosten tunnusmerkkeinä ja yhteisinä piirteinä voitaneen pitää mm. seuraavia seikkoja:

- a. Niiden pääasiallisena tehtävänä on yleisesti kysytyjen ja yhteiskunnan kannalta merkittäviksi katsottavien palvelusten (suoritteiden) aikaansaaminen.
- b. Niillä on palvelujen tarjonnassa osittainen tai täydellinen monopoliasema.
- c. Markkinamekanismi puuttuu pääosin tai kokonaan niiden toiminnan säätelijänä.
- d. Ne eivät ainakaan välittömästi tähtää taloudellisen tuloksen (voiton) saavuttamiseen.

Julkiset palvelulaitokset ovat saamassa yleistä mielenkiintoa osakseen jo ensinnäkin sen vuoksi, että niiden toiminta ja samalla menot ovat jatkuvasti kasvaneet ja kasvamassa vaikka menojen kohdalla otettaisiin huomioon inflaationkin vaikutus. Ajatelkaamme eräitä esimerkkejä. Maamme kaikkien yliopistojen ja muiden korkeakoulujen menot v. 1970 olivat 274 milj. mk ja viime vuonna 756 milj. mk. Viidessä vuodessa menot olivat siten lähes kolminkertaistuneet.

Sairaaloiden kokonaismenot maassamme v. 1960 olivat noin 280 milj. mk, v. 1970 noin 1200 milj. mk ja v. 1975 noin 2 500 milj. mk. Viidessätoista vuodessa menot olivat näin ollen yhdeksänkertaistuneet ja viimeisten viiden vuoden aikana nousseet yli kaksinkertaisiksi.

Julkisten palvelulaitosten toiminnan ja menojen kasvuun liittyy toinen vähintään yhtä huomionarvoinen piirre, nimittäin niiden

saaman taloudellisen tuen tai alijäämän lisääntyminen niissä tapauksissa, joissa tulos lasketaan.

V. 1972, jolloin nykyiset laskemisperusteet otettiin käyttöön, Posti- ja lennätinlaitoksessa sen alijäämä oli noin 97 milj. mk. Viime vuonna alijäämä oli yli 210 milj. mk. Valtionrautateiden alijäämä v. 1970 oli noin 100 milj. mk ja viime vuonna noin 368 milj. mk. V. 1970 oli julkisten varojen osuus sairaaloiden menoista noin 538 milj. mk ja v. 1975 noin 1 290 milj. mk. Alijäämän tai taloudellisen tuen lisääntyminen on kieltämättä ollut hyvin voimakas.

Otan vielä hieman toisenlaisen esimerkin: V. 1965 oli Helsingin kaupungin Liikennelaitoksen alijäämä noin 12 milj. mk. V. 1970 se oli noin 35 milj. mk ja viime vuonna jo noin 148 milj. mk.

Varsin sattumanvaraisesti poimimani luvut osoittavat selvästi julkisten palvelulaitosten alijäämien tai menojen hyvin voimakasta kasvusuuntaa. Samalla tämä merkitsee sitä, että jossakin muualla on taloudellisten aikaansaannosten pitänyt olla sellaiset, että julkisten palvelulaitosten menot ja alijäämät on voitu ja voidaan kattaa. Tämä ei kuitenkaan ole näiden menojen tai alijäämien nykyisellä kasvuvauhdilla ajan mittaan mahdollista.

Olettakaamme esim., että sairaaloiden menot jatkuvasti kasvaisivat niin että ne edelleen kaksinkertaistuisivat alle viidessä vuodessa, kuten on tapahtunut viimeisten 15 vuoden aikana. Tällä vauhdilla nämä menot kasvaisivat viime vuodesta kuluvan vuosisadan loppuun mennessä jo lähes 40-kertaisiksi ja olisivat yli kolme kertaa niin suuret kuin valtion koko tulo- ja menoarvion loppusumma viime vuonna!

Esimerkki on ymmärrettävästi kaavamaisuudessaan ja yksinkertaistuksissaan suurelta osalta ajatusleikkiä, mutta osoittanee, millaiseen tilanteeseen jouduttaisiin lähimpinä vuosikymmeninä, jos esim. vain yhden palvelulaitosten ryhmän, sairaaloiden menot jatkuvasti kasvaisivat tähänastisella vauhdilla. On selvää, ettei näin voi jatkua, koska taloudellisen kasvun hidastuminen jo sinänsä tulee voimakkaasti rajoittamaan esim. sosiaali- ja koulutuspalveluiden laajentamista.

Arvostelun lisääntyminen

Siitä huolimatta, että julkisten palvelulaitosten henkilökunta ja menot ovat voimakkaasti kasvaneet, esiintyy yhä selvemmin eräs kolmas kehityssuunta, nimittäin julkisiin palvelulaitoksiin ja niiden toimintaan kohdistuvan arvostelun lisääntyminen. Osaksi tämä voi olla aiheetonta, mutta osaksi aiheellista ja sellaiseksi osoitettavissa.

Eri kysymys on missä määrin parannusten aikaansaaminen on mahdollista ensi sijassa julkisten palvelulaitosten omien toimenpiteiden avulla, missä määrin parannukset taas edellyttävät esim. nimenomaan ylimpien poliittisten päätöksentekijöiden myötävaikutusta.

Tiedämme esim., että korkeakouluihin pääsee opiskelemaan suhteellisesti yhä pienempi osa niihin pyrkivistä. Samanaikaisesti keskimääräinen opintojen kesto näyttää olevan pidentymässä, ts. korkeakouluihin hyväksytyt opiskelijat varaavat opiskelupaikan entistä pidemmäksi ajaksi. Korkeakoulujen ovien ulkopuolelle jäävät ovat ymmärrettävästi tyytymättömiä.

Syytä on ainakin oppikoululaitoksen ja korkeakoululaitoksen kapasiteettien mitoitusuhteissa, taloustieteilijä puhuisi disharmoniasta, mutta myös kapasiteetin, tässä tapauksessa opiskelijapaikkojen hyväksikäytössä. Mitoitukseen korkeakoulujen omien toimenpiteiden avulla voidaan vaikuttaa melko vähän, mutta kapasiteetin käyttöön periaatteessa taas varsin paljon.

On myös tunnettua, että sairaaloihin joudutaan tietyissä tapauksissa jonottamaan hyvinkin pitkään. Samaan aikaan kokonaisia osastoja joudutaan sulkemaan henkilökunnan puutteen vuoksi ja muhkeat investoinnit ovat pitkiä aikoja käyttämättä. Koulurakennuksia on suuret joukot tyhjillään, kun toisissa taas on paha tilanahtaus. Olemme myös joutuneet kokemaan, että tekniikan ripeästä kehityksestä huolimatta postinkulku on hidastunut ja osa muita henkilökohtaisia palveluita, joihin olemme tottuneet, saattaa meiltä vähitellen kokonaan hävitä jne.

Palvelujen tarvitsijat valittavat yhä useammin byrokratian kasvua. Palveluiden saanti vaatii niiden tarvitsijoilta yhä enemmän aikaa. Samoin arvostellaan sitä, että laitokset palvelevat jatkuvasti pääasiasa samoja henkilöitä tai että ne palvelevat muita, mutta eivät juuri meitä. Erityisesti viimeksi mainittu arvostelu näyttää koskevan erilaisia ilmaisupalveluja, joiden kohdalla myös on kysytty: ovatko ilmaisupalvelut tulleet kaikkein kalleimmiksi palveluiksi?

Viimeksi esittämäni poiminnanomaiset tapaukset saattavat olla oireita vakavista ongelmista, suoranaisista sairauksista. Taloudellisten ja liikkeenjohdon kysymysten lääkärin on kiintoisaa tarkastella niitä hieman lähemmin.

Ennen näihin ongelmiin paneutumista on vielä todettava, että eräät niistä ovat pääosiltaan julkisten palvelulaitoksien vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella ja saattavat ensi sijassa johtua esim. epätasapainoisista suunnitelmista, resurssien virhemitoituksesta, päätöksentekomekanismien jäykkyydestä tai muista vastaavista seikoista valtakunnallisella tasolla. Näihin eräissä yhteyksissä aikaisem-

min käsittelemiini kysymyksiin en nyt ensi sijassa puutu. Lisättäköön myös, ettei maamme ole julkisiin palvelulaitoksiin kohdistetun arvostelun ja niiden eräiden kehityssuuntien osalta poikkeus, vaan samoja ilmiöitä on nähtävissä muuallakin. Niitä on kirjoituksissaan erityisesti käsitellyt mm. tunnettu liikkeenjohdon ongelmien tutkija Peter F. Drucker.

Palveluiden kehittämisen ongelmia

Tarkastelkaamme nyt ensin julkisten palvelulaitoksien aikaansaannoksia, niiden toiminta-ajatusta sekä suoritteiden laatua. Toiminta-ajatuksella, laitoksen toiminnallisen tehtävän määrittäjällä koko yhteiskunnan kentässä, on lähtökohtana olennainen merkitys, koska sen tulisi osoittaa, mitä palveluja laitos tarjoaa ja viime kädessä, minkä tarpeiden tyydyttämiseen se tähtää.

Yrityksissä on selvästi havaittavissa kehitys, jonka mukaan toiminta-ajatus pyritään ensi sijassa rakentamaan tiettyjen tarpeiden tyydyttämisen pohjalle. Kirjapainon toiminta-ajatus on saattanut siirtyä kirjojen valmistamisesta painetun informaation tarpeen tyydyttämiseen tai informaation tarpeen — muunkin kuin painetun — tyydyttämiseen yleensä, jolloin myös joudutaan etsimään kokonaan uusia teknisiä ratkaisuja ja ryhmittelemään uudelleen niin henkisiä kuin aineellisiakin voimavaroja. Suuren kansainvälisen yrityksen toiminta-ajatus ei enää ole kuulalaakereiden valmistaminen, vaan — kitkan eliminointi jne.

Tarpeet ovat alati kehittyviä, siksi kehitystä on jatkuvasti seurattava, aikaansaattava uusia tuotteita ja palveluita, poistettava tai vähennettävä entisiä sekä yleensä järjestettävä toiminta sen mukaisesti kuin tarpeet edellyttävät. Jos halutaan yhteiskunnan ja talouden kehittyvän, niiden on oltava dynaamisia. Niin tulisi olla myös julkisten palvelulaitosten.

On mielestäni selvää, että myös julkisten palvelulaitosten toiminta-ajatuksen tulee perustua alati kehittyvien tarpeiden tyydyttämiseen. Tämä asettaa voimavaroille, niin henkilöstölle kuin aineellisillekin voimavaroille mm. joustavuuden vaatimuksen: voimavarat ovat tarpeita varten, eikä päinvastoin. Tällä kohdalla syntyy kuitenkin huomattavia ongelmia. Julkisilla palvelulaitoksilla on jo yksinomaan budjettiprosessin aiheuttamasta viiveestä johtuen tietty hitautensa ottaa joustavasti mukaan uusia palveluita, joita tarvitaan ja kysytään.

Mutta on myös muita ongelmien syitä. Yrityksissä taloudellisen tuloksen tavoittelu pakottaa luomaan jatkuvasti uutta, koska sen

kautta voidaan lisätä tuloja ja parantaa tulosta. Tällaista pakotetta tai kannustinta ei julkisilla palvelulaitoksilla sellaisenaan ole. Tämän tuloksen tavoittelun puuttumisen on eri maissa katsottu olevan eräänä pääsyyntä siihen, etteivät julkiset palvelulaitokset ole aikaansaaneet läheskään sellaisia innovaatioita, uudisteita, kuin yritykset.

Mutta yhtä suuri ongelma kuin aikaansaada uusia palveluita, voi julkisilla palvelulaitoksilla olla jättää pois sellaista, jota ei enää kysytä tai kysytään hyvin vähän. Yleensäkin yhteisöt eivät halua luopua sellaisesta, mitä ne tekevät. Eivät yrityksetkään. Mutta silloin kun jokin yhteisö, kuten yritys, saa markkinamekanismin puitteissa korvauksen aikaansaannoksistaan, sen on ennemmin tai myöhemmin pakko luopua sellaisesta, mitä ei enää kysytä ja josta ei silloin myöskään enää ole tuloja. Muutoin yritys menee nurin. Julkisella palvelulaitoksella, joka saa tulonsa budjetin kautta, ei tällaista pakkoa ole. Se voi pitkään ja huomattavinkin kustannuksin tehdä sellaista, jonka kysyntä on jo lähes lakannut tai siirtynyt muualle.

Erääksi ongelmaksi tuleekin tällöin se, miten voidaan pitää ajan tasalla julkisten palvelulaitosten toiminta-ajatuksia, miten seurata niiden toteutumista, miten voidaan asettaa tavoitteita ja mitata aikaansaannoksia. Vaikeimpia kysymyksiä tässä yhteydessä ovat toiminta-ajatuksen liittyvät monitahoiset edut, jotka synnyttävät joukon mittaamisvaikeuksia.

Ottakaamme esimerkiksi ALKOsta. Jos sen toiminta-ajatuksena olisi vain monopolistina alkoholituotteiden valmistus ja myynti mahdollisimman suurten tulojen saamiseksi, olisivat toiminta-ajatus ja sen toteutus perin yksinkertaiset. Ilmeisesti pyrittäisiin mahdollisimman suureen valmistukseen ja myyntiin ja siten myös mahdollisimman suureen voittoon. Tällöin kuitenkin jäisivät monet tärkeät alkoholipoliittiset näkökohdat huomiotta. Puuttumatta lain mukaiseen Alkon tehtävään, suorastaan valaisevampi saattaa olla ALKOLle hieman leikkisästi ehdotettu toiminta-ajatus: "Muuntaa yksityinen alkoholipahe yhteiseksi hyväksi". Tämä tuo jo sinänsä varsin selvästi esille julkisen palvelulaitoksen toiminta-ajatuksen liittyvien seikkojen monitahoisuuden ja usein perin ongelmalliseksi mittauksen kannalta muodostuvan yhteisen hyvän, yleisen edun.

Tällaisessakin tapauksessa on kuitenkin mahdollista jakaa toiminta-ajatus osiin ja nimenomaan tältä pohjalta asettaa päämääriä ja seurata niiden toteutumista. On toisin sanoen asetettava taloudellisia päämääriä, alkoholipoliittisia päämääriä jne. sekä seurattava niiden toteutumista. Näin on muuten Alkossa ansiokkaalla tavalla meneteltykin. Ellei näin tehdä, on tarjolla vaara, että saatetaan kyllä "tehdä asioita oikein", mutta on jäänyt asettamatta peruskysymys "tehdäänkö oikeita asioita?"

Voidaan sanoa, että toiminta-ajatuksen toteutumisen ja siihen perustuvien aikaansaannosten mittaaminen monesti tuntuu suorastaan ylivoimaisen vaikealta. Jos koulun toiminta-ajatuksiksi asetetaan ihmisen ja hänen persoonallisuutensa kehittäminen, aikaansaannoksen mittaaminen näin yleisessä muodossa aiheuttaisi lähes ylivoimaisia vaikeuksia. Kokonaispäämäärä tulisi kuitenkin voida jakaa osatekijöihin. Niinpä lapsen oppimista lukemaan tietyn koulussakäyntiajan jälkeen ei ole mahdotonta mitata. Se voidaan suorittaa vieläpä melkoisella tarkkuudellakin.

Lukuisissa tapauksissa julkisten palvelulaitosten toiminta-ajatusta ohjaa laissa mainittu tehtävä. Puuttumatta eri tapauksiin yksityiskohdittain, on tarvittaessa paikallaan suorittaa tällä kohdin tarkistuksia. Mutta toiminta-ajatuksen määrittely ja kehittäminen on useimmiten mahdollista ilman lainsäädäntöön kajoamista ja se on julkisissa palvelulaitoksissa yhtä tärkeää kuin yrityksissäkin.

Kasvavan kysynnän tyydyttäminen

Julkisten palvelulaitosten toiminta-ajatuksen toteuttamisessa ovat palveluiden laadun ohella tärkeitä myös määrät, joihin liittyykin melkoisesti ongelmia.

Taloudellisessa ja liikkeenjohdollisessa tarkastelussa kiintyy huomio määrien yhteydessä mm. palveluiden tosiasialliseen tarpeeseen, hintaan ja aikaansaamisen tekniikkaan. On selvää, että haluttaessa julkisten palvelulaitoksien toimenpitein parannusta vallitsevaan tilanteeseen, näiden laitosten on voitava vaikuttaa mm. mainittuihin tekijöihin. Otan rajoitetun esimerkin oman korkeakoulumme piiristä.

Korkeakoulumme valtiollistamisen jälkeen ja uuden hallintoasetuksen tultua voimaan ovat korkeakoulun mahdollisuudet esim. tentin yrittämiskertoja rajoittamalla tai muulla tavoin vaikuttaa siihen, miten opiskelijat käyttävät hyväkseen opiskelijapaikan, selvästi pienentyneet. Mm. tästä on seurauksena se, että korkeakoulussamme tällä hetkellä on ilmeisesti satoja opiskelijoita, jotka eivät opiskelusaan mainittavastikaan edisty, mutta jotka varaavat vastaavan määrän muutoinkin niukkoja opiskelijapaikkoja ja samalla korkeakoulun kapasiteettia. Koska palvelut ovat kokonaan ilmaisia, eikä asianomaisille opiskelijoille siten tästäkään syystä aiheudu mitään seuraamuksia — ennemminkin myönteisiä opintolainojen ja erilaisten alennusten jatkumisen muodossa — ei tutkinnon suorittamiseen ole mitään kiirettä.

Poimimani rajoitettu esimerkki on tuskin mikään poikkeus, vaan

mainitunlaista julkisen palvelulaitoksen niukan kapasiteetin suoranaista väärinkäyttämistä esiintyneeseen varsin yleisesti ja lisääntyvässä määrässä, ellei siihen liittyviä haittoja ajoissa tiedosteta ja anneta mahdollisuuksia niiden poistamiseen. Esim. nyt mainitsemaani tapauksessa tulisi korkeakoululla olla mahdollisuus arvostella opiskelijapaikan hyväksikäyttöä ja tarvittaessa asettaa sille normeja, esim. opiskelun kokonaisaika säätelemällä. Muiden toimenpiteiden ohella rajoitettukin mahdollisuus hintapolitiikan harjoittamiseen esim. aivan vaatimattoman muutaman kummen markan suuruisen lukukausimaksun ja muutaman markan tenttimaksun periminen saattaisi selvästi aikaansaada parannusta vallitsevaan tilanteeseen. Näistäkin olisi tietysti mahdollista vapauttaa kaikki varattomat tai vähävaraiset opiskelijat.

Yleensäkin ilmaispalveluilla näyttää olevan taipumus aikaansaada julkisten palvelulaitosten kapasiteetin käytön vinosuuntausta tai sen suoranaista väärinkäyttöä, eräänlaista ”tehtyä” kysyntää. Sen vuoksi palveluiden hinnoittelu niin, etteivät vähäiset tulot tai varallisuus ole esteenä niiden käyttämiselle on mielestäni usein julkisten palvelulaitosten kapasiteettiongelmiin vähentämiseksi huomattavasti parempi tie kuin kokonaan ilmaisten palveluiden tarjoaminen.

Voimakkaasti kasvavan kysynnän tyydyttämiseksi ovat ilmeisesti myös kokonaan uudet tekniset ratkaisut välttämättömiä esim. eräiden opetus- ja terveydenhoitopalvelujen kysynnän tyydyttämiseksi. Tämä merkinnee esim. erilaisia porrastettuja ratkaisuja, jolloin intensiivisin opetus tai hoito tapahtuu tietyn laitoksen sisällä. Mutta suuren kysynnän tyydyttämiseksi on oltava välttämättä myös muita vaihtoehtoja, joissa palvelujen tarjoajan panos portaittain pienenee samalla kun palvelujen saajan omaehtoinen panos lisääntyy. Joukkotarpeen tyydyttäminen edellyttää nimenomaan siihen sopivia ratkaisuja.

Palveluiden kustannukset

Kun siirrytään tarkastelemaan julkisten palvelulaitosten kustannuksia, on syytä vielä korostaa sitä peruseroa, joka on julkisten palvelulaitosten ja yritysten välillä kustannusten kattamisessa. Ensiksimmäin tuthan saavat tulonsa huomattavalta osalta tai kokonaan julkisen yhdiskunnan budjetista, yritykset taas suoraan asiakkailta, joita ne palvelevat.

Budjettitietä tulonsa saavalle laitokselle ”tulos” saattaa merkitä sitä, että laitos saa käyttää budjetin mukaan entistä enemmän varoja. Jonkin julkisen palvelulaitoksen budjetin loppusumma tai

saama tuki taas ei useimmitenkaan liity mihinkään tietyn tavoitteen toteutuneeseen saavuttamiseen, vaan aikomukseen tai pyrkimykseen päästä tiettyihin tavoitteisiin.

Kustannusten alentamispyrkimyksiin budjettiajattelu luo myös oman leimansa. Budjetin loppusumman pienentäminen ei nimittäin useinkaan ole mielekkäältä tuntuva tavoite, koska se voi olla osoitus suorastaan ko. laitoksen merkityksen vähäisyydestä.

Esitetytkin näkökohdat osoittavat, että julkisten palvelulaitosten kustannuksilla ja niitä aiheuttavilla henkisillä ja aineellisilla voimavaroilla on kokonaisuudessaan selvä taipumus kasvamiseen. Tähän tuo oman lisänsä vielä ajattelu, jonka mukaan jonkin määrärahan käyttämättä jättäminen jonakin vuonna saattaa johtaa siihen, että seuraavan vuoden budjettia tullaankin vastaavasti pienentämään. Todella harvinaisia lienevät ne julkiset palvelulaitokset, jotka ovat ehdottaneet määrärahojaan alennettaviksi!

Budjetin kautta tapahtuva menojen kattaminen vaikuttaa myös voimavarojen kohdentamiseen julkisen palvelulaitoksen sisällä useimmiten niin, että ne ohjataan samalla tavalla kuin aikaisempina-kin vuosina. Tämä taas aiheuttaa sen, että laitoksella on taipumus ensi vuonna tehdä samaa kuin viime vuonnakin. Tähän on perimmäisenä syynä juuri se, ettei julkisilla palvelulaitoksilla ole markkinamekanismin suurelta osalta puuttuessa mitään kiistatonta järjestelmää, jonka avulla voimavarojen kohdentamista voitaisiin perustella. Tätä kohdentamiskysymystä julkisten palvelulaitoksien, lähinnä korkeakoulujen sisällä selviteltyt eräs aikamme tunnetuimpia organisaatiotutkijoita Richard M. Cyert toteaa: "The beauty of the price system is that the resources are allocated in the economy through the dollar votes of consumers". Kun tällaisia "ääniä" ei perustaksi ole, etenkin voimavarojen uudelleen kohdentaminen ja siten niiden suuntaaminen kokonaan uusiin toimintoihin näyttää julkisissa palvelulaitoksissa olevan hyvin vaikeasti toteutettavissa.

Tätä vaikeutta on vielä omiaan lisäämään se seikka, että virkojen ollessa kysymyksessä niiden uudelleen kohdentamiseksi tarpeelliset järjestelyvaltuudet on saatava suorastaan eduskunnalta. Tämä saattaa merkitä sitä, että jonkin viran edustama työpanos käytetään jatkuvasti tiettyyn tarkoitukseen, joka muutama vuosikymmen sitten oli perusteltu, mutta joka ei ehkä enää pitkään aikaan ole ollut erityisen tarpeellinen. Nopeiden muutosten aikana menettely tuntuu samalta kuin hevosten kengityspajan pitäminen autonrenkaiden korjaustarpeen tyydyttämiseksi.

Julkisilla palvelulaitoksilla on siten vaikeita ongelmia ratkaistavinaan kustannusten kasvun hillitsemiseksi sekä toisaalta voimavarojen kohdentamiseksi. Kummankin osalta ilmeisesti tarvitaan uusia

ajatustapoja ja ratkaisuja, nykyistä selvemmin tavoitteellisuutta ja määrärahamentaliteetista irtaantumista, mikäli jo nyt esiintyvät mittavat ongelmat aiotaan hallita. Parannusten aikaansaamiseksi, esim. nykyistä joustavamman henkilöresurssien käytön toteuttamiseksi saatetaan mm. virkojen järjestelyvaltuuksien kohdalla tarvita eduskunnankin myötävaikutusta.

Tuottavuuden ja tehokkuuden ongelma

Usein sanotaan, että julkisten palvelulaitosten kustannuskasvun hillitsemiseksi on kiinnitettävä erityistä huomiota tuottavuuden ja tehokkuuden kohottamiseen. Tähän käsitykseen voidaan yhtyä.

Tuottavuuden ja tehokkuuden kohottaminen julkisissa palvelulaitoksissa ei kuitenkaan ole helppoa. Hyvinvointimme tavaton nousuhan johtuu suurelta osalta siitä, että etenkin teollisuudessa, mutta myös muualla, eri tuotantoprosesseja on voitu ensin koneellistaa ja myöhemmin yhä enemmän saattaa automaation piiriin. Julkisissa palvelulaitoksissa tätä tietä ei useinkaan voida käyttää. Etenkin silloin, kun on kysymys henkilökohtaisista palveluista, niitä ei voida standardisoida, eikä kehittää niitä varten joukkotuotantoa. Diagnoosin tekemiseen potilaasta tarvitaan edelleen lääkärin henkilökohtaista panosta. Samoin on esim. korkeakouluissa tutkimustöiden ohjaamisen laita. Myöskään postin kotiinkuljetukseen ei voida juurikaan käyttää massatuotannon menetelmiä.

Tietyissä tapauksissa tehokkuuden ja tuottavuuden kohottaminen esim. prosessia nopeuttamalla on mahdollista, muttei läheskään kaikissa. Tuskin voidaan ajatella, että esim. teatteriesityksen vauhtia lisättäisiin poistamalla näytelmästä taidepaukseja tai että konsertissa orkesteri soittaisi kaksinkertaisella nopeudella. Tällaisista tapauksista huolimatta julkisten palvelulaitosten tuottavuuteen ja tehokkuuteen on useimmiten mahdollista vaikuttaa esim. juuri prosessia nopeuttamalla ja nimenomaan keskittämällä voimavarat toiminta-ajatuksen toteuttamiseen ja niiden palveluiden tarjoamiseen, joita varten laitos on olemassa.

Byrokratian uusia muotoja

Julkista palvelulaitosta vaarivat lukuisat vaarat. Yksi näistä on byrokratia. Sillä on monta ilmenemismuotoa. Tavallisesti yhdistämme byrokratiaan virkavaltaisuuden, jäykkyyden, kaavoihin kangistuneisuuden ja paperisodan. Byrokratia pitkälle vietyinä voi johtaa

siihen, että laitoksesta alkaa tulla itsetarkoitus. Se, jonka tulisi olla palvelun suorittajana, tulee palvelun kohteeksi. Ne, joihin palvelun tulisi kohdistua, jäävät taka-alalle.

Kun jossakin palvelulaitoksessa konekirjoittajatar kirjoittaa laitoksen toisille osille 20 kirjeen sijasta niitä 30, lisääntyy vieläpä tehokkuuskin suoritemäärällä mitattuna 50 %:lla. Vastauskirjeiden osalta saattaa olla nähtävissä sama ilmiö. Laitoksen palvelut niiden käyttäjille eivät kuitenkaan ehkä lisääny tästä lainkaan. Vain byrokratia lisääntyy.

Perinnäisen byrokratian ohella se on saamassa myös uusia muotoja ja entistä kalliimpia. Siihen voi auttaa jopa tietokone tai uusi jäljennöstekniikka. Eräs melkein paradoksaalisia julkisen palvelulaitoksen ongelmia onkin se, että byrokratiaa voidaan kyllä tuottaa uusimman tekniikan ja automaation avulla, mutta samanaikaisesti mahdollisuudet käyttää automaatiota julkisten palvelulaitosten varsinaisissa palvelutehtävissä niitä tarvitseville ovat perin rajoitetut.

Ajatelkaamme vain esim. sitä uusimmalla tekniikalla tuotettua, mutta usein vajakäyttöön jäävää mahtavaa määrää informaatiota, jota me kukin päivittäin pöydällemme saamme. Jokainen informaatiopino on samalla kustannuspino, jonka kohdalla on oikeastaan kysyttävä, mitä tarvetta se tyydyttää. Todettakoon, ettei tämä suinkaan ole vain julkisten palvelulaitosten ongelma.

Ongelman ratkaisun tulisi tässäkin alkaa olennaisten kysymysten asettamisesta. Niistä ensimmäisen ilmeisesti tulisi kuulua: "Mitä informaatiota todella tarvitaan?" Vasta sen jälkeen tulisi asettaa kysymys: "Miten informaatio pystytään tuottamaan?" Syynä informaatiotulvaan ja tähän byrokratian uuteen ilmenismuotoon onkin mielestäni se, että on aloitettu jälkimmäisestä kysymyksestä eikä ensimmäisestä tai tätä ei ehkä ole asetettu lainkaan. Informaation ylituotanto ja sen alikysyntä ovat selvä vastakohta sille tilanteelle, mikä julkisissa palvelulaitoksissa palvelujen osalta muutoin yleensä vallitsee.

Informaation ylituotanto ja alhainen käytösuhde johtaa ajatukset myös erilaisiin suunnittelu- ja valmisteluelimiin, jotka ovat julkisissa palvelulaitoksissa ja julkisessa hallinnossa yleensä lumipallonomaisesti kasvaneet. Jos arvostellaan tällaisten elinten tehokkuutta aikaansaatuisten suunnitelmien ja ehdotusten määrällä, se on ollut mahtava. Jos arvostellaan ehdotusten ja suunnitelmien hyväksikäyttöä ja vaikutusta palveluiden tarvitsijoiden kannalta, kuva on kokonaan toinen. Näin on asian laita esim. korkeakoululaitoksessa.

Tiedän pitkäaikaisen kokemuksen perusteella, että suunnittelusakin tulee helposti itsetarkoitus. Varsinainen ongelma on tässäkin se, ettei nimenomaan keskitetty suunnittelu- ja kehittämistyö ole

useinkaan jo aikaisemmin eri yhteyksissä käsittelemistäni syistä sanottavasti edistänyt julkisten palvelulaitoksien itse pääasian, niiden tehtävän, suorittamista ja toiminta-ajatuksen toteutusta eikä saumattomasti niveltynyt siihen.

Motivointi ja liikkumavara

Otan vielä tarkastelun kohteeksi erään julkisten palvelulaitoksien palveluihin ja niiden kustannuksiin vaikuttavan seikan, nimittäin näiden laitosten liikkumavaran ja kannustimien vähäisyyden. Selvitukset osoittavat, että kaikissa yhteisöissä uudisteiden aikaansaamiseen tarvitaan liikkumavaraa. Mikäli esim. korkeakoulujen riippuvuus keskusohjauksesta edelleen lisääntyisi, on tarjolla vaara, että niistä tulisi eräänlaisia opetus- ja tutkimusvirastoja, jolloin niiden päätehtävä, uuden tiedon synnyttäminen helposti jäisi taka-alalle.

Sama koskee korkeakoulujen lisäksi mitä moninaisimpia muita palvelulaitoksia. Mikäli halutaan, että ne pyrkivät kehittämään tehtävän toteutustaan ja palvelujaan, hillitsemään kustannuksiaan ja alati uhkaavaa byrokratiaa, julkisilla palvelulaitoksilla tulee olla hyväksytyjen yhteiskuntapolitiikan osapäämäärien puitteissa liikkumavaraa. Pitkälle viedyllä tiukalla keskusohjauksella voidaan aikaansaada teknisesti moitteeton järjestelmä, mutta sillä on se puute, ettei järjestelmä luo uutta.

Uuden luomista korostettaessa on myös ajoissa kiinnitettävä huomiota kannustimien ja yleensä motivoinnin ongelmaan. Motivoinnin ongelman ratkaisut ovat yleisestikin muuttuneet ja muuttumassa. Hyvinvoinnin nousuun liittyen on sanottu, että motivoinnin ongelman ratkaisu on noussut mahalaukusta päähän ja sydämeen. Vaikka taloudellisten seikkojen merkitys motivointitekijänä pieneekin, niillä on edelleen oma merkityksensä ja esim. hyvin jäykät palkkausjärjestelyt saattavat selvästi haitata jonkin julkisen palvelulaitoksen tehtävän suoritusta.

Ajatelkaamme esimerkkinä sairaaloiden osastoja, jotka on ollut työvoiman puutteen vuoksi pakko sulkea. Mikäli palkkauksen joustava järjestely olisi mahdollinen, saatettaisiin ilmeisesti muutamien kymmenien tai satojen tuhansien markkojen lisäuhrauksien estää useiden kymmenien miljoonien markkojen investointien käyttämättäolo ja siten useiden miljoonien markkojen pääomakustannusten aiheutuminen tyhjästä, puhumattakaan niistä kaikkien tärkeimmistä uhrauksista, jotka aiheutuvat sairaalapalveluiden tarvitsijoille.

Monesti on mielestäni merkitystä sillä, että taloudellisia korvauk-

sia ainakin jossain mitassa kytketään tosiasialliseen aikaansaannokseen. Korkeakoulumme piirissä on konkreettisia tapauksia, joissa hyvin vaatimattoman taloudellisen korvauksen kytkeminen tosiasialliseen aikaansaannokseen johtaisi niin opettajien kuin opiskelijoidenkin kannalta suotuisiin tuloksiin ja asioiden kitkattomaan sujumiseen. Tällaisten pienten suorituksista riippuvien korvausten poistaminen — ylempää tulleiden ohjeiden mukaisesti — on taas vienyt eräiden asioiden hoidon, esim. eräissä korkeakouluissa kuu-
lustelujen järjestämisen, miltei umpikujaan tai monin verroin aikaisempaa kalliimpiin järjestelyihin.

Motivoinnin ongelman ratkaisut on kuitenkin perimmiltään löydettävä itse tehtävän suorituksessa ja sen mielekkyydessä. Sen vuoksi ne monet ratkaisut, jotka parantavat jonkin julkisen palvelulaitoksen toiminnan mielekkyyttä kokonaisuudessaan sekä tarjoavat ihmisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, saattavat voimakkaastikin edistää yksittäisten henkilöiden motivointia. Jonkin laitoksen jähmettyminen johtaa helposti sen henkilöstönkin jähmettymiseen.

Miten päästä parannuksiin?

Olen tarkastellut niitä lukuisia ongelmia, joita esiintyy yhteiskuntamme todellisessa kasvusektorissa, julkisissa palvelulaitoksissa. Nämä laitokset eivät ole kauttaaltaan samanlaisia. Päinvastoin niiden välillä on selviä eroja. Niillä on kuitenkin huomionarvoisia yhteisiä piirteitä. Eräs sellainen ja lukuisten yhteisten ongelmien aiheuttaja on se tosiasia, ettei julkisten palvelulaitosten toimintaa voida sanottavastikaan testata eikä ohjata merkinamekanismin avulla, niin toivottavaa kuin se joissakin tapauksissa saattaisi ollakin. Sen vuoksi näitä laitoksia varten on järjestettävä omia mekanismeja ja suoritettava järjestelyjä, jotka edesauttavat niitä tyydyttämään yhteiskunnassa esiintyviä kasvavia tarpeita niin, että useimpiin koskettelemiini ongelmiin voidaan löytää ratkaisuja ja välttää sellaiseen suorastaan kestäättömään tilanteeseen joutuminen, jota olen muutamissa kohdissa sivunnut. Eräitä ongelmien ratkaisumahdollisuuksia ja parannusten aikaansaamisen tapoja olen jo analysoinutkin. Mainitsen niistä yhteenvetomaisesti ja lyhyesti vielä joitakin.

1. Julkiset palvelulaitokset tarvitsevat niin kuin mikä tahansa yhteisö täsmennetyin ja ajan tasalla pidettävän toiminta-ajatuksen, joka osoittaa niiden palveluiden erityisen kentän yhteiskunnassa.
2. Julkiset palvelulaitokset tarvitsevat yleisen yhteiskuntapolitiikan

- puitteissa päämääriä ja tavoitteita, jotka ovat johdetut niiden toiminta-ajatuksista.
3. Julkisille palvelulaitoksille on tarpeen aikaansaada mittoja, joiden avulla palveluiden käyttäjien ja koko yhteiskunnan on mahdollista arvostella laitosten aikaansaannoksia.
  4. Julkisissa palvelulaitoksissa tulisi kehittää jatkuvan hallinnon ohella sekä byrokratian ja virheiden välttämisen vastapainona myös yrittäjyyttä, so. luovaa aloitteellisuutta.
  5. Ihmisten motivointiin ja kannustamiseen saavuttaa asetettuja päämääriä ja tavoitteita olisi kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Erityisesti tarvitaan kannustimia, jotka edesauttavat julkisia palvelulaitoksia uudisteiden aikaansaamiseen, olipa sitten kysymys palveluiden tuottamisesta tai niiden kustannusten hillitsemisestä.
  6. Voidakseen vaikuttaa aikaansaannoksiinsa, niiden kustannuksiin ja yleensä toimintansa kehittämiseen julkiset palvelulaitokset tarvitsevat hyväksytyjen päämäärien ja politiikan puitteissa liikkumavaraa, joka ymmärrettävästikin laitoksittain vaihtelee.
  7. Ja lopuksi, vaan ei vähiten tärkeänä: Julkiset palvelulaitokset tarvitsevat niiden toiminta-ajatuksen, päämäärien, tavoitteiden ja aikaansaannoksien jatkuvaa seuraamista ja arviointia sekä ulkopuolisten että niiden omasta toimesta. Tärkeää on, ettei tässä arvosteluprosessissa kiinnitetä huomiota ainoastaan epäsuotuisiin, vaan myös suotuisiin aikaansaannoksiin ja näiden keskinäiseen suhteeseen.

On selvää, että julkisten palvelulaitosten toimintaa on erilaisin myös edellä mainitsemiini ryhmiin kuuluvain järjestelyin pyrittävä parantamaan. Mielestäni kuitenkin näiden laitosten ongelmien käsittely on etenkin verrattuna niihin viime aikoina kohdistettuun arvosteluun toistaiseksi jäänyt suorastaan yllättävän vähälle huomiolle. Osittain tämä liittyyne löyhään toteamukseen "ne ovat niin erilaisia". Yrityksissä saatetaan katsoa, että elinehtojemme ja hyvinvointimme kehitys riippuu ratkaisevasti nimenomaan yrityksistä ja julkiset palvelulaitokset kulkevat omia latujaan. Viimeksi mainituissa taas jotkut ovat sitä mieltä, että ne ovat oma lukunsa, niiden tulisi toimia omalla suojatulla alueellaan ja perinnäisten pelinsääntöjen mukaisesti. Ongelmien syvempi pohdiskelu toisi vain hämmennystä.

Kuten esittämästäni on ilmennyt, julkisten palvelulaitosten ongelmat ja niiden seuraamukset ovat todella mittavia. Ne ovat lisäksi meitä kaikkia koskettavia yhteisiä asioita. Sen vuoksi niitä on myös syytä käsitellä.

Näkökohtia kauppatieteellisistä tutkinnoista

Siirtyäkseni sitten julkisten palvelulaitoksien yleisistä ongelmista yhden laitoksen, oman korkeakoulumme ajankohtaisiin asioihin, otan niistä tällä kertaa lyhyesti tarkasteltavaksi vain yhden asian, nimittäin tutkinnonuudistuksen ja sitä koskevan Opetusministeriössä laaditun asetusehdotuksen. Tästä korkeakoulumme on jo antanut viime kesäkuussa lausuntonsa, jossa päädytään siihen, että useista puutteista johtuen ehdotus tulisi valmistella uudestaan.

Ensinnäkin on todettava se oikeastaan varsin erikoislaatuinen seikka, että nimenomaan kauppakorkeakouluja koskeva tutkinnonuudistusasetus on valmisteltu kokonaan ilman niiden välitöntä myötävaikutusta. Tällainen tilanne tuntuu varsin oudolta ja valmistelu sopii huonosti demokraattiseen johtamistapaan, jossa juuri edellytetään osallistumista niiden taholta, joita jokin toimenpide koskee. Tällainen menettely olisi tuskin vaikuttamassa erityisen kannustavasti, mikäli — mitä kyllä en usko — ehdotus sellaisenaan toteutettaisiin.

Toinen silmiinpistävä seikka asetusehdotuksessa on kauppatieteellisen alan ja etenkin kauppakorkeakoulujen erityispiirteiden puutteellinen tuntemus. Tutkintojen nimet jo ehdotetaan muutettavaksi taloustieteellisiksi tutkinnoiksi siitä huolimatta, että kauppatieteellinen koulutusala on jo kauan ollut vakiintunut omaksi alakseen, jopa niin pitkälle, että se mainitaan maamme hallitusmuodon 78. pykälässä yhtenä valtion kannattamana sovellettujen tieteidien tutkimuksen ja ylimmän opetuksen alana. Lisäksi on todettava, että kauppakorkeakoulujen ja kauppatieteiden alaan toki kuuluu paljon muutakin kuin taloustieteitä: kuten oikeustiede ja muut yhteiskuntatieteet, meillä myös tietty osa teknologiaa, samoin kuin lukuisat kielet jne.

Sisällön osalta ilmenee kauppakorkeakoulujen ja kauppatieteellisen alan erityispiirteiden huomiotta jättämistä nimenomaan siinä suhteessa, että kauppakorkeakouluja käsitellään ehdotuksessa lähinnä yleisinä taloustieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen yksiköinä. Kuitenkin sekä kansainvälisesti että meillä yleisten taloustieteiden kysymysten ohella liikkeenjohdollisten kysymysten opetus- ja tutkimustarpeen tyydyttäminen on perinteisesti kuulunut ja kuuluu olennaisena osana kauppakorkeakoulujen toiminta-ajatuksen. Tällä tavalla kauppakorkeakoulut tyydyttävät tärkeää tarvetta koulutuksen ja tutkimuksen koko kentässä yhteiskunnassa.

Koska olen pitkän ajan kuluessa läheltä seurannut liikkeenjohdollisen koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisiä kehityssuuntia, olen voinut havaita tämän aineksen viime vuosina voimistuvan

kauppakorkeakoulujen tutkinnoissa, ei vain läntisissä markkinatalousmaissa, vaan myös Itä-Euroopan sosialistimaissa. Tätä kehitystä meidän ei ole varaa jättää seuraamatta. Toiminta-ajatuksemme ja samalla omaleimaisuutemme kehittäminen päinvastoin edellyttävät esittämiäni piirteiden selvää korostamista.

Kolmantena yleisenä seikkana — rajoittuakseni vain kaikkein tärkeimpiin — kiintyy huomio siihen, että asetusehdotuksen mukaan pyritään siinä hyvin yksityiskohdittain säätämään monista tutkintoja koskevista pienistäkin asioista siten kytkien korkeakoulut entistä tiiviimmin keskusohjaukseen ja kaventaen niiden liikkumavaraa. Voidaan tietysti sanoa, että on paikallaan säätää tutkinnoille asetettavista tavoitteista. Hyväksyttäessä tämä perustelu on kuitenkin välittömästi todettava, että tavoitteiden säätely ehdotuksessa on hyvin yksityiskohtainen, samoin luetellaan yksityiskohtaisesti esim. ns. yleisopinnoissa käsiteltävät asiat. Korkeakoulujen omaa luovaa panosta ei mielestäni ole syytä ahtaa näin suppeisiin puitteisiin, vaan antaa sille liikkumavaraa ja ennemminkin kannustaa korkeakouluissa oma-aloitteisuutta kuin rajoittaa sitä. Muutoin saatamme entistä kärjistyneempinä kohdata ne ongelmat, joita esitykseni alkupuolella käsitelin. Sanomani koskee erityisesti kauppatieteellistä alaa, joka on dynaaminen ja jolla tarpeet ovat hyvin nopeastikin muuttuvia.

Asetusehdotus antaisi aiheen moniin muihinkin huomautuksiin, joita olemme lausunnossamme esittäneet. Sivuutan ne kuitenkin tässä. Totean vain, että käsitykseni mukaan Helsingin kauppakorkeakoulu on ollut ja on edelleenkin valmis myönteisesti vaikuttamaan tutkinnonuudistukseen, myös valtakunnallisella tasolla. Me kuitenkin edellytämme, että pitkäaikaista ja monipuolista kokemustamme tutkimuksessa ja opetuksessa kauppatieteiden alalla, samoin kuin kokemuksiamme tutkinnonuudistuksessa halutaan käyttää hyväksi ja ottaa näkökohtiamme huomioon.

Haluankin lopuksi todeta erään hyvin merkittävän seikan, nimittäin sen suorastaan yllättävän suuren kiinnostuksen, jota korkeakoulumme opettajat ja tutkijat, samoin kuin muu henkilökunta ja opiskelijat ovat etenkin viime kuukausina konkreettisesti osoittaneet paneutuessaan tutkinnonuudistuskysymyksiin nimenomaan nyt lausunnolla olevan asetusehdotuksen yhteydessä. Tämä on selvä osoitus pyrkimyksestä kehittää nykyisinkin nähdäkseni jo varsin hyviä kauppatieteellisiä tutkintoja entistä paremmiksi. Siihen tarvitaan meistä jokaisen panosta joka päivä ja jatkuvasti.

Toivotan korkeakoulun opiskelijat, henkilökunnan ja opettajat tervetulleiksi aloittamaan uutta lukuvuotta. Osoitan tervetulon toivotuksen erityisesti niille ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille, jotka nyt aloittavat opintonsa Helsingin kauppakorkeakoulussa.

SISÄLLYSLUETTELO

I HALLINTO, OPETTAJAT, LAITOKSET SEKÄ VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31.5.1977

Hallinto

Valtuusto	5
Hallitus	6
Kansleri	6
Rehtori	7
Vararehtori	7
Opetus- ja tutkimusneuvosto	7

Opettajakunta

Varsinaiset professorit	8
Apulaisprofessorit	9
Dosentit	9
Yliassistentit	10
Lehtorit	11
Opettajat	12
Assistentit	14
Eläkkeellä olevat opettajat	16

Tutkimuksen ja opetuksen laitokset

Hallinnon ja päätöksentekojärjestelmien laitos	16
Laskentatoimen laitos	17
Markkinoinnin ja tuotantotalouden laitos	17
Kansantaloustieteen laitos	17
Oikeus- ja sosiaalitieteiden laitos	18
Menetelmätieteiden laitos	18
Kielten laitos	18
Perustutkimuksen laitos	19

Yleiset laitokset

Kirjasto	19
Laskentakeskus	20

Audiovisuaalinen laitos	20
Kielistudiokeskus	20
Kuvalaitos	21

Virkaikijat ja toimihenkilöt

Kanslerinvirasto	21
Hallintovirasto	21
Hallintotoimisto	21
Kirjoituskeskus	21
Taloustoimisto	22
Opintotoimisto	22
Vahtimestarit	22
Puhelinkeskukset	22
Opastus ja vaatteidenvarjijat	23
Konemestari ja talonmiehet	23
Eläkkeellä olevat virkaikijat ja toimihenkilöt	23

II YLEISIÄ TIETOJA

Hallintoa koskevia tapahtumia	24
Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö	27
Virat ja toimet	28
Helsingin seudun korkeakoulujen yhteistoiminta	35
Valtion opintolainatakaukset	36
Tutkinonnuudistus	36
Oppilasvalinta	38
Kesäopetus	38
SEV-kaupan erikoisluentasarja	39
Ulkomaisia luennoitsijoita	40
Julkaisusarja	42
Liikuntatoiminta	43
Lahjoitukset	43
Stipendivarat	44
Pääkirjasto	46
Kurssikirjaosasto	47
Laskentakeskus	48
Kielistudiokeskus	50
Kuvalaitos	51
Rehtorien neuvosto	52
Kansainvälinen ja muu yhteistyö	53
Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukset	53

124

III	TUTKIMUSTOIMINTA SEKÄ JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUS	
	Tutkimustoiminta	54
	Jatko- ja täydennyskoulutus	56
	Johtamiskoulutusohjelma (JOKO)	59
	Helsingin kauppakorkeakoulun kehittämissyhteistyö- projekti (PRODEC)	61
	Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM)	63
	Vientikoulutussäätiö	63
IV.	OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOU- LUN ULKOPUOLELLA	64
V.	TILASTOLLISIA TIETOJA	82
	Opiskelijoiden lukumäärä	87
	Opetushenkilökunta, viran- ja toimenhaltijat 31.5.1977	87
VI.	OPPIARVOT JA TUTKINNOT	
	Kauppätieteiden tohtorin opinnäytteet	88
	Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto	88
	Ekonomian tutkinto	95
	Akateeminen sihteerin tutkinto	99
VII.	STIPENDIT	
	Opintorahat	100
	Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön ja Helsin- gin kauppakorkeakoulun eri rahastojen apurahat	100
	Seminaaripalkinnot	103
	JULKISET PALVELULAITOKSET ONGELMIEN EDESSÄ	
	<i>Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti Helsingin kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 6.9.1976 .....</i>	106